

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si www.mddsz.gov.si

Številka: 0070-6/2024
Ljubljana, 16. 10. 2024
EVA 2024-2611-0039
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (ZMEPIZ-1B) – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na seji dne.....sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter ga posreduje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po skrajšanem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
GENERALNA SEKRETARKA

Priloga:

– Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za obrambo,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije,
- Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje,
- Ministrstvo za digitalno preobrazbo,
- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za zunanje zadeve in evropske zadeve,
- Ministrstvo za solidarno prihodnost,
- Ministrstvo za infrastrukturo,

- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

V skladu s 142. členom Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) se Državnemu zboru Republike Slovenije predlaga, da predlog zakona obravnava in sprejme po skrajšanem postopku, saj gre za spremembe in dopolnitve nekaterih določb v okviru Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13, 97/14 in 133/23 – ZPIZ-2N; v nadaljnjem besedilu: ZMEPIZ-1), predvsem v tehničnem smislu.

Namen predloga sprememb in dopolnitev ZMEPIZ-1 je prvenstveno uskladitev določb, ki urejajo obveznosti izplačevalcev nadomestil iz obveznih socialnih zavarovanj v zvezi z vlaganjem prijav podatkov o zavarovanju in prijav podatkov o osnovah, s spremembami predpisov o obračunu davčnih odtegljajev za navedene zavezance na področju pobiranja prispevkov za socialno varnost. Obrazec REK-1b, na katerem navedeni izplačevalci nadomestil sedaj obračunavajo davčne odtegljaje ob izplačilu nadomestil iz obveznih socialnih zavarovanj in se bo uporabljal do konca leta 2024, bo od 1. januarja 2025 nadomestil obrazec REK-O, na katerem bodo tudi ti zavezanci mesečno sporočali podatke, potrebne za oblikovanje prijav podatkov o osnovah, kot to že sedaj sporočajo delodajalci. Ti zavezanci ne bodo več predlagali obrazcev M-4 neposredno Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod).

Ključne spremembe, ki jih prinaša predlog zakona:

- uskladitev nalog zavezancev, ki izplačujejo prejemke iz obveznih socialnih zavarovanj, s spremenjenim načinom obračuna davčnih odtegljajev, ki spreminja tudi način sporočanja podatkov o osnovah za zavarovance – upravičence do teh prejemkov,
- večja učinkovitost postopkov, s katerimi se dosežejo potrebni popravki podatkov,
- podaljšanje obdobja, v katerem je mogoče opraviti revizijo že prijavljenih podatkov,
- ustrežnejša razmejitev med zavarovanji, ko se v istem obdobju prekrivata dve delovni razmerji,
- ureditev pravne podlage, da Zavod
- pridobi podatke iz obrazcev A1, ki jih potrebuje za odločanje o lastnosti zavarovanca, in podatke iz elektronskih prijav poškodb pri delu, ki jih potrebuje za priznavanje pravic iz invalidskega zavarovanja,
- natančnejša navedba podatkov o enotnih dovoljenjih, ki jih Zavod potrebuje za odločanje o lastnosti zavarovanca,
- ustrežnejša ureditev zavarovanja delavcev, ki so zaposleni pri delodajalcih s sedežem v tujini in zavarovani v Republiki Sloveniji,
- ureditev zavarovanja oseb, ki prejemajo določene prejemke iz delovnega razmerja po njegovem prenehanju in se tudi nanašajo na obdobje po prenehanju delovnega razmerja,
- vzpostavitev vseh obveznih socialnih zavarovanj v primerih, ko je oseba s svojim pridobljenim statusom izpolnila pogoje za več socialnih zavarovanj hkrati in se mora prijaviti v vsa ta obvezna socialna zavarovanja z vložitvijo enega obrazca, odločbo o obveznosti zavarovanja pa izda le eden od nosilcev zavarovanja.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Lidija Šubelj, vršilka dolžnosti generalne direktorice Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
Pri pripravi gradiva zunanji strokovnjaki niso sodelovali.
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
<ul style="list-style-type: none"> - Luka Mesec, minister, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Igor Feketija, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Dan Juvan, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Lidija Šubelj, vršilka dolžnosti generalne direktorice Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
5. Kratak povzetek gradiva:
<p>ZMEPIZ-1, ki je bil sprejet 19. 12. 2013, ureja zbiranje in vodenje podatkov o zavarovancih obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter postopke za zagotovitev njihove pravilnosti in ažurnosti, po priznanju pravic iz zavarovanja pa še vodenje evidenc o upravičencih, o priznanih pravicah, o izplačilih pravic in o delu izvedenskega organa – invalidske komisije. Od 1. januarja 2014, ko je začel veljati, je doživel le manjše spremembe, zadnjo z uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list 133/2023 – ZPIZ-2N), ko je bil zaradi uskladitve s predpisi o obračunih davčnega odtegljaja, ki je vplivala na sporočanje podatkov s strani Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) Zavodu, spremenjen 39. člen ZMEPIZ-1.</p> <p>Spremembe, ki jih prinaša predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: ZMEPIZ-1B), je mogoče strniti v tri skupine:</p> <p>a) Spremembe, potrebne zaradi prenove obračuna davčnih odtegljajev, in ukinitve REK-1b obrazca, ki se nadomesti z obrazcem REK-O</p> <p>Na podlagi veljavnega ZMEPIZ-1 zavezanci za delavce v delovnem razmerju in za osebe, ki opravljajo delo v okviru drugega pravnega razmerja (podjemne, avtorske pogodbe ipd.), že poročajo podatke za oblikovanje pokojninske osnove na obračunu davčnega odtegljaja oziroma REK obrazcu, kar pomeni, da za večino zavarovancev (okrog 90 odstotkov) zavezanci ne poročajo več teh podatkov na samostojnem obrazcu M-4, ampak na REK obrazcu, skupaj s podatki za obračun prispevkov in akontacije dohodnine. S predlogom novele se navedenemu načinu poročanja podatkov za oblikovanje pokojninske osnove pridružujejo še zavezanci, ki zavarovancem izplačujejo nadomestila oziroma plačujejo prispevke iz obveznih socialnih zavarovanj določenim kategorijam zavarovancev. Gre za zavezance, kot so Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ), Centri za socialno delo, Ministrstvo za obrambo (v nadaljnjem besedilu: MORS), Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: JŠRIPS RS), Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) in Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: ZRSZ). Predlog navedenih določb sledi prenovi REK-1b obrazca, na katerem so do sedaj navedeni zavezanci poročali podatke za obračun prispevkov in akontacije dohodnine in bodo s 1. 1. 2025 prešli na poročanje teh podatkov na enotnem REK-O obrazcu, ki ga za poročanje podatkov že uporabljajo delodajalci za zaposlene. Eden temeljnih razlogov za navedeni predlog sprememb je tako administrativna razbremenitev zavezancev, ki bodo po novem namesto na obrazcu M-4 lahko na enem (REK) obrazcu poročali tako podatke za obračun prispevkov in akontacije dohodnine kot tudi podatke za oblikovanje pokojninske osnove.</p>

b) Spremembe, ki izboljšujejo usklajenost zakona z drugimi predpisi, sprejetimi po njegovi uveljavitvi, posodobijo postopke urejanja in zbiranja podatkov matične evidence ter povezujejo vsa obvezna socialna zavarovanja z isto prijavo v zavarovanje

Predlog zakona vsebuje več sprememb, ki usklajujejo zakon z drugimi predpisi in sodno prakso s področja vodenja in urejanja podatkov matične evidence. Dodatno se ureja vodenje podatkov o napotitvah v tujino in dovoljenjih za prebivanje tujcev ter natančnejše vodenje evidenc invalidskih komisij. Prav tako se uvaja nekoliko spremenjen način urejanja prekrivanja obdobj zavarovanja ter popravljanje podatkov matične evidence po uradni dolžnosti, če zavezanec tega ne stori sam. Podaljšuje se tudi rok za izvedbo revizije podatkov matične evidence. Podrobneje se ureja tudi postopek ugotavljanja lastnosti zavarovanca z namenom celovite ureditve obveznih socialnih zavarovanj in preprečevanja administrativnih zapletov ter neskladja med postopki ugotavljanja lastnosti zavarovanca med nosilci socialnih zavarovanj. To je potrebno zaradi hkratne prijave v vsa obvezna socialna zavarovanja na skupnih obrazcih.

c) Spremembe, ki do ustrezne ureditve v predvideni reformi zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, urejajo vključitev v obvezno zavarovanje za dve kategoriji zavarovancev

V sedaj veljavnem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) ni urejeno zavarovanje oseb, ki po prenehanju delovnega razmerja prejema prejemke, ki izvirajo iz tega delovnega razmerja, nanašajo pa se na čas po odjavi iz zavarovanja, kot npr. nadomestilo zaradi spoštovanja konkurenčne klavzule. Z novelo se posega v ZPIZ-2 do ureditve v predvideni reformi pokojninskega sistema (predvidoma ZPIZ-3) in se določi zavarovanje ter pridobitev pravic smiselno na način, kot velja za osebe s prihodki iz drugih pogodbenih razmerij. Bolj določno se tudi ureja status delavcev, ki so zaposleni pri delodajalcih s sedežem v tujini (ti so lahko napoteni na delo v Republiko Slovenijo ali pa za tuje delodajalce delajo v tujini in so zavarovani v Republiko Sloveniji na podlagi zakonodaje Evropske unije). S posegom v ZPIZ-2 se do ureditve v predvidenem ZPIZ-3 določa njihov zavarovalni status ter status tujega delodajalca kot zavezanca za plačilo prispevkov delodajalca.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none">– nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja– razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna– razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

Izvajanje predloga ZMEPIZ-1B bo imelo določene administrativne in finančne posledice za državni proračun. Zavezanci bodo za prehod poročanja podatkov iz obrazca REK-1b na obrazec REK-O, v katerem bodo poročali tudi podatke za oblikovanje pokojninske osnove, morali izvesti prilagoditve informacijskih sistemov, ki bodo zajemali predvsem naslednje aktivnosti: razvoj in prilagoditve programske opreme, izvedba testiranj in preverjanj, vzdrževanje in podpora sprememb, koordinacija

in komunikacija med izvajalci socialnih zavarovanj, prilagoditev varnostnih in podatkovnih sistemov ter usposabljanje zaposlenih. Za navedene aktivnosti se ocenjujejo finančne posledice za državni proračun v višini 200.000 EUR v letu 2024 in 2025.

S spremembo tretjega odstavka 7. člena ZMEPIZ-1, s katero se ukinja povračilo stroškov prijavnno-odjavne službe s strani Zavoda, bo financiranje teh storitev prešlo neposredno na državni proračun. To pomeni, da bodo proračunska sredstva morala kriti stroške, ki jih je Zavod do sedaj plačeval ZZZS. V letu 2022 je ta strošek znašal 673.811 EUR, v letu 2023 pa 695.845 EUR. Glede na navedeno bo proračun moral zagotoviti sredstva v podobnem znesku za prihodnja leta. Finančne posledice za državni proračun bodo torej predstavljale letno obremenitev v višini približno 700.000 EUR. Se pa z navedeno spremembo na drugi strani za enak znesek zmanjšujejo stroški Zavoda kot proračunskega porabnika.

Stroški prilagoditve informacijskih sistemov za izvedbo 23.a člena bo mogoče oceniti po medresorski uskladitvi predloga zakona, ko bo dokončno znan obseg potrebnih prilagoditev informacijske podpore pri vseh nosilcih obveznih socialnih zavarovanj in pri FURS.

Preostale spremembe in dopolnitve nimajo finančnih posledic

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna		+200.000,00 EUR	+700.000,00 EUR	+700.000,00 EUR
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	/	153289 - Investicije in investicijsko vzdrževanje državnih organov	200.000 EUR	700.000 EUR
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi z določbami od 12. do 20. člena predloga zakona, ki urejajo prehod zavezancev, ki zavarovancem izplačujejo nadomestila oziroma plačujejo prispevke iz obveznih socialnih zavarovanj določenim kategorijam zavarovancev, na poročanje podatkov za oblikovanje pokojninske osnove iz obrazca M-4 na obrazec REK-O, ocenjujemo povečanje izdatkov v tekočem letu zaradi prilagoditve informacijskih sistemov vseh deležnikov v višini 200.000 EUR

V zvezi z določbo 2. člena predloga zakona, na podlagi katere preide breme stroškov prijavnno – odjavne službe ZZZS na proračun, se v letu 2025 in 2026 iz tega naslova predvideva strošek v višini 700.000 EUR. Zaradi navedenega pa se za isti znesek zmanjša strošek Zavoda.

II. Finančne posledice za državni proračun**II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:**

Sredstva za izvedbo določb od 12. do 20. člena predloga zakona so zagotovljena pri naslednjih proračunskih uporabnikih: Zavod, FURS, MDDSZ, MORS, JŠRIPS RS, ZZZS, ZRSZ.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:**II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:****7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:**

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev**8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:**

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

NE

1. pristojnosti občin,
2. delovanje občin,
3. financiranje občin.

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

1. Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
2. Združenju občin Slovenije ZOS: NE
3. Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Obrazložitev: /

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)	
(Če je odgovor DA, navedite:	
<p>Gradivo je bilo predstavljeno in obravnavano na Ekonomsko – socialnem svetu, v postopku javne razprave je bilo objavljeno na portalu e-Demokracija, kjer so možne pripombe zainteresirane javnosti, obravnavano je bilo na medresorski delovni skupini za enotni sistem evidenc na področju socialne varnosti. To je stalna delovna skupina, ki jo vodi MDDSZ in ima nalogo, da usklajuje definicije in klasifikacije ter postopke tokov podatkov med ustanovami v sistemu obveznih socialnih zavarovanj. V njej sodelujejo Zavod, ZZZS, ZRSZ, FURS in Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za digitalno preobrazbo in Ministrstvo za finance.</p> <p>Datum objave na portalu e-Demokracija:</p> <p>V razpravo so bili vključeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nevladne organizacije, – predstavniki zainteresirane javnosti, – predstavniki strokovne javnosti. – . <p>Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):</p> <p>Upoštevani so bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. <p>Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:</p> <p>Poročilo je bilo dano</p> <p>Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)</p>	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštrevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA/
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Luka MESEC MINISTER	

Prilogi:

- predlog sklepa,
- predlog zakona.

PREDLOG SKLEPA

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na seji dne.....sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter ga posreduje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po skrajšanem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
GENERALNA SEKRETARKA

Priloga:

– Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za obrambo,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije,
- Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje,
- Ministrstvo za digitalno preobrazbo,
- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za zunanje zadeve in evropske zadeve,
- Ministrstvo za solidarno prihodnost,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

ZAKON**O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O MATIČNI EVIDENCI ZAVAROVANCEV IN UŽIVALCEV PRAVIC IZ OBVEZNEGA POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA****I. UVOD****1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA****1.1 Ocena stanja na področju matične evidence o zavarovancih in uživalcih pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja**

Podatki, ki se zbirajo v matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, katere nosilec je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod), so del enotnega sistema evidenc na področju socialnega zavarovanja, v katerem sodelujejo še Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS), Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: ZRSZ), Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ), ki vodi Informacijski sistem centrov za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: ISCS) za potrebe izvajanja nalog centrov za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: CSD), uporabljata pa jih še Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) in Statistični urad Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SURS). Navedene ustanove v skladu z 9. členom Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13, 97/14 in 133/23 – ZPIZ-2N; v nadaljnjem besedilu: ZMEPIZ-1) uskladijo in skupno določijo enotna metodološka načela in enotne podatkovne standarde ter skupne obrazce in način posredovanja podatkov.

Podatke o prijavah, odjavah in spremembah zavarovanja za vse navedene ustanove sprejema ZZZS, podatke o osnovah, obračunih in plačilih prispevkov pa za vse navedene osnove zbira FURS, ki tudi pobira prispevke za vsa obvezna socialna zavarovanja.

Povod za pripravo predloga sprememb tega zakona je prav sprememba načina sporočanja podatkov o obračunih davčnih odtegljajev, ki jih sprejme FURS in jih posreduje nosilec obveznih socialnih zavarovanj, torej sprememba na enem področju, ki vpliva na več drugih povezanih področij obveznega socialnega zavarovanja in jih je treba usklajevati tako izvedbeno na ravni podzakonskih aktov in postopkov kot tudi na zakonski ravni z ustrezno spremembo zakonskih obveznosti nekaterih zavezancev. Spremenjeni način obračunavanja davčnih odtegljajev bo omogočil Zavodu, da že na mesečnih obračunih prejme podatke o osnovah, ki jih je do sedaj prejemal le enkrat letno, ter jih ažurno uporabi za oblikovanje prijav podatkov o osnovah.

Poleg tega ZMEPIZ-1 v trenutni obliki ne odraža vseh sprememb drugih predpisov ter sodne prakse kot sekundarnega pravnega vira, sprejetih po njegovi uveljavitvi, kar povzroča neskladja in administrativne zaplete pri usklajevanju podatkov med različnimi sistemi socialnih zavarovanj. Predlagane spremembe bodo omogočile boljšo koordinacijo med nosilci socialnih zavarovanj, posodobitev postopkov za urejanje in zbiranje podatkov ter povezavo vseh obveznih socialnih zavarovanj na skupnih obrazcih. Urejajo pa se tudi nekatere kategorije zavarovancev, katerih pravni položaj trenutno ni ustrezno urejen, omogoča pa se tudi natančnejše vodenje evidenc in revizija podatkov.

Spremembe zakona so zato potrebne za poenostavitev postopkov, zmanjšanje administrativnih bremen, povečanje pravne varnosti ter zagotavljanje učinkovitejšega izvajanja socialnih zavarovanj.

2. CILJI, NAČELA IN POGLATVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

V delu sprememb se zasleduje preglednost podatkov, ki jih zbira Zavod, uskladitev nabora podatkov s področno zakonodajo (podatki o enotnem dovoljenju na podlagi zakona, ki ureja trg dela, podatki o obdobjih, za katera prispevki niso obračunani, na podlagi zakona, ki ureja davčni postopek, podatki o obrazcih A1 na podlagi evropske zakonodaje o koordinaciji sistemov socialne varnosti, podatki o prijavah nezgod in poškodb pri delu na podlagi zakona, ki ureja varnost in zdravje pri delu, in podatki o uživalcih izplačila dela pokojnine v višini 40% oziroma 20% na podlagi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2).

Najpomembnejši cilj predloga zakona je uskladitev obveznosti zavezancev, ki sporočajo podatke o osnovah za zavarovance, ki so uživalci prejemkov iz obveznih socialnih zavarovanj in so na tej podlagi vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. S spremenjenim načinom obračunavanja davčnih odtegljajev se bodo od 1. januarja 2025 obrazci REK-O uporabljali tudi za zavezance, ki izplačujejo prejemke iz obveznih socialnih zavarovanj, v teh obračunih pa bodo navedeni zavezanci posredovali podatke o osnovah za oblikovanje prijav podatkov o osnovah mesečno na enak način, kot to že posredujejo delodajalci za delavce v delovnem razmerju. S tem bodo navedeni zavezanci razbremenjeni letnega sporočanja podatkov o osnovah na obrazcih M-4. Temu cilju sledi tudi sprememba obsega in vrste podatkov, ki jih FURS posreduje Zavodu iz obračunov davčnega odtegljaja, saj se širi krog zavarovancev, za katere Zavod prejme podatke o osnovah po tej poti.

S predlogom zakona se naslavlja tudi ugotovitev Vrhovnega sodišča RS v sodbi št. X Ips 63/2021 z dne 2. februarja 2022, po kateri se ne glede na to, da so na podlagi istega dejanskega stanja (statusa) izpolnjeni hkrati pogoji tudi za zavarovanje po drugih področnih zakonih in je zavarovalno razmerje na vseh področjih obveznih socialnih zavarovanj nastalo na podlagi zakona z vzpostavitvijo pravnega razmerja, ne sme šteti vložene prijave kot prijave v zavarovanja, o katerih ni bilo odločeno z odločbo. Po veljavnih predpisih se oseba z eno prijavo vključi v vsa obvezna socialna zavarovanja (pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za dolgotrajno oskrbo in za primer brezposelnosti ter za starševsko varstvo), za katera izpolnjuje pogoje, saj drugega načina veljavni predpisi in obstoječi sistem ne omogočajo. Zato je treba vzpostaviti sistem pravil, da odločitev enega nosilca zavarovanja učinkuje tudi na nastanek, obstoj in prenehanje lastnosti zavarovanca v drugih obveznih socialnih zavarovanjih, če so z istim pravnim razmerjem (statusom) izpolnjeni pogoji za obvezno zavarovanje po zakonih, ki urejajo ta druga obvezna socialna zavarovanja.

Cilji, ki jih zasleduje predlog zakona, so še:

- izenačitev obveznosti tujega delodajalca kot zavezanca za delavca, ki opravlja delo v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: RS) z obveznostmi delodajalcev, ki imajo sedež v RS, ter s tem izenačiti tudi položaj delavcev obeh;
- preglednejša navedba vseh zavezancev, ločeno glede na obveznosti poročanja, ki jih imajo;
- ureditev zavarovanja in osnove za odmero pravic za zavarovance, ki prejemajo izplačila iz delovnega razmerja, na podlagi katerega zavarovanec v določenem obdobju ni zavarovan, mu pa po veljavnih predpisih pripadajo za to obdobje in se štejejo v pokojninsko osnovo;
- skrb za pravilnost podatkov, ki jih delodajalci sami ne popravijo, in možnost vložitve spremembe podatka s strani ZZZS po uradni dolžnosti – ureditev možnosti in postopkov za popravljanje podatkov po uradni dolžnosti, posledično tudi razbremenitev delodajalcev;
- odprava prekrivanja zavarovanja v primeru dveh sočasnih delovnih razmerij s polnim delovnim časom oziroma z delovnim časom, ki v seštevku presega polni zavarovalni čas 40 ur na teden, na način, ki sledi dejanskemu izvrševanju pravic in obveznosti iz delovnega razmerja;

- podaljšanje roka za opravljanje revizije prijavljenih podatkov pri zavezanecu, s čimer se rok usklajuje z rokom iz 183. člena ZPIZ-2;
- ureditev možnosti odjave v primeru smrti zavarovanca po uradni dolžnosti, če je bil zavarovanec sam zavezanec za odjavo in če odjave ni vložil drug pristojen organ;
- ureditev razlogov za uvedbo postopka ugotavljanja lastnosti zavarovanca tako, da bodo zajeti vsi razlogi, ki pri delu prijavno-odjavne službe lahko nastanejo in zahtevajo odločanje z odločbo Zavoda;
- zagotovitev sredstev za vodenje prijavno-odjavne službe ZZZS iz proračuna, ker so podatki iz prijav podatkov o zavarovanjih, ki jih sprejme prijavno-odjavna služba ZZZS, nujni za izvajanje vseh obveznih socialnih zavarovanj in so tudi na državni ravni izjemnega pomena za delovanje davčnega sistema in državne statistike, zaradi česar jih neposredno prejmeta in uporabljata tudi FURS in SURS, nobena od ustanov, razen Zavoda, pa ne krije dela stroškov za delovanje prijavno-odjavne službe;
- ureditev pristojnosti ZRSZ, da po odločanju o lastnosti zavarovanca v svoji pristojnosti vloži tudi prijave in odjave zavarovanja, če tega ne stori zavezanec sam;
- ureditev zakonske podlage, da tudi FURS prejme podatke iz obrazcev A1, ki jih nujno potrebuje za nadzor nad obračunavanjem davčnih odtegljajev za napotene delavce.

2.2 Načela

Poglavitna načela ZMEPIZ-1 so načelo varstva posameznikov glede obdelave podatkov, ki se nanašajo nanje, načelo zakonitosti, načelo obveznega dajanja podatkov, načelo restriktivnosti zbiranja, uporabe in posredovanja podatkov, načelo racionalnosti in gospodarnosti, načelo varovanja osebnih podatkov, načelo metodološke enotnosti ter načelo nadzora in notifikacije.

Načelo zakonitosti se spoštuje s tem, da mora biti z zakonom ali na zakonu temelječim aktom določen način, s katerim se zbirajo in obdelujejo podatki v matični evidenci, ter obveznosti zavezancev, da podatke posredujejo v predpisanih rokih, pravilno in popolno, ob tem pa mora biti vsaka sprememba podatkov zakonsko dopustna in nadzorovana.

Načelo obveznega dajanja podatkov je uzakonjeno s tem, da je obveznost sporočanja podatkov, ki so pomembni za izvajanje obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, naložena z zakonom določenim zavezancem, ki morajo posredovati predpisane podatke v določenih rokih in ki nosijo tudi stroške posredovanja teh podatkov. Izvrševanje te obveznosti je nadzorovano, kršitve obveznosti pa so sankcionirane kot prekršek.

Načelo restriktivnosti zbiranja, uporabe in posredovanja podatkov je tesno povezano z enakim načelom, ki ga vsebujejo predpisi o varovanju osebnih podatkov. Zasleduje se najmanjši obseg podatkov, ki je potreben za učinkovito izvajanje zavarovanja, torej se zbirajo le podatki, ki so nujni za ugotovitev dejstev in priznanje pravic ter vodenje upravnega postopka in vročanje izdanih aktov. Uporaba podatkov matične evidence je omejena le na izvajanje pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter za uradne statistične namene. Pod pogoji, ki jih določajo predpisi o varstvu osebnih podatkov, je dovoljeno te podatke posredovati tudi drugim uporabnikom, če je za to podana izrecna zakonska podlaga.

Načelo racionalnosti in gospodarnosti pomeni razbremenjevanje zavezancev s preglednim in enostavnim načinom elektronskega posredovanja in z racionalnejšim načinom vnosa teh podatkov v evidenco Zavoda, kar je temeljni namen predlaganega zakona.

Načelo varovanja osebnih podatkov je upoštevano v vsem postopku obdelave teh podatkov (sprejem, vnos v evidenco, uporaba v postopkih iz pristojnosti Zavoda in posredovanje izključno zakonitim upravičencem).

Načelo metodološke enotnosti zahteva, da vse ustanove, ki uporabljajo iste podatke, za vodenje teh podatkov uporabljajo tudi enotna metodološka načela in enotne podatkovne standarde (definicije, klasifikacije in šifranti). Le tako se lahko podatki zbirajo z enim poročanjem (vložitvijo enega obrazca na enem mestu) za več namenov in za več ustanov. Te ustanove morajo zato nenehno usklajevati način skupnega zbiranja in posredovanja podatkov, ki jih zavezanec vloži le enkrat pri eni od tako povezanih ustanov, prejmejo pa jih vse ustanove, ki so do njih zakonsko upravičene in jih potrebujejo.

2.3. Poglavitne rešitve

2.3.1. Dopolnitev nabora podatkov v evidenci o zavarovancih in uživalcih pravic ter pravna podlaga za pridobitev podatkov iz obrazcev A1, iz elektronskih prijav poškodbe pri delu in podatkov o elektronskem naslovu osebe

Tekom izvajanja 11. člena zakona je bilo ugotovljeno, da je bolj funkcionalno, če so podatki urejeni po sklopih, ki povezano pokrivajo določen segment evidence o zavarovancu. Na podlagi ugotovitev, da so nazivi nekaterih podatkov zastareli in neuskklajeni z veljavno zakonodajo (na primer podatki o delovnih dovoljenjih, ki so sedaj enotna dovoljenja za bivanje in delo), so opisi podatkov s predlogom usklajeni. Za pravilno oblikovanje prijav podatkov o osnovah mora biti z obračuni davčnega odtegljaja pokrito celotno obdobje zavarovanja, brez tega namreč ni mogoče pravilno oblikovati letnega obrazca M-4. V več primerih delodajalci ne predložijo vseh obračunov, veljavni zakon pa ne vsebuje podatka o obdobju, za katero obračun ni bil oddan. S to spremembo se Zavodu omogoča, da v evidenci podatkov o zavarovanju označi obdobje, za katero obračun ni bil oddan, nato pa iz tako označenih obdobj in iz obdobj s prejetimi obračuni pravilno oblikuje obrazec M-4 za celotno obdobje zavarovanja oziroma za koledarsko leto.

Obrazce A1, s katerimi je skladno z Uredbo 883/2004/ES in Uredbo 987/2009/ES določena pristojna zakonodaja za zavarovanje v primeru napotitev delavcev v druge države članice Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) in v primeru sočasnega opravljanja dela in dejavnosti v dveh ali več državah članicah EU, prejema ZZZS, ki je pristojni organ za izdajo obrazca A1 in komunikacijo z nosilci obveznih socialnih zavarovanj v drugih državah članicah EU. Ti obrazci so zelo pomembni za ugotavljanje lastnosti zavarovanca, tako v primerih, ko je za zavarovanje določena pristojna zakonodaja RS, kot tudi v primerih, ko ima oseba v RS vzpostavljeno pravno razmerje, za zavarovanje na tej podlagi pa je zaradi drugih okoliščin pristojna zakonodaja druge države članice. S to spremembo se vzpostavlja pravna podlaga, da Zavod od ZZZS pridobi in vodi tudi podatke iz obrazcev A1 o določitvi pristojne zakonodaje za zavarovanje.

Podatke o elektronskem naslovu in mobilni telefonski številki lahko oseba na podlagi sprememb Zakona o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 52/16, 36/21, 3/22 – ZDeb in 62/24 – ZUOPUE), Zakona o centralnem registru prebivalstva (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 3/22 – ZDeb in 32/24) in Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb) prostovoljno prijavi v centralnem registru prebivalstva in takrat to velja kot e-naslov za vročanje, lahko pa jih prostovoljno posreduje organu v okviru upravnega postopka ali kot kontaktni naslov za komunikacijo in prejemanje obvestil. S predlagano spremembo se Zavodu omogoča pridobitev in vodenje podatka o elektronskem naslovu in mobilni telefonski številki, uporaba za namene vročanja, komunikacije v upravnem postopku in obveščanja za namene, ki so izrecno navedeni. Skladno s predpisi o varstvu osebnih podatkov se ureja tudi domneva privolitve in možnost preklica privolitve osebe za uporabo tega podatka.

Podatki o uživalcih pravic se usklajujejo z veljavnim ZPIZ-2, ki je bil v času veljavnosti ZMEPIZ-1 večkrat spremenjen, ZMEPIZ-1 pa tem spremembam ni sledil. Z zadnjo spremembo 12. člena ZPIZ-2 je Zavod pridobil pravno podlago za pridobivanje podatka o poškodbi pri delu iz elektronskega obrazca prijave

nezgode in poškodbe pri delu, s predlagano spremembo ZMEPIZ-1 pa se ureja tudi pravna podlaga za vodenje tega podatka v matični evidenci o podanih izvedenskih mnenjih. Hkrati se z ZPIZ-2 usklajuje tudi evidentiranje obdobja zavarovanja za zavarovance iz 18. člena ZPIZ-2, ki so zavarovani na podlagi drugega pravnega razmerja (sprememba 29. člena ZMEPIZ-1), in vodenje podatkov o uživalcih pravice do izplačila dela pokojnine v višini 40% oziroma 20% (sprememba 18. člena ZMEPIZ-1).

2.3.2. Ureditev statusa in zavezanca za plačevanje prispevkov ter prijave podatkov za delavce, ki delajo v RS, zaposleni pa so pri delodajalcu s sedežem v tujini

Za zavarovance iz petega odstavka 14. člena ZPIZ-2, to je za osebe, ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi z delodajalcem, ki ima sedež v drugi državi članici EU, v obvezna socialna zavarovanja v RS pa je vključen na podlagi določitve pristojne zakonodaje RS v skladu z Uredbo 883/2004/ES, doslej delodajalec ni mogel plačevati prispevkov na način, ki velja za delodajalce s sedežem v RS, saj po predpisih o davčnem postopku ni imel statusa plačnika davka. Zato v ZPIZ-2 ni bil določen kot zavezanec za obračun in plačilo prispevkov delodajalca za zavarovance iz petega odstavka 14. člena ZPIZ-2, hkrati pa v ZMEPIZ-1 tudi ni bil določen kot zavezanec za vlaganje prijav, odjav in sprememb zavarovanja za te zavarovance in kot zavezanec za sporočanje podatkov, potrebnih za oblikovanje prijav podatkov o osnovah. Z uvedbo evidence o zavezancih za vlaganje prijav in zavezancih za vlaganje prijav o osnovah, ki so pravne in fizične osebe s sedežem oziroma prebivališčem v tujini, se z novim 23.a členom in z dopolnitvijo 32. člena ZMEPIZ-1 te delodajalce formalnopravno opredeljuje kot zavezance za vlaganje prijav, odjav in sprememb zavarovanja ter kot zavezance za vlaganje prijav o osnovah. S tem se sledi osnovnemu pravilu iz 21. člena Uredbe 987/2009/ES, po katerem je zavezanec za plačilo prispevkov za delavca delodajalec, tudi če ima sedež v drugi državi članici EU. Ne glede na to, da lahko delavec procesno prevzame izvedbo plačevanja prispevkov, delodajalca še vedno bremenijo prispevki delodajalca, saj mora biti delavec po osnovnem načelu prepovedi diskriminacije, če izkoristi možnost prostega pretoka delovne sile, izenačen z delavci, ki delajo v državi članici pri delodajalcih, ki imajo sedež v isti državi članici EU.

Ugotovljeno je bilo, da obveznost zavarovanja za osebe, ki imajo pogodbo o zaposlitvi sklenjeno z delodajalcem s sedežem v tretjih državah in delo opravljajo v RS, obstaja že na podlagi drugega odstavka 3. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOP DVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23 in 136/23 – ZIUZDS), vendar opredelitev statusa teh zavarovancev in zavezanca za plačevanje prispevkov ni bila dovolj jasna, zato se v prehodnih določbah predloga zakona s posegom v 14. in 153. člen ZPIZ-2 dodaja tudi izrecna ureditev obveznega zavarovanja za te osebe, zavezancev za prijavo zavarovanja in zavezancev za plačilo prispevkov. Ker so delavci v RS vključeni v vsa obvezna socialna zavarovanja, je s prehodno določbo urejen tudi status, zavezanci in osnova za druga socialna zavarovanja, kjer so bila ta vprašanja prav tako nejasno urejena.

2.3.3. Sprememba obračuna davčnih odtegljajev – nadomestitev obrazca REK-1b z obrazcem REK-O za zavezance, ki izplačujejo prejeme iz obveznih socialnih zavarovanj

Na podlagi zakona, ki ureja davčni postopek, so predpisani obrazci za obračun davčnih odtegljajev od prejemkov, od katerih morajo izplačevalci obračunati, odtegniti in plačati predpisane davke in prispevke za socialno varnost. Ti obrazci se posodabljajo in od vključno leta 2017 vsebujejo tudi podatke, potrebne za oblikovanje prijav podatkov o osnovah za delavce. Takrat veljavni obrazci s podatki za delavce v delovnem razmerju REK-1 in REK-2 so bili od 1. januarja 2023 prenovljeni in nadomeščeni z obrazcem REK-O, izplačevalci nadomestil in drugih prejemkov iz obveznih socialnih zavarovanj ter iz sistema socialne varnosti (ZZZS, ZRSZ, centri za socialno delo, MDDSZ, Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitinski sklad Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: JŠRIPS RS) in Ministrstvo za obrambo) pa so za poročanje podatkov o obračunu davčnega odtegljaja še naprej uporabljali obrazce REK-1b. V okviru prenove obrazca REK-1b se za vsa izplačila teh nadomestil in prejemkov od 1. januarja 2025

dalje določa, da bodo ti izplačevalci na obračunu davčnega odtegljaja oziroma obrazcu REK-O sporočali tudi podatke za oblikovanje pokojninske osnove, enako kot že velja za delodajalce od 1. januarja 2017 dalje in za ta obdobja ne bodo več poročali podatkov na obrazcu M-4. Predlog zakona usklajuje določbe, ki določajo obveznosti navedenih izplačevalcev, da posredujejo vse podatke za oblikovanje prijav podatkov o osnovah v obračunih davčnega odtegljaja ob izplačilu prejemkov iz obveznega socialnega zavarovanja in socialnega varstva na obrazcih REK-O. Tako je MDDSZ opredeljen kot zavezanec za posredovanje prijav podatkov o osnovah v novem 43.a členu ZMEPIZ-1, za vse druge izplačevalce so ustrezno spremenjene obveznosti vlaganja prijav podatkov, Ministrstvo za solidarno prihodnost pa je s prehodno določbo določeno kot zavezanec za posredovanje prijav podatkov o osnovah za prehodno obdobje, v katerem izplačuje delno plačilo za izgubljeni dohodek oskrbovalcem družinskega člana po zakonu, ki ureja dolgotrajno oskrbo.

MDDSZ tako ne bo več posredovalo podatkov, ki jih sedaj posreduje v skladu z veljavnim tretjim odstavkom 40. člena ZMEPIZ-1, Zavod pa bo prejel vse potrebne podatke iz obrazcev REK-O in bo lahko oblikoval prijave podatkov o osnovah za vse prejemnike nadomestil in drugih prejemkov iz obveznih socialnih zavarovanj ter iz sistema socialne varnosti, ki so zavarovani na podlagi 19. člena ZPIZ-2, in sicer enako, kot jih že oblikuje za delavce v delovnem razmerju.

2.3.4. Učinkovitejše upravljanje s podatki

V več primerih je bilo ugotovljeno, da zavezanci kljub naloženi obveznosti v postopkih nadzora in revizije podatkov iz različnih razlogov niso popravili, zaradi česar so le-ti kljub sem izvedenim ukrepom, vključno s plačilom globe za storjeni prekršek, ostali napačni. Z namenom učinkovitejšega zagotavljanja pravilnosti podatkov v takih primerih, če je pravilne podatke mogoče ugotoviti na podlagi izvršilnih predpisov za vodenje matične evidence o zavarovancih oziroma na podlagi materialnih predpisov, na podlagi katerih so določena pravila za vsebino prijavljenih podatkov, se s predlogom zakona omogoča, da jih Zavod popravi po uradni dolžnosti. Vsi popravki so dokumentirani in sledljivi, zagotovi se pravna varnost zavarovancev, da so jim pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja odmerjene na podlagi pravih podatkov matične evidence zavarovancev, ki so skladni s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in dejanskim stanjem, obenem pa se tudi odpravlja administrativna obremenitev delodajalcev.

Pri uveljavljanju pravic preživelih družinskih članov po smrti zavarovanca pride do primerov, ko je treba za ugotovitev pravih in popolnega dejanskega stanja opraviti revizijo ali ugotoviti lastnost zavarovanca, podatki pa se nanašajo na umrlega zavarovanca. V takih primerih se s predlogom zakona ureja pravna podlaga za vročanje zapisnika o reviziji in odločbe o lastnosti zavarovanca družinskemu članu, ki uveljavlja pravico do vdovske ali družinske pokojnine po umrlem zavarovancu. Če je popravek podatkov v takem postopku naložen zavezancu, se izdani akti vročajo tudi zavezancu.

Nekaterih vprašanj začetka, obstoja in prenehanja delovnega razmerja področni zakon o delovnih razmerjih ne ureja, posledično pa ni mogoče urediti oziroma razmejiti obveznih socialnih zavarovanj tako, da bodo upoštevana tudi pravila ZPIZ-2 o prepovedi dvojnega štetja dobe v istem obdobju zavarovanja. Predlog zakona te primere rešuje s pravili za ureditev zavarovanja brez poseganja v sam obstoj delovnega razmerja:

- odprava prekrivanja zavarovanja v primeru dveh sočasnih delovnih razmerij za polni delovni čas oziroma z delovnim časom, ki v seštevku presega polni zavarovalni čas 40 ur na teden, na način, da je prednostno zavarovanje na podlagi zadnjega nastalega delovnega razmerja, kjer se praviloma dejansko izvršujejo medsebojne pravice in obveznosti;
- možnost zavarovanja v primeru sklenitve pogodbe o zaposlitvi za manj kot eno celo uro na teden;
- prenehanje zavarovanja na podlagi dopolnilnega dela nad polnim delovnim časom, če so prenehali pogoji za obstoj dopolnilnega dela (na primer prenehanje delovnega razmerja s

polnim delovnim časom), pa stranki te pogodbe o zaposlitvi nista ustrezno spremenili ali odpovedali.

Na področju ugotavljanja pravilne podlage za zavarovanje, kadar obstaja hkrati več pravnih razmerij, s katerimi oseba izpolnjuje pogoje za zavarovanje, in drugih vprašanj glede pridobitve in prenehanja lastnosti zavarovanca, so kot odgovor na zaznana vprašanja predlagane naslednje rešitve:

- med več enakovrednimi pravnimi razmerji na podlagi samozaposlitve je prednostno zavarovanje na podlagi prej nastalega pravnega razmerja,
- preglednejša ureditev odločanja o lastnosti zavarovanca na podlagi ugotovljenega delovnega razmerja s sodbo, sodno poravnavo ali mediacijo, ki upošteva tudi sodno prakso,
- možnost vključitve v prostovoljno zavarovanje za nazaj, do največ 5 let,
- možnost ugotavljanja lastnosti zavarovanca tudi, če zavezanec ne obstaja več,
- razširitev razlogov, zaradi katerih se lahko uvede postopek ugotavljanja lastnosti zavarovanca, na primere, ko prenehajo pogoji za dopolnilno delo,
- določitev stečajnega in likvidacijskega upravitelja kot stranke v postopku ugotavljanja lastnosti zavarovanca.

2.3.5. Vključitev v vsa obvezna socialna zavarovanja v primerih, ko je o obveznosti zavarovanja odločil le en nosilec socialnega zavarovanja, oseba pa je s svojim statusom izpolnila pogoje za obvezno vključitev v več obveznih socialnih zavarovanj

Na stanje, ki je nastalo po izidu sodbe Vrhovnega sodišča RS št. X Ips 63/2021 z dne 2. februarja 2022, je bilo treba odgovoriti z zakonsko ureditvijo obvezne vključitve v vsa obvezna socialna zavarovanja, za katera oseba s svojim statusom izpolnjuje pogoje. V navedeni sodbi je bilo zavzeto stališče, po katerem se ne glede na to, da so na podlagi istega dejanskega stanja (statusa) izpolnjeni hkrati pogoji tudi za zavarovanje po drugih področnih zakonih in je zavarovalno razmerje na vseh področjih obveznih socialnih zavarovanj nastalo na podlagi zakona z vzpostavitev pravnega razmerja, ne sme šteti vložene prijave kot prijave v zavarovanja, o katerih ni bilo odločeno z odločbo.

V predlogu zakona je postavljen temelj sistema, da odločitev enega nosilca zavarovanja učinkuje tudi na nastanek, obstoj in prenehanje lastnosti zavarovanca v drugih obveznih socialnih zavarovanjih, če so z istim pravnim razmerjem (statusom) izpolnjeni pogoji za obvezno zavarovanje po zakonih, ki urejajo ta druga obvezna socialna zavarovanja. Načeloma nosilec obveznega socialnega zavarovanja, ki je v svoji pristojnosti odločil o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca, sam vloži prijavo, odjavo ali spremembo zavarovanja po uradni dolžnosti, kadar zavezanec v rokih, določenih s tem zakonom, ni vložil prijave, odjave ali spremembe zavarovanja. Določeno je tudi pravilo, da nastane lastnost zavarovanca v vseh obveznih socialnih zavarovanjih z eno prijavo vedno, kadar je vložena prijava za vsa obvezna socialna zavarovanja, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji po področnih zakonih, ne glede na to, ali jo je vložil zavezanec ali je bila vložena po uradni dolžnosti, saj zavarovanec ne more prosto izbirati, v katera zavarovanja se bo vključil in v katera ne.

Zaradi deloma različnih določb, ki v področnih predpisih urejajo isto pravno razmerje, mora nosilec obveznega socialnega zavarovanja, ki v svoji pristojnosti odloča o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca, glede ugotovitve izpolnjevanja pogojev za obvezno zavarovanje, za katero je pristojen, upoštevati tudi vse predpise iz drugih obveznih socialnih zavarovanj, ki urejajo pogoje za vključitev v obvezna socialna zavarovanja, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji.

S predlagano spremembo zakona oseba pridobi lastnost zavarovanca v vseh obveznih socialnih zavarovanjih, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji, z dnem, ko so izpolnjeni pogoji za zavarovanje po predpisu, po katerem v določenem obdobju ni bila zavarovana. Navedeno pravilo je izjema od prepovedi spreminjanja zavarovalnih podlag za nazaj, kadar bi to pomenilo, da ni mogoče v določenem obdobju na podlagi istega pravnega razmerja urediti zavarovanja za nazaj, ko oseba z istim

pravnim razmerjem izpolnjuje pogoje za vsa obvezna socialna zavarovanja, pri čemer ni bila vključena v eno od obveznih socialnih zavarovanj, je pa imela druga obvezna socialna zavarovanja urejena na drugačnih zavarovalnih podlagah.

2.3.6. Druge rešitve

S predlaganim zakonom se strošek vodenja prijavno-odjavne službe prenaša z ZZZS in Zavoda na proračun RS. ZZZS na prijavno-odjavni službi sprejema prijave, objave in spremembe podatkov za obvezno zdravstveno zavarovanje in zavarovanje za dolgotrajno oskrbo, hkrati pa opravi storitev sprejema prijave, objave in spremembe podatkov enako za potrebe ZRSZ, Zavoda in MDDSZ ter centrov za socialno delo. Sprejem enotnih prijav podatkov za vsa obvezna socialna zavarovanja na enem mestu predstavlja veliko administrativno razbremenitev zavezancev, zlasti delodajalcev, ki jim ni treba poročati podatkov posebej za potrebe vsakega nosilca javnih pooblastil. Podatki iz prijav podatkov o zavarovanjih, ki jih sprejme prijavno-odjavna služba ZZZS, so izjemnega pomena za delovanje davčnega sistema in državne statistike, zato jih neposredno prejmeta in uporabljata tudi FURS in SURS. Te podatke za izvajanje svojih zakonskih pooblastil uporabljajo tudi številni nosilci javnih pooblastil. Ob vzpostavitvi enotnega sistema za sprejem prijav in objav zavarovanj ter prijav sprememb med zavarovanjem za vsa obvezna socialna zavarovanja na enem mestu (že v letu 1987) je bilo predvideno, da vsak nosilec obveznega socialnega zavarovanja ter nosilec državne statistike in davčni organ krijejo del stroškov za delovanje skupne prijavno-odjavne službe, sorazmerno z deležem podatkov, ki se zberejo na skupnih obrazcih za potrebe posameznega nosilca. Za vsa področja, razen za področje obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je bila kasneje s področnimi zakoni ukinjena obveznost kritja dela stroškov prijavno-odjavne službe, tako da zdaj stroške celotnega sprejema navedenih prijav, objav in prijav sprememb zavarovanja krijeta ZZZS in Zavod. Glede na to, da gre za zagotavljanje podatkov za več nacionalno zelo pomembnih podsistemov in da vodenje prijavno-odjavne službe ne služi zgolj izvajanju zdravstvenega ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja, strošek te službe ne more bremeniti zgolj dveh nosilcev obveznih socialnih zavarovanj (na področju zdravstvenega zavarovanja se na ta račun zmanjšuje obseg sredstev za zdravstvene storitve in druge pravice iz tega zavarovanja), zato se predlaga, da stroške delovanja prijavno-odjavne službe ZZZS v celoti krije RS iz proračuna.

Predlog zakona rešuje tudi vprašanje podelitve pristojnosti ZRSZ, da vloži prijavo, objavo ali prijavo spremembe zavarovanja v primerih, ko je v svoji pristojnosti na podlagi zakona, ki ureja trg dela, odločil o lastnosti zavarovanca, pa zavezanec ni vložil prijave, objave ali prijave spremembe zavarovanja na podlagi te odločbe.

Predlog zakona daje pravno podlago za pridobitev podatkov iz obrazca A1 tudi FURS, ki te podatke potrebuje za nadzor nad obračunom davčnih odtegljajev, zlasti za napotene delavce.

S posegom v ZPIZ-2 se ureja pravna podlaga za določitev tujega delodajalca kot zavezanca za obračun in plačilo prispevkov, skladno s predlaganimi določbami ZMEPIZ-1, ki urejajo potek zavarovanja in položaj delavcev, zaposlenih pri delodajalcu s sedežem v tujini.

Prehodne določbe določajo zlasti prehodna obdobja za uvedbo in začetek uporabe novih evidenc ter postopkov, ki potrebujejo daljše obdobje, da jih ustanove vzpostavijo. To velja tudi za določitev tujega delodajalca kot zavezanca za prispevek in vlaganje prijav ter objav zavarovanja.

Ureja se tudi prehod na nov obračun davčnih odtegljajev in ohranitev posredovanja podatkov na način, ki je veljal pred spremembo obračuna, če se le-ti nanašajo na obdobja pred uveljavitvijo novega obračuna davčnih odtegljajev. Zaradi navedenih sprememb je treba črtati tudi 144. člen Zakona o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 84/23), saj so s predlaganim zakonom nekatere njegove določbe spremenjene, druge pa so že upoštevane v predlagani novi ureditvi ZMEPIZ-1.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Sredstva za financiranje prenove obrazca REK-1b oziroma prehoda poročanja podatkov na obrazcu REK-O so za vse zavezance (FURS, ZPIZ, MDDSZ, MORS, JŠRIPS RS, ZZZS in ZRSZ) za leti 2024 in 2025 zagotovljena v okviru postavk državnega proračuna za področja socialne varnosti, trga dela, enakih možnosti ter družinske politike; obrambnih zadev, delovanja Slovenske vojske, civilne zaščite in reševanja ter vojaške naložbe; štipendiranja, razvoja kadrov in socialnih transferjev; zdravstvenega varstva in zavarovanja; pokojnin, nadomestil, socialnih transferjev ter prispevkov iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja; delovanja finančnih in davčnih organov; aktivne politike zaposlovanja, brezposelnosti in socialnega zavarovanja za primer brezposelnosti.

Na podlagi spremembe tretjega odstavka 7. člena ZMEPIZ-1, s katero se ukinja povračilo stroškov prijavnno-odjavne službe ZZZS s strani Zavoda ter se zagotovi kritje vseh stroškov prijavnno-odjavne službe ZZZS neposredno iz proračuna države, bo potrebno zagotoviti proračunska sredstva v višini 700.000 EUR za leti 2024 in 2025, pri čemer pa bodo za ta isti znesek zmanjšani stroški Zavoda in ZZZS.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Kot je navedeno v točki 3, so sredstva za financiranje prenove REK-1b obrazca oziroma prehoda poročanja podatkov na REK-O obrazcu zagotovljena za vse zavezance, ki bodo morali zaradi tega prehoda prilagoditi informacijsko podporo.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Zakonodaja, ki v državah članicah EU ureja vodenje evidenc na področju obveznih socialnih zavarovanj in socialne varnosti, ni predmet koordinacije sistemov socialne varnosti, na ravni EU in EGP pa se ne zbira primerjalnih informacij o teh evidencah. Pretežna večina držav članic EU in EGP pobira prispevke za obvezna socialna zavarovanja preko svojih davčnih organov, v vseh državah pa velja obveznost delodajalcev, da sporočajo potrebne podatke o zavarovanju in plačanih prispevkih za odmero pravic in te podatke vodijo pristojni nosilci obveznih socialnih zavarovanj.

5.1 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

5.2.1. Francija

V Franciji se evidence zavarovancev, vključenih v obvezna socialna zavarovanja, vodijo prek naslednjih institucij: CNAV (Caisse nationale d'assurance vieillesse), ki je odgovorna za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in vodi evidenco o vseh prispevkih in pravicah zavarovancev, ki se uporabljajo za izračun pokojninskih osnov, CPAM (Caisse Primaire d'Assurance Maladie), ki je odgovorna za vodenje evidence za zdravstveno zavarovanje in zavarovanje za starševstvo ter Pôle Emploi, ki skrbi za zavarovanje za primer brezposelnosti in vodi evidence o zavarovancih, ki so vključeni v sistem, ter o njihovih prejemkih in statusu zaposlitve. Matično evidenco zavarovancev, pomembno za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, vodi CNAV. Delodajalci in samozaposleni so dolžni posredovati podatke o zaposlitvah, prispevkih ter obdobjih zavarovanja prek sistema za poročanje o plačah (Déclaration Sociale Nominative

– DSN). CNAV te podatke zbira in obdeluje, da zagotovi pravilno določitev pravic iz pokojninskega zavarovanja, vključno z upravičenostjo in višino pokojnine.

5.2.2. Nemčija

V Nemčiji se evidence zavarovancev, vključenih v obvezna socialna zavarovanja, vodijo prek naslednjih institucij: Deutsche Rentenversicherung (DRV), ki je nemška pokojninska zavarovalnica, odgovorna za vodenje evidenc o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in Gesetzliche Krankenversicherung (GKV), ki vključuje številne zdravstvene zavarovalnice. Delodajalci in zavarovanci poročajo podatke o prispevkih, ki jih te zavarovalnice obdelujejo in shranjujejo v svojih sistemih. Agentur für Arbeit je nemška agencija za zaposlovanje in upravlja evidence za zavarovanje za primer brezposelnosti, Familienkasse pa je institucija, odgovorna za zavarovanje za starševstvo ter obravnava otroške dodatke in sorodne pravice. Matično evidenco zavarovancev vodi nemški pokojninski zavod (Deutsche Rentenversicherung), ki ima osrednjo vlogo pri izvajanju pokojninskega sistema. Zbiranje podatkov v matični evidenci temelji na prijavi zavezancev za plačilo prispevkov, vključno z delodajalci in samozaposlenimi. Za vodenje matične evidence so pristojne tudi regionalne podružnice nemškega pokojninskega zavoda.

5.2.3. Avstrija

V Avstriji se evidence zavarovancev, vključenih v obvezna socialna zavarovanja, vodijo prek naslednjih institucij: Pensionsversicherungsanstalt (PVA) je avstrijska pokojninska zavarovalnica, ki vodi evidence o prispevkih zavarovancev za izračun pokojnin in drugih pravic, Österreichische Gesundheitskasse (ÖGK) pa je glavna institucija za zdravstveno zavarovanje, ki zbira in obdeluje podatke o zdravstvenem zavarovanju. ÖGK pokriva tako zaposlene kot tudi samostojne podjetnike in vodi evidence o njihovih prispevkih. Arbeitsmarktservice (AMS) je institucija, ki upravlja zavarovanje za primer brezposelnosti. Zbira podatke o zavarovancih, ki so brezposelni, ter o njihovih pravicah in prejemkih. Familienkasse je odgovorna za zavarovanje za starševstvo in obravnava otroške dodatke in sorodne pravice. V Avstriji matično evidenco zavarovancev upravlja PVA, ki ima nalogo zbiranja, obdelave in vodenja podatkov o zavarovancih. Matična evidenca zajema podatke o delodajalcih, samozaposlenih in drugih zavezancih, ki so dolžni plačevati prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

5.3 Prikaz ureditve v pravnem redu EU

Področje vodenja evidenc v obveznih socialnih zavarovanjih na ravni EU ni enotno urejeno, ker je urejanje obveznih socialnih zavarovanj v pristojnosti posamezne države članice. Zaradi zagotavljanja pravice do prostega pretoka delovne sile se sistemi držav članic ne harmonizirajo, temveč se zgolj koordinirajo, in sicer z:

- Uredbo (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L št. 166 z dne 30. 4. 2004, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) št. 1372/2013 z dne 19. decembra 2013 o spremembi Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 (UL L št. 346 z dne 20. 12. 2013, str. 27) in
- Uredbo (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L št. 284 z dne 30. 10. 2009, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) št. 1368/2014 z dne 17. decembra 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbe Komisije (EU) št. 1372/2013 z dne 19. decembra 2013 o spremembi Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 (UL L št. 366 z dne 20. 12. 2014, str. 15).

Pri pripravi zakonodaje s področja obveznih socialnih zavarovanj se upoštevajo zahteve, ki jih glede koordinacije sistemov teh zavarovanj državam članicam EU nalagata navedeni uredbi, kar velja tudi za področje matične evidence zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA NA POSAMEZNA PODROČJA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Sprememba in dopolnitev ZMEPIZ-1 modernizira vlaganje prijav podatkov o osnovah za zavezance v javnem sektorju, ki so izplačevalci prejemkov iz obveznih socialnih zavarovanj. Podatki bodo na ravni države preglednejši, sistem obračunavanja davčnih odtegljajev pa bo poenoten, kar je ugodno tudi za poenostavitev postopkov na davčnem področju. Uporabljal se bo enoten obrazec REK-O za vse obračune davčnih odtegljajev na dosedanjih različnih REK obrazcih.

Pri Zavodu se prav tako poenoti sprejem in obdelava podatkov o obračunih davčnih odtegljajev in se na enak način oblikuje obrazec M-4 s prijavo podatkov o osnovah, od katerih so plačani prispevki, za potrebe izračuna pokojninske osnove.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Sprememba ZMEPIZ-1 v določenem delu razbremenjuje zavezance, ki bi morali sporočiti popravke podatkov, njihovo pravilnost pa lahko ugotovi Zavod na drug način in pravilne podatke evidentira po uradni dolžnosti. Pozitivni učinki predloga zakona se pričakujejo v delu, ki omogoča nosilcem javnih pooblastil bolj urejeno vlaganje prijav in odjav zavarovanja po uradni dolžnosti in omogoča nadaljevanje dela delavca tudi v času, ko teče postopek podaljšanja veljavnosti enotnega dovoljenja.

6.2 Presoja posledic na okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Predlagana sprememba ZMEPIZ-1 v določenem delu razbremenjuje zavezance, med njimi tudi delodajalce. Izenačuje obveznosti tujih delodajalcev, ki s storitvami z napotnimi delavci nastopajo na slovenskem trgu.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Predlog zakona izboljšuje upravljanje s podatki, pomembnimi za priznavanje pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, prinaša bolj pregledno ureditev zavarovanja oseb, ki delajo v RS in so zaposlene pri tujem delodajalcu, ter odpravlja nedorečenosti pri vzpostavljanju vseh obveznih socialnih zavarovanj v primeru, ko o obveznosti zavarovanja odloči le eden od nosilcev zavarovanja, s skupno prijavo pa se morajo vzpostaviti vsa obvezna zavarovanja, za katera oseba izpolnjuje pogoje. Predlog zakona tako povečuje pravno in socialno varnost zavarovancev v vseh obveznih socialnih zavarovanjih.

6.5. Presoja posledic glede na dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Predlog zakona se bo zainteresirani javnosti predstavil v obliki sestankov, z informiranjem prek različnih deležnikov in delovnih skupin.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje tega zakona bo spremljalo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PREDLOGU ZAKONA

Gradivo je bilo predstavljeno in obravnavano na Ekonomsko socialnem svetu, kjer so socialni partnerji potrdili predlog zakona in ga ocenili kot ustreznega, zahtevana so bila le dodatna pojasnila v zvezi z vključitvijo tujega delodajalca v sistem plačevanja prispevkov za socialno varnost in v zvezi z vodenjem evidenc o poškodbah pri delu, ko Zavod prejme podatke o prijavi nezgode in poškodbe pri delu v postopku ugotavljanja invalidnosti. Na obe vprašanji so bila socialnim partnerjem posredovana dodatna pojasnila.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjaki in pravne osebe niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Luka Mesec, minister, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Igor Feketija, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Dan Juvan, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Lidija Šubelj, vršilka dolžnosti generalne direktorice Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O MATIČNI EVIDENCI ZAVAROVANCEV IN UŽIVALCEV PRAVIC IZ OBVEZNEGA POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA (ZMEPIZ-1B)

1. člen

V Zakonu o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13, 97/14, 84/23 – ZDOsk-1 in 133/23 – ZPIZ-2N; v nadaljnjem besedilu: zakon) se v drugem odstavku 3. člena besedilo »Davčna uprava Republike Slovenije« nadomesti z besedilom »Finančna uprava Republike Slovenije«, v celotnem besedilu zakona kratica »DURS« nadomesti s kratico »FURS«.

2. člen

V 7. členu se v tretjem odstavku črta zadnji stavek.

3. člen

11. člen se spremeni tako, da se glasi:

- »O zavarovancih se vnesejo v matično evidenco naslednji podatki:
1. priimek in ime;
 2. enotna matična številka občana (v nadaljnjem besedilu: EMŠO);
 3. davčna številka;
 4. naslov (ulica, hišna številka, naselje, kraj, poštna številka, šifra naslova po predpisih o katastru nepremičnin, šifra občine, za tujino šifra države);
 5. vrsta prebivališča (stalno, začasno, za vročanje);
 6. državljanstvo;
 7. ali je zavarovanec s telesno okvaro najmanj 70 %, vojaški invalid I. do VI. skupine, civilni invalid vojne I. do VI. skupine, slepa oziroma gluha oseba, oseba obolela za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in živčno mišičnimi obolenji, paraplegijo, cerebralno in otroško paralizo, multiplo sklerozo, oboleli za rakom do 15. leta starosti in ekstrapiramidnimi obolenji;
 8. kategorija invalidnosti;
 9. vrsta izobrazbe;
 10. področje izobrazbe;
 11. poklic, ki ga opravlja;
 12. podlaga za zavarovanje;
 13. datum prijave v zavarovanje;
 14. datum in vzrok spremembe med zavarovanjem;
 15. tedensko število ur polnega delovnega časa zavezanca za vlaganje prijav (samo polne ure);
 16. tedensko število ur delovnega časa po pogodbi o zaposlitvi oziroma zavarovalnega časa zavarovanca (samo polne ure);
 17. osnove, od katerih so bili plačani prispevki, znesek obračunanega in plačanega prispevka in obdobje, na katero se nanašajo;
 18. obdobje zavarovanja, za katero so bili prispevki obračunani, in znesek osnove za obračun prispevka ter znesek obračunanega prispevka;

19. obdobje in število ur, za katero prispevki niso bili obračunani
20. število delovnih ur in število ur dela preko polnega delovnega časa, za katere so plačani prispevki od predpisane osnove (samo polne ure);
21. število ur odsotnosti z dela, za katere je zavarovanec prejel nadomestilo, ki se všteva v pokojninsko osnovo z osnovo iz koledarskega leta pred začetkom prejemanja nadomestila (samo polne ure);
22. podatki o enotnem dovoljenju ali delovnem dovoljenju oziroma drugem dovoljenju za prebivanje in delo, številka tega dovoljenja, datum izdaje, datum vročitve, datum začetka veljavnosti in datum poteka dovoljenja, podatki o vlogi za podaljšanje dovoljenja, podatki o soglasju k enotnemu dovoljenju in podatki iz informativnega lista ter organ, ki je dovoljenje izdal;
23. delo, ki ga je zavarovanec opravljal in za katero se mu zavarovalna doba šteje s povečanjem;
24. v primeru delovnega razmerja – vrsta delovnega razmerja (ali je bila sklenjena pogodba o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas)
25. pokojninska doba;
26. registrska številka zavezanca za vlaganje prijav oziroma zavezanca za vlaganje prijav o osnovah oziroma zavezanca za plačilo prispevkov;
27. matična številka poslovnega registra dela poslovnega subjekta, v katerem zavarovanec delo opravlja, oziroma poslovnega subjekta, če zavarovanec delo opravlja na sedežu poslovnega subjekta;
28. šifra dejavnosti, v katero sodi delo oziroma dejavnost zavezanca;
29. vrsta prostovoljne vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
30. datum in vzrok prenehanja zavarovanja.«.

4. člen

Za 11. členom se dodata nova, 11.a in 11.b člen, ki se glasita:

»11.a člen

(podatki o določitvi pristojne zakonodaje za obvezna socialna zavarovanja na podlagi zakonodaje Evropskih skupnosti)

(1) O osebah, ki so zavarovane po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v Republiki Sloveniji in jim je ZZZS na podlagi zakona, ki ureja čezmejno izvajanje storitev, izdal potrdilo A1, se v matično evidenco poleg podatkov iz prejšnjega člena vnesejo tudi podatki o:

1. nazivu, osebni imenu in matični številki vlagatelja,
2. sedežu oziroma naslovu vlagatelja,
3. osebni imenu, spolu, datumu in kraju rojstva, enotni matični številki in državljanstvu delavca oziroma samozaposlene osebe,
4. naslovu stalnega ali začasnega prebivališča delavca oziroma samozaposlene osebe,
5. vrsti storitve in dejavnosti,
6. kraju in trajanju napotitve oziroma čezmejnega izvajanja storitve,
7. nazivu oziroma osebni imenu naročnika storitve,
8. sedežu oziroma naslovu naročnika storitve,
9. državi oziroma državah, kjer se bo storitev izvajala,
10. državi zaposlitve,
11. nazivu delovnega mesta in poklicu,
12. datumu izdaje potrdila A1,
13. univerzalnem pravnem nasledstvu vlagatelja.

(2) O osebah, ki jim je ZZZS oziroma pristojni nosilec v skladu z zakonodajo Evropskih skupnosti izdal potrdilo A1 in so na podlagi določene pristojne zakonodaje zavarovane po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v Republiki Sloveniji, se v matično evidenco poleg podatkov iz prejšnjega člena vnesejo tudi podatki o:

1. predpisih države članice, ki se uporabljajo,

2. obdobju dela v drugi državi članici EU,
3. statusu osebe, v okviru katerega dela v drugi državi članici EU,
4. državi članici EU, v kateri se delo opravlja,
5. zavezancu oziroma delodajalcu v drugi državi članici EU
6. pristojnem nosilcu, ki je izdal potrdilo A1.

(3) O osebah, ki niso zavarovane po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v Republiki Sloveniji, pa so bile po teh predpisih zavarovane pred zavarovanjem pri nosilcu v drugi državi članici EU in je na območju Republike Slovenije nastalo pravno razmerje, za katero je bila na podlagi zakonodaje Evropskih skupnosti določena zakonodaja druge države članice EU, se v matično evidenco poleg podatkov iz prejšnjega člena vnesejo tudi podatki iz prejšnjega odstavka.«.

(4) Podatke iz prejšnjih odstavkov tega člena zavodu posreduje ZZZZS.

11.b člen **(podatki o elektronskem naslovu in elektronski identiteti)**

(1) Zavod lahko zbira in obdeluje naslednje podatke:

- kontaktne podatke o elektronskem naslovu in mobilni telefonski številki ter
- podatke o osebni elektronski identiteti in podatke o sredstvih elektronske identifikacije.

(2) Podatki iz prejšnjega odstavka se zbirajo in obdelujejo za vse subjekte iz 5. člena tega zakona in njihove zastopnike in pooblaščenca ter za vse druge osebe iz drugega odstavka 25. člena tega zakona.

(3) Ne glede na 8. člen tega zakona se podatki iz prvega odstavka tega člena pridobivajo od subjekta, na katerega se nanašajo, od njegovega zastopnika in pooblaščenca ter iz uradnih evidenc, v katerih fizične in pravne osebe registrirajo svoj elektronski naslov za vročanje oziroma kontaktne podatke vpišejo prostovoljno. Podatki iz uradnih evidenc se pridobijo po uradni dolžnosti.

(4) Podatke o elektronskem naslovu in mobilni telefonski številki, ki niso bili posredovani v uradne evidence drugih organov, subjekt, na katerega se nanašajo, posreduje zavodu prostovoljno.

(5) Podatki iz prvega odstavka tega člena se zbirajo in obdelujejo izključno za naslednje namene:

- osebnega vročanja elektronskih dokumentov v varen elektronski predal oziroma drug elektronski predal,
- pošiljanja nezavezujočih obvestil, ki ne vsebujejo osebnih podatkov,
- vročanja nezavezujočih obvestil, ki vsebujejo osebne podatke, v varen elektronski predal ali v drug elektronski predal, če je zagotovljena ustrezna zaščita osebnih podatkov,
- komunikacije z zavezancem ter njegovim zastopnikom ali pooblaščencom v postopkih iz 50. do 52. člena, 57. člena in 60. do 71. člena tega zakona.

(6) Podatki iz prvega odstavka tega člena se uporabljajo za namene iz prejšnjega odstavka pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja splošni upravni postopek, oziroma za namene, v katere je izrecno privolil subjekt, na katerega se nanašajo, dokler privolitvev za uporabo podatkov ni preklicana.«.

5. člen

18. člen se spremeni tako, da se glasi:

»18. člen
(podatki o upravičencih do izplačila 40 % ali 20 % predčasne ali starostne pokojnine)

Za upravičence do izplačila 40 % oziroma 20 % predčasne ali starostne pokojnine se vnesejo v matično evidenco poleg podatkov iz 11. člena tega zakona, ki so potrebni za priznanje, odmero in izplačevanje pravic, še naslednji podatki:

1. vrsta pokojnine, oznaka predpisa, ki je bil podlaga za določitev 40 % oziroma 20 % pokojnine;
2. datum začetka izplačevanja ter datum prenehanja izplačevanja 40 % oziroma 20 % pokojnine;
3. pokojninska osnova in leto pred letom, v katerem se uveljavi izplačilo 40 % oziroma 20 % pokojnine, na katero so preračunane plače;
4. znesek 40 % oziroma 20 % pokojnine ob priznanju.«.

6. člen

20. člen se spremeni tako, da se glasi:

»20. člen

(podatki o osebah, za katere so podana izvedenska mnenja oziroma so jim priznane pravice iz invalidskega zavarovanja)

(1) O osebah, za katere v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma v skladu z drugimi zakoni izvedenski organ zavoda poda izvedensko mnenje, zavod poleg podatkov iz 10. do 18. člena tega zakona, ki so potrebni za podajo izvedenskega mnenja, vodi podatke o podanih izvedenskih mnenjih, zlasti:

1. datum nastanka invalidnosti, telesne okvare oziroma potrebe po pomoči in postrežbi;
2. vzrok nastanka invalidnosti oziroma telesne okvare;
3. kategorija invalidnosti;
4. diagnoza;
5. stopnja telesne okvare;
6. vrsta dodatka za pomoč in postrežbo,
7. pravica, ki izhaja iz ugotovljene invalidnosti (pravica do premestitve, do dela s krajšim delovnim časom, do poklicne rehabilitacije in do invalidske pokojnine),

(2) Za osebe, za katere je uveden postopek uveljavljanja ali varstva pravic iz invalidskega zavarovanja, postopek ugotavljanja vrste in stopnje telesnih okvar ali postopek odmere pravic po umrlem zavarovancu, zavod od upravljavca zbirke podatkov o prijavi nezgode oziroma poškodbe pri delu, podane v skladu s predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu, oziroma od pogodbenega obdelovalca podatkov, ki ga pooblasti ta upravljavec, pridobi vse podatke iz te prijave.

(3) Podatke, pridobljene v skladu s prejšnjim odstavkom, zavod hrani v zbirki podatkov o osebah, za katere so podana izvedenska mnenja.«.

7. člen

Za 23. členom se doda nov, 23.a člen, ki se glasi:

»23.a člen

(podatki o zavezancih za vlaganje prijav in zavezancih za vlaganje prijav o osnovah, ki so pravne in fizične osebe s sedežem oziroma prebivališčem v tujini)

O pravnih in fizičnih osebah s sedežem oziroma prebivališčem v tujini, ki po pogodbi o zaposlitvi zaposlujejo delavce, vključene v obvezna socialna zavarovanja v Republiki Sloveniji, in so zavezanci za vlaganje prijav in zavezanci za vlaganje prijav o osnovah za zaposlene delavce, se vnesejo v matično evidenco naslednji podatki:

1. registrska številka zavezanca;
2. davčna številka;

3. identifikacijska številka pravne oziroma fizične osebe v pristojnem registru v državi sedeža oziroma prebivališča
4. naziv pristojnega registra v državi sedeža oziroma prebivališča
5. naziv pravne osebe oziroma osebno ime in priimek fizične osebe;
6. sedež (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, šifra naslova iz registra prostorskih enot, šifra občine, za tujino šifra države);
7. razvrstitev zavezancev za vlaganje prijav in zavezancev za vlaganje prijav o osnovah (vrsta registra);
8. pričetek zavezanosti;
9. prenehanje zavezanosti;
10. vzrok prenehanja zavezanosti.«.

8. člen

29. člen se spremeni tako, da se glasi:

»29. člen (podatki o pokojninski dobi, ki niso vneseni v matično evidenco)

Podatki o pokojninski dobi, ki niso vneseni v matično evidenco na podlagi prijav v zavarovanje in odjav iz zavarovanja, se vnašajo v matično evidenco:

- na podlagi podatkov na obračunu davčnega odtegljaja, ob upoštevanju pravil zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za vse osebe, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja opravljajo delo;
- na podlagi pravnomočnih odločb, s katerimi je pristojni organ ugotovil pokojninsko dobo, oziroma drugih javnih listin, iz katerih so razvidna obdobja in vrste dopolnjene pokojninske dobe.«.

9. člen

31. člen se spremeni tako, da se glasi:

»31. člen (zavezanci za vlaganje prijav in zavezanci za vlaganje prijav o osnovah)

(1) Zavezanci za vlaganje prijav, odjav in prijav podatkov o spremembah zavarovanja po tem zakonu so:

1. delodajalci;
2. samozaposleni, družbeniki, kmetje, verski uslužbenci;
3. državljani RS, zaposleni pri tujem delodajalcu, ki so oziroma niso zavarovani pri tujem nosilcu zavarovanja, in zaposleni pri tujih konzularnih in diplomatskih predstavništvih ter tujih in mednarodnih organizacijah in ustanovah s sedežem v RS oz. s sedežem v tujini, ko se delo opravlja v RS, če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno, in zaposleni pri tujih delodajalcih iz tretjih držav brez dvostranskega sporazuma, ki so napoteni na delo v RS ali delo opravljajo iz RS na daljavo (v nadaljnjem besedilu: osebe, zaposlene pri tujem delodajalcu);
4. osebe, ki so prostovoljno vključene v obvezno zavarovanje;
5. zavod;
6. ZZZS;
7. ZRSZ;
8. stečajni in likvidacijski upravitelji;
9. CSD;
10. Ministrstvo za obrambo (v nadaljnjem besedilu: MORS);
11. druge pravne in fizične osebe, če je tako določeno z zakonom.

(2) Zavezanci za vlaganje prijav o osnovah po tem zakonu so:

1. delodajalci;
2. zavod;
3. ZZZS;
4. ZRSZ;
5. FURS;
6. stečajni in likvidacijski upravitelji;
7. Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: JŠRIPS RS);
8. MDDSZ
9. MORS
10. CSD
11. Ministrstvo za solidarno prihodnost (v nadaljnjem besedilu: MSP)
12. druge pravne in fizične osebe, če je tako določeno z zakonom.

(3) Zavezanec za vlaganje prijav oziroma zavezanec za vlaganje prijav o osnovah lahko pri zavodu oziroma pri drugem pristojnem organu vloži pisno pooblastilo ali pooblastilo v elektronski obliki za drugo pravno ali fizično osebo, da v njegovem imenu izpolni dolžnost vložitve prijav podatkov po tem zakonu. Za podatke, ki jih je posredoval posredovalec podatkov, je odgovoren zavezanec za vlaganje prijav oziroma zavezanec za vlaganje prijav o osnovah.«.

10. člen

V 32. členu se dodajo novi peti, šesti in sedmi odstavek, ki se glasijo:

»(5) Podatke iz drugega in tretjega odstavka tega člena vlagajo delodajalci tudi za zavarovance, ki so prejemniki plačil iz pravnih razmerij, na podlagi katerih zavarovanec ni vključen v zavarovanje, oziroma ki presegajo polni delovni oziroma zavarovalni čas.

(6) Prijave iz prvega odstavka tega člena za delavce v delovnem razmerju, ki so vključeni v obvezna socialna zavarovanja v Republiki Sloveniji, vlagajo tudi delodajalci, ki so fizične in pravne osebe s sedežem oziroma prebivališčem v tujini in po pogodbi o zaposlitvi zaposlujejo te delavce. Ti delodajalci so dolžni sporočiti tudi podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, iz četrtega odstavka tega člena.

(7) Šteje se, da je zavezanec iz prejšnjega odstavka vložil prijave in sporočil podatke v skladu s tem zakonom tudi, če jih je v njegovem imenu in za njegov račun predložila oziroma sporočila njegova podružnica, registrirana v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ali stalna poslovna enota nerezidenta, registrirana v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja davek od dobička pravnih oseb.«.

11. člen

34. člen se spremeni tako, da se glasi:

»34. člen

(prijave, ki jih lahko vlagajo osebe, zaposlene pri tujem delodajalcu)

Ne glede na šesti in sedmi odstavek 32. člena tega zakona lahko osebe, zaposlene pri tujem delodajalcu, izpolnijo obveznost delodajalca tako, da zase vlagajo prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem, če se tako dogovorijo z delodajalcem.«.

12. člen

37. člen se spremeni tako, da se glasi:

**»37. člen
(prijave, ki jih vlaga ZZZS)**

(1) ZZZS za zavarovance, ki jim izplačuje nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela po prenehanju delovnega razmerja, vlaga prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem.

(2) ZZZS je dolžan sporočiti podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, ter spremembe teh podatkov, v obračunu davčnega odtegljaja, in sicer na način in v rokih, predpisanih z zakonom, ki ureja davčni postopek, za osebe:

- ki jim izplačuje nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela po prenehanju delovnega razmerja,
- ki jim izplačuje nadomestilo plače neposredno, po predpisih o delovnih razmerjih in predpisih o zdravstvenem zavarovanju, in
- ki jim kot oskrbovalcem družinskega člana izplačuje delno plačilo za izgubljeni dohodek.«.

13. člen

38. člen se spremeni tako, da se glasi:

**»38. člen
(prijave, ki jih vlaga ZRSZ)**

(1) ZRSZ vlaga prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem za zavarovance, ki kot brezposelne osebe prejemajo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, in osebe, ki so do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine upravičene do plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pri ZRSZ.

(2) ZRSZ je za zavarovance iz prvega odstavka tega člena dolžan sporočiti podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, ter spremembe teh podatkov, v obračunu davčnega odtegljaja, in sicer na način in v rokih, predpisanih z zakonom, ki ureja davčni postopek.«.

14. člen

40. člen se spremeni tako, da se glasi:

**»40. člen
(podatki, ki jih posreduje FURS, ter uporaba teh podatkov)**

(1) FURS posreduje zavodu podatke za prijavo podatkov o osnovi ter spremembe teh podatkov za zavarovance iz 32., 37., 38., 41., 42., 43.a in 44. člena tega zakona. FURS podatke posreduje na podlagi podatkov iz obračuna davčnega odtegljaja in obračuna prispevkov za socialno varnost. Podatke o plačilih prispevkov za vse zavarovance iz tega člena FURS posreduje izkazane po posameznem zavarovancu.

(2) FURS posreduje zavodu podatke za prijavo podatkov o obdobju zavarovanja in prijavo podatkov o osnovi, ter spremembe teh podatkov tudi za osebe, ki v okviru drugega pravnega razmerja opravljajo delo in izpolnjujejo pogoje za obvezno zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. FURS podatke posreduje na podlagi podatkov iz obračuna davčnega odtegljaja, odločb o odmeri akontacije dohodnine in odločb o odmeri prispevkov za socialno varnost. Podatke o plačilih prispevkov za osebe, ki v okviru drugega pravnega razmerja opravljajo delo in izpolnjujejo pogoje za obvezno zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, FURS posreduje izkazane po posameznem zavarovancu.

(3) Na podlagi podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena ter podatkov o prijavah, odjavah in spremembah zavarovanja zavod oblikuje prijavo podatkov o osnovah ter spremembe teh prijav za zavarovance iz prvega in drugega odstavka tega člena.

(4) Za osebe iz drugega odstavka tega člena zavod oblikuje tudi prijavo podatkov o pozneje ugotovljeni pokojninski dobi v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(5) Podrobnejšo opredelitev podatkov, način posredovanja podatkov in podrobnejši način uporabe podatkov za oblikovanje prijave podatkov o osnovah na podlagi podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena določi minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom, pristojnim za finance.«.

15. člen

V 41. členu se za besedilom člena, ki postane prvi odstavek tega člena, dodata drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»(2) Ne glede na prejšnji odstavek stečajni oziroma likvidacijski upravitelj vlaga prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem za vsakega delavca v delovnem razmerju pri delodajalcu, za katerega je bil uveden postopek insolventnosti, če ta s strani delodajalca ni bila vložena v skladu s tem zakonom in predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(3) Stečajni oziroma likvidacijski upravitelj je za delavce iz prvega in drugega odstavka tega člena dolžan sporočiti tudi podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, ter spremembe teh podatkov, v obračunu davčnega odtegljaja, in sicer na način in v rokih, predpisanih z zakonom, ki ureja davčni postopek.«.

16. člen

42. člen se spremeni tako, da se glasi:

»42. člen (prijave ki jih vlaga JŠRIPS RS)

JŠRIPS RS je za osebe, ki so po predpisih, ki urejajo javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitveni sklad Republike Slovenije, zaradi insolventnosti delodajalca pridobile pravico do izplačila, dolžan sporočiti podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, ter spremembe teh podatkov, v obračunu davčnega odtegljaja, in sicer na način in v rokih, predpisanih z zakonom, ki ureja davčni postopek.«.

17. člen

43. člen se spremeni tako, da se glasi:

»43. člen (prijave, ki jih vlaga CSD)

(1) CSD vlaga prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem za zavarovance, ki so v obvezno zavarovanje vključeni na podlagi predpisov, ki urejajo starševsko varstvo, za oskrbovalce družinskega člana in za osebe, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic.

(2) CSD vlaga za prejemnike starševskega dodatka prijavo podatkov o osnovah in prijavo sprememb teh podatkov.«.

18. člen

Za 43. členom se doda nov, 43.a člen, ki se glasi:

»43. a člen (prijave o osnovah, ki jih vlaga MDDSZ)

(1) MDDSZ je za delavce v delovnem razmerju dolžno sporočiti podatke, ki se nanašajo na nadomestila plače, ki jih v skladu s predpisi, ki urejajo starševsko varstvo, izplača za čas odsotnosti z dela zaradi materinskega, očetovskega oziroma starševskega dopusta in ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, ter spremembe teh podatkov v obračunu davčnega odtegljaja, in sicer na način in v rokih, predpisanih z zakonom, ki ureja davčni postopek.

(2) MDDSZ je zavarovance, ki so v obvezno zavarovanje vključeni na podlagi predpisov, ki urejajo starševsko varstvo, in osebe, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic, dolžno sporočiti podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, in spremembe teh podatkov v obračunu davčnega odtegljaja, in sicer na način in v rokih, predpisanih z zakonom, ki ureja davčni postopek.«.

19. člen

44. člen se spremeni tako, da se glasi:

»44. člen (prijave, ki jih vlaga MORS)

(1) MORS vlaga prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem za zavarovance, ki so v obvezno zavarovanje vključeni kot vojaki na prostovoljnem služenju vojaškega roka oziroma državljani med prostovoljnim usposabljanjem za zaščito in reševanje.

(2) MORS je za osebe iz prvega odstavka tega člena, dolžno sporočiti tudi podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, ter spremembe teh podatkov, v obračunu davčnega odtegljaja, in sicer na način in v rokih, predpisanih z zakonom, ki ureja davčni postopek.«.

20. člen

V prvem odstavku 45. člena se 3. in 4. točka spremenita tako, da se glasita:

- »3. prijavo podatkov o osnovah s strani zavezancev za prijavo podatkov o osnovah iz 36., 39., in 43. člena tega zakona – najpozneje do 30. aprila tekočega leta za preteklo koledarsko leto;
4. prijavo spremembe podatkov o osnovah s strani zavezancev za prijavo podatkov o osnovah iz 36., 39., in 43. člena tega zakona — v roku 8 dni od dneva, ko je bila ugotovljena sprememba prijavljenih podatkov;«.

21. člen

V tretjem odstavku 52. člena se število »31« nadomesti s številom »32«.

22. člen

V drugem odstavku 56. člena se beseda »Zavod« nadomesti z besedilom »Ne glede na prejšnji odstavek zavod«.

23. člen

Za 56. členom se doda nov, 56.a člen, ki se glasi:

»56.a člen (sprememba podatkov o veljavnosti enotnega dovoljenja)

ZZZS lahko vlaga prijavo sprememb podatkov o zavarovanju za tujce, državljane tretjih držav, v primeru, ko teče postopek podaljšanja veljavnosti enotnega dovoljenja oziroma drugega dovoljenja za prebivanje in delo, ki še ni zaključen, pa tega ni storil zavezanec za vlaganje prijav.«.

24. člen

V 57. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) V primerih enakovrednih zavarovalnih podlag se obdobja zavarovanja iz prvega odstavka tega člena uredijo upoštevajoč polni delovni oziroma zavarovalni čas, tako da skupni delovni oziroma zavarovalni čas ne presega polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, pri čemer ima kasneje nastala zavarovalna podlaga prednost pred prej nastalimi zavarovalnimi podlagami.«.

25. člen

V 69. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Prejšnji odstavek se ne uporablja za podatke o osnovah, ki jih zavezanci sporočajo v obračunih davčnega odtegljaja.«.

V dosedanjem tretjem odstavku, ki postane četrti odstavek, se besedilo »prejšnjega odstavka« nadomesti z besedilom »drugega odstavka tega člena«.

26. člen

70. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Revizija prijavljenih podatkov o osnovah in prijavah sprememb teh podatkov po prvi alineji prvega odstavka 63. člena tega zakona se lahko opravi najkasneje v roku desetih let od poteka roka iz 3. točke prvega odstavka 45. člena tega zakona.«.

27. člen

71. člen se spremeni tako, da se glasi:

»71. člen (zapisnik o ugotovitvah revizije za posameznega zavarovanca)

(1) Pri opravljanju revizije iz druge alineje prvega odstavka 63. člena tega zakona se smiselno uporabljajo 64. in 65. člen ter drugi do četrti odstavek 66. člena tega zakona.

(2) O ugotovitvah revizije iz druge alineje prvega odstavka 63. člena tega zakona revizor sestavi in izda zapisnik, ki se vroči zavarovancu v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se zapisnik vroči osebi, ki uveljavlja pravico do družinske ali vdovske pokojnine po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, če je revizija iz druge alineje prvega odstavka 63. člena tega zakona opravljena za potrebe postopka uveljavljanja navedene pravice.

(4) Če zavezanec za vlaganje prijav, zavezanec za vlaganje prijav o osnovah oziroma zavezanec za plačilo prispevkov ne popravi podatkov v roku 30 dni od vročitve zapisnika iz drugega odstavka tega člena, zavod po uradni dolžnosti vnese v matično evidenco pravilne podatke, če jih je mogoče ugotoviti po opravljeni reviziji.«.

28. člen

V 74. členu se za besedilom člena, ki postane prvi odstavek tega člena, doda drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) V primeru smrti fizične osebe zavarovalno razmerje iz prejšnjega odstavka preneha po samem zakonu.«.

29. člen

V drugem odstavku 76. člena se za besedilom »bi moralo nastati zavarovalno razmerje,« doda besedilo »pa ne gre za primere iz prvega do tretjega odstavka 57. člena tega zakona,«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Oseba, ki se prostovoljno vključi v obvezno zavarovanje, pridobi lastnost zavarovanca z dnevom vložitve prijave v zavarovanje oziroma največ za 30 dni pred dnevom vložitve te prijave, če v tem obdobju ni bila obvezno zavarovana po predpisih, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Če pa oseba dokaže, da prijave v zavarovanje ni mogla pravočasno vložiti zaradi postopkov pri nosilcih javnih pooblastil oziroma sodiščih, od poteka katerih je odvisen datum vložitve prijave v zavarovanje, oziroma če v zahtevi za ugotovitev lastnosti zavarovanca iz 80. člena tega zakona izkaže, da je izpolnjevala pogoje za prostovoljno vključitev v obvezno zavarovanje, lahko pridobi lastnost zavarovanca tudi za čas, ki je daljši od 30 dni pred vložitvijo prijave, vendar ne več kot pet let pred vložitvijo te zahteve, če v tem času ni bila obvezno zavarovana po predpisih, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje.«.

Za petim odstavkom se doda nov, šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Če tedenski delovni oziroma zavarovalni čas zavarovanca ne dosega vsaj ene polne ure, oseba iz prvega odstavka tega člena pridobi lastnost zavarovanca z zavarovalnim časom eno uro na teden.«.

30. člen

V 77. členu se črta drugi odstavek.

31. člen

V 80. členu se v 3. točki pred podpičjem doda vejica in besedilo »odjave ali spremembe zavarovanja«.

Za 5. točko se doda nova, 6. točka, ki se glasi: »6. je zavarovanec prijavljen v obvezno zavarovanje iz naslova dopolnilnega dela, pa za obstoj ali nadaljevanje take pogodbe o zaposlitvi niso izpolnjeni pogoji po zakonu, ki ureja delovna razmerja«.

Dosedanja 6. točka postane 7. točka.

32. člen

V 81. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Postopek za ugotavljanje zavarovalnega razmerja oziroma lastnosti zavarovanca se uvede na zahtevo posameznika ali delodajalca ali upravitelja v stečajnem oziroma likvidacijskem postopku ali po uradni dolžnosti.«.

V četrtem odstavku se pred piko doda vejica in besedilo »razen v primerih iz 83. člena tega zakona«.

Za četrtem odstavkom se doda nov, peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Ne glede na prvi odstavek tega člena se lahko uvede postopek ugotavljanja lastnosti zavarovanca po uradni dolžnosti ali na zahtevo osebe, ki uveljavlja pravico do družinske ali vdovske pokojnine po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kadar obstoj lastnosti zavarovanca predstavlja predhodno vprašanje v postopku uveljavljanja pravice do družinske ali vdovske pokojnine.«.

33. člen

83. člen se spremeni tako, da se glasi:

»83. člen

(ugotavljanje oziroma sprememba zavarovalne podlage na podlagi odločitve v delovnih sporih)

(1) V primerih iz 5. točke 80. člena tega zakona se lastnost zavarovanca na podlagi ugotovljenega obstoja delovnega razmerja ugotovi tudi za obdobja, v katerih je bil zavarovanec vključen v obvezno zavarovanje po neprednostnih zavarovalnih podlagah ali je bil prostovoljno vključen v obvezno zavarovanje.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek in tretji odstavek 81. člena tega zakona se v primerih, ko je bil s pravnomočno sodbo, sodno poravnavo ali v postopku mediacije ugotovljen obstoj delovnega razmerja, lastnost zavarovanca ugotovi tudi za obdobja pred 1. januarjem 2000, v katerih zavarovanec ni bil vključen v obvezno zavarovanje.«.

34. člen

V 84. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če je bil primer iz prejšnjega odstavka ugotovljen s strani pristojnega organa, zavod ugotovi ničnost po uradni dolžnosti z odločbo.«.

35. člen

V 86. členu se doda nov, četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Zavod lahko vloži odjavo iz zavarovanja po uradni dolžnosti, če je zavarovalno razmerje prenehalo po drugem odstavku 74. člena tega zakona in zavezanec za prijavo podatkov o zavarovanju ne obstaja več.«.

36. člen

Za 87. členom se doda novo, 6A. poglavje, z naslovom: »6.A PRIDOBITEV LASTNOSTI ZAVAROVANCA V VSEH OBVEZNIH SOCIALNIH ZAVAROVANJIH, KI PRIPADAJO PRAVNEMU RAZMERJU«, in novi 87.a , 87.b , 87.c člen, ki se glasijo:

»87.a člen

(pridobitev lastnosti zavarovanca v vseh obveznih socialnih zavarovanjih, ki pripadajo pravnemu razmerju)

(1) Oseba, ki pridobi lastnost zavarovanca v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju v skladu s 74. do 86. členom tega zakona, hkrati pridobi lastnost zavarovanca tudi v obveznih socialnih zavarovanjih v skladu z zakonom, ki ureja obvezno zdravstveno zavarovanje, zakonom, ki ureja zavarovanje za dolgotrajno oskrbo, zakonom, ki ureja zavarovanje za starševsko varstvo, in zakonom, ki ureja trg dela, če pravno razmerje, ki je podlaga za vključitev v obvezno zavarovanje po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, izpolnjuje tudi pogoje za vključitev v obvezna socialna zavarovanja po teh zakonih.

(2) Če ZZSZ po predpisih, ki urejajo obvezno zdravstveno zavarovanje, odloči o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca obveznega zdravstvenega zavarovanja za osebo, ki s svojim pravnim razmerjem izpolnjuje pogoje tudi po zakonu, ki ureja obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zakonu, ki ureja zavarovanje za starševsko varstvo, in zakonu, ki ureja trg dela, oseba s pridobitvijo lastnosti zavarovanca v obveznem zdravstvenem zavarovanju pridobi tudi lastnost zavarovanca v obveznih socialnih zavarovanjih, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji.

(3) Če ZRSZ po predpisih, ki urejajo trg dela, odloči o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca obveznega zavarovanja za primer brezposelnosti za osebo, ki s svojim pravnim razmerjem izpolnjuje pogoje tudi po zakonu, ki ureja obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zakonu, ki ureja zavarovanje za starševsko varstvo, in zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje ter zavarovanje za dolgotrajno oskrbo, oseba s pridobitvijo lastnosti zavarovanca v obveznem zavarovanju za primer brezposelnosti pridobi tudi lastnost zavarovanca v obveznih socialnih zavarovanjih, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji.

(4) Nosilec obveznega socialnega zavarovanja iz prvega do tretjega odstavka tega člena, ki je v svoji pristojnosti odločil o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca, na podlagi te odločitve pa je nastala obveznost zavezanca, da vloži prijave, objave ali spremembe zavarovanja, sam vloži prijavo, odjavo ali spremembo zavarovanja po uradni dolžnosti, kadar zavezanec v rokih, določenih s tem zakonom, ni vložil prijave, objave ali spremembe zavarovanja.«.

(5) Lastnost zavarovanca v ustreznih obveznih socialnih zavarovanjih iz prvega do tretjega odstavka tega člena se pridobi ne glede na to, ali je prijava v navedena obvezna socialna zavarovanja vložena s strani zavezanca ob izpolnitvi pogojev za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali pa je vložena na podlagi odločbe o ugotovitvi lastnosti zavarovanca, izdane v skladu s tem zakonom.

(6) Določbe prejšnjih odstavkov tega člena se smiselno uporabljajo tudi za prenehanje lastnosti zavarovanca v obveznih socialnih zavarovanjih iz prvega odstavka tega člena zaradi prenehanja izpolnjevanja pogojev za vključitev v obvezna socialna zavarovanja po teh zakonih.

87.b člen

(upoštevanje vseh predpisov o obveznih socialnih zavarovanjih)

Nosilec obveznega socialnega zavarovanja iz prvega do tretjega odstavka 87.a člena tega zakona, ki v svoji pristojnosti odloča o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca, mora glede ugotovitve izpolnjevanja pogojev za obvezno zavarovanje, za katero je pristojen, upoštevati tudi vse predpise iz drugih obveznih socialnih zavarovanj, ki urejajo pogoje za vključitev v obvezna socialna zavarovanja, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji.

87.c člen **(koordinacija predpisov o obveznih socialnih zavarovanjih za isto pravno razmerje)**

Kadar so z obstojem pravnega razmerja v določenem obdobju izpolnjeni pogoji za vključitev v obvezno socialno zavarovanje po enem od predpisov iz prvega odstavka 87.a člena tega zakona in bi pridobitev lastnosti zavarovanca v skladu s tem predpisom pomenila, da v obveznem socialnem zavarovanju po drugem od predpisov iz prvega odstavka 87.a člena tega zakona za isto obdobje nastane sprememba zavarovalne podlage, oseba pridobi lastnost zavarovanca v vseh obveznih socialnih zavarovanjih, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji, z dnem, ko so izpolnjeni pogoji za zavarovanje po predpisu, po katerem v določenem obdobju ni bila zavarovana.«.

37. člen

Za 91. členom se doda novi, 91.a člen, ki se glasi:

»91.a člen **(dostop do podatkov o osnovah za zavezance, ki so vložili prijave teh podatkov)**

Delodajalci iz drugega in tretjega odstavka 32. člena tega zakona, ki so za delavce v delovnem razmerju v obračunu davčnega odtegljaja sporočili podatke, potrebne za oblikovanje prijav podatkov o osnovah, lahko zaradi zagotavljanja pravilnosti oblikovanja prijav podatkov o osnovah elektronsko vpogledajo v podatke o osnovah, ki so bili oblikovani v skladu s tretjim odstavkom 40. člena tega zakona na podlagi obračunov davčnega odtegljaja, ki so jih sami predložili.«.

38. člen

V prvem odstavku 105. člena se tretja alineja spremeni tako, da se glasi:

»- če davčnemu organu na predpisan način in v predpisanih rokih ne posreduje obračuna davčnih odtegljajev z vsemi predpisanimi podatki ali ne posreduje obračuna davčnih odtegljajev s spremembami teh podatkov (drugi, peti in šesti odstavek 32. člena);«.

Dvanajsti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(12) Z globo 450 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba pri pravni osebi, ki je zavezanec za prijavo ali zavezanec za prijavo o osnovah po 36., 37., 38., 41., 42., 43., 43.a in 44. členu tega zakona, če ta zavezanec stori prekršek iz prve, druge, tretje, šeste ali sedme alineje prvega odstavka tega člena ali prekršek šestega odstavka tega člena.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

39. člen

Do ureditve v zakonu, ki ureja obvezno zdravstveno zavarovanje, stroške delovanja prijavno-odjavne službe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v celoti krije Republika Slovenija iz proračuna.

40. člen (prehodno obdobje za vlaganje prijav o osnovah)

(1) Ne glede na določbo drugega odstavka 37. člena zakona za obdobje do 31. decembra 2024 ZZSZ vlaga prijavo podatkov o nadomestilih iz naslova zdravstvenega zavarovanja v obdobju po prenehanju delovnega razmerja, o obračunanih in plačanih prispevkih in obdobju zavarovanja v preteklem koledarskem letu ter prijavo sprememb teh podatkov in prijave podatkov o nadomestilih, ki jih zavarovancem izplačuje neposredno, po predpisih o delovnih razmerjih in predpisih o zdravstvenem zavarovanju.

(2) Ne glede na določbo drugega odstavka 38 člena zakona za obdobje do 31. decembra 2024 ZRSZ vlaga za zavarovance iz prvega odstavka 38. člena zakona prijavo podatkov o osnovah, o obračunanih in plačanih prispevkih in obdobju zavarovanja v preteklem koledarskem letu ter prijavo sprememb teh podatkov.

(3) Ne glede na določbo 42. člena zakona za obdobje do 31. decembra 2024 JŠRIPS RS vlaga za zavarovance, ki so po predpisih o Javnem jamstvenem, preživninskem in invalidskem skladu Republike Slovenije pridobili pravico do nadomestila, prijavo podatkov o osnovah ter prijavo sprememb teh podatkov

(4) Ne glede na določbo prvega odstavka 43. člena ter drugega in tretjega odstavka 43.a člena zakona za obdobje do 31. decembra 2024 CSD vlaga za zavarovance iz prvega odstavka 43. člena zakona prijavo podatkov o osnovah in prijavo sprememb teh podatkov.

(5) Ne glede na določbo tretje alineje drugega odstavka 37. člena zakona je ministrstvo, pristojno za dolgotrajno oskrbo, za oskrbovalce družinskega člana, ki jim izplačuje delno plačilo za izgubljeni dohodek, do vzpostavitve enotnega informacijskega sistema po zakonu, ki ureja dolgotrajno oskrbo, dolžno sporočiti podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, ter spremembe teh podatkov, v obračunu davčnega odtegljaja, in sicer na način in v rokih, predpisanih z zakonom, ki ureja davčni postopek.

(6) Ne glede na določbo tretje alineje drugega odstavka 37. člena zakona in ne glede na prejšnji odstavek za obdobje od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2024 CSD za oskrbovalce družinskega člana vlaga prijavo podatkov o izplačanem izgubljenem dohodku, o obračunanih in plačanih prispevkih in obdobju zavarovanja v preteklem koledarskem letu ter prijavo sprememb teh podatkov.

(7) Ne glede na določbo prvega odstavka 43.a člena zakona za obdobje do 31. decembra 2024 MDDSZ za delavce v delovnem razmerju posreduje zavodu podatke za prijavo podatkov o osnovah, ki se nanašajo na nadomestila plače, ki jih v skladu s predpisi, ki urejajo starševsko varstvo, izplača za osebe v delovnem razmerju za čas odsotnosti zaradi materinskega, očetovskega oziroma starševskega dopusta, in spremembe teh podatkov ter podatke in spremembe podatkov o osnovah za plačilo prispevkov za socialno varnost za čas odsotnosti zaradi očetovskega dopusta, ko Republika Slovenija zagotavlja plačilo prispevkov.

(8) Ne glede na določbo drugega odstavka 44. člena zakona za obdobje do 31. decembra 2024 MORS za zavarovance iz prvega odstavka 44. člena zakona vlaga prijavo podatkov o osnovah, o obračunanih in plačanih prispevkih in obdobju zavarovanja v preteklem koledarskem letu ter prijavo sprememb teh podatkov.

41. člen

Do ureditve v zakonu, ki ureja trg dela, ZRSZ po uradni dolžnosti vloži prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja ali prijavo podatkov o spremembi zavarovanja, kadar z odločbo odloči o lastnosti zavarovanca v zavarovanju za primer brezposelnosti po zakonu, ki ureja trg dela, pa na podlagi dokončne odločbe zakoniti zavezanec ne vloži prijave v zavarovanje za primer brezposelnosti ali odjave iz tega zavarovanja v roku 8 dni od dokončnosti te določbe.

42. člen

Evidenco iz 11. a člena zakona s podatki, ki se nanašajo na obdobja od 1. januarja 2018 dalje, Zavod vzpostavi v roku dveh let od uveljavitve tega zakona.«.

43. člen

Evidenco iz drugega in tretjega odstavka 20. člena zakona zavod vzpostavi v roku dveh let od uveljavitve tega zakona.

44. člen

(1) Ne glede na 46. in 49. člen Zakona o finančni upravi (Uradni list RS, št. 25/14) in ne glede na določbe zakona, ki ureja davčni postopek, FURS do ustrezne ureditve v zakonu, ki ureja finančno upravo, od ZZZS pridobi podatke iz 11.a člena zakona.

(2) Evidenco iz prejšnjega odstavka FURS vzpostavi v roku dveh let od uveljavitve tega zakona.

45. člen

V Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23) se v 14. členu doda nov, sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Obvezno se zavarujejo tudi osebe, ki so zaposlene pri delodajalcu s sedežem v državi, ki ni članica EU ali EGP, in delo za tega delodajalca opravljajo v Republiki Sloveniji, če mednarodna pogodba ne določa drugače.«.

V 153. členu se 1. alineja prvega odstavka spremeni tako, da se glasi:

»- delodajalci in izplačevalci nadomestil – za zavarovance iz 14. in 132. člena tega zakona;«.

V 153. členu se doda nov, četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Za zavarovance iz petega in sedmega odstavka 14. člena tega zakona lahko v imenu in za račun delodajalca plača prispevke tudi podružnica delodajalca, registrirana v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ali njegova stalna poslovna enota nerezidenta, registrirana v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja davek od dobička pravnih oseb, ali, če se z delodajalcem tako dogovori, tudi zavarovanec.«.

46. člen

Do ureditve v zakonu, ki ureja obvezno zdravstveno zavarovanje, zakonu, ki ureja dolgotrajno oskrbo, zakonu, ki ureja trg dela, ter zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, so osebe, ki so zaposlene pri delodajalcu s sedežem v državi, ki ni članica EU ali EGP, in delo za tega delodajalca opravljajo v Republiki Sloveniji, vključene tudi v obvezno zdravstveno zavarovanje, obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo, obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti in obvezno zavarovanje za starševsko varstvo, če mednarodna pogodba ne določa drugače.

47. člen

Postopki, ki so bili začeti po 57. členu zakona, veljavnem pred uveljavitvijo tega zakona, in ob uveljavitvi tega zakona še niso zaključeni, se dokončajo po 57. členu zakona, veljavnem od uveljavitve tega zakona.

48. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati 144. člen Zakona o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 84/23).

49. člen

(1) Ta zakon začne veljati 1. januarja 2025.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se 7. člen tega zakona, 10. člen tega zakona v delu, ki se nanaša na nova šesti in sedmi odstavek 32. člena zakona, ter 11. in 45. člen tega zakona začnejo uporabljati 1. januarja 2027.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

S to določbo se z Zakonom o finančni upravi (Uradni list RS, št. 25/14, 39/22 in 14/23; v nadaljnjem besedilu: ZFU) usklajuje naziv davčnega organa, ki je bil sprejet po uveljavitvi Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13, 97/14 in 133/23 – ZPIZ-2N; v nadaljnjem besedilu: ZMEPIZ-1), pri čemer ta uskladitev ni bila izvedena v Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 97/14), ki je bil sprejet po skrajšanem postopku.

K 2. členu

Predlagano črtanje besedila člena v tretjem odstavku 7. člena zakona je povezano z 39. členom predloga tega zakona, po katerem do ureditve v zakonu, ki ureja obvezno zdravstveno zavarovanje, stroške delovanja prijavno-odjavne službe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) v celoti krije Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: RS) iz proračuna. Kot je podrobneje navedeno v obrazložitvi k 39. členu tega zakona, prijavno-odjavna služba s svojim rednim delovanjem ne zagotavlja zgolj podatkov za obvezno zdravstveno zavarovanje, temveč tudi (celo izključno) na druga obvezna socialna zavarovanja ali pa se zbirajo za potrebe drugih nosilcev javnih pooblastil (za davčno področje, področje spodbujanja zaposlovanja invalidov in področje državne statistike). Zato se financiranje te službe ureja iz proračuna, saj ne moreta biti le nosilca obveznega zdravstvenega zavarovanja in obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja zavezana za financiranje delovanja službe, ki presega okvir njunih javnih pooblastil.

K 3. členu

V 11. členu zakona je spremenjen vrstni red podatkov, ki se vodijo o zavarovancu, in sicer tako, da si podatki sledijo glede na način in čas, v katerem se sporočijo Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) za posamezno obdobje zavarovanja, ali pa se nanašajo na osebo in niso povezani z določenim posamičnim obdobjem zavarovanja. To omogoča večjo preglednost nad sklopi podatkov, ki so vsebinsko povezani.

Poleg navedenega se z novo 22. točko 11. člena zakona usklajuje opis enotnega dovoljenja in drugih dovoljenj za prebivanje in delo tujcev iz tretjih držav z zakonom, ki ureja zaposlovanje, samozaposlovanje in telo tujcev, ter z zakonom o tujcih. Hkrati so podrobneje navedeni podatki, ki jih Zavod potrebuje za izvajanje zavarovanja za te osebe, saj so izpolnjeni pogoji za zavarovanje le za čas veljavnosti določenega dovoljenja.

Kadar se v evidencah Zavoda vodi podatek o številu ur po tem zakonu in gre bodisi za tedensko število ur delovnega oziroma zavarovalnega časa zavarovanca ali polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa pri zavezancu bodisi za število ur v prijavah podatkov o osnovah, se v vseh teh evidencah Zavoda podatek vodi le kot polne ure. Glede na različne predpise z drugih področij obveznih socialnih zavarovanj ali z davčnega področja, kjer se v evidenci vodi tudi število ur z decimalnimi mesti, je treba za potrebe sporočanja podatkov za matično evidenco po tem zakonu izrecno določiti način vpisa tega podatka tudi v novi 20. točki 11. člena zakona, kjer do sedaj ni bilo izrecno navedeno, da gre za cele ure, ter v novi 19. točki 11. člena zakona.

V novi 19. točki 11. člena zakona je dodana podlaga, po kateri Zavod v evidenci podatkov o osnovah vodi tudi podatke o obdobju, za katero zavezanec ni predložil obračuna prispevkov. Zavod za obdobja od vključno leta 2017 v skladu s 40. členom ZMEPIZ-1 sam oblikuje prijave podatkov o osnovah (obrazce M-4) za zavarovance v delovnem razmerju na podlagi obračunov davčnega odtegljaja (obrazcev REK), pri tem pa se ugotovi, da za določeno obdobje v koledarskem letu delodajalec ni predložil obrazcev REK. V skladu s 134.a členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) Zavod na podlagi evidenc, s katerimi razpolaga po prejemu podatkov od Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem

besedilu: FURS), delodajalcu in zavarovancem, za katere delodajalec ni predložil obračuna davčnega odtegljaja, posreduje obvestilo, ki vsebuje poziv delodajalcu, da mora izplačati plačo, če je še ni, in predložiti obračun davčnega odtegljaja. Za pravilno oblikovanje prijav podatkov o osnovah mora biti z obračuni davčnega odtegljaja pokrito celotno obdobje zavarovanja in brez tega ni mogoče pravilno oblikovati letnega obrazca M-4. S to spremembo se Zavodu omogoča, da v evidenci podatkov o zavarovanju označi obdobje, za katero obračun ni bil oddan, nato pa iz tako označenih obdobj in iz obdobj s prejetimi obračuni pravilno oblikuje obrazec M-4 za celotno obdobje zavarovanja oziroma za koledarsko leto.

K 4. členu

V novem 11.a členu zakona je urejena pravna podlaga za pridobitev in vodenje podatkov o določitvi pristojne zakonodaje iz obrazcev A1, ki jih izda ali prejme ZZZS. Na podlagi Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L št. 166 z dne 30. 4. 2004, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) št. 1372/2013 z dne 19. decembra 2013 o spremembi Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 (UL L št. 346 z dne 20. 12. 2013, str. 27; v nadaljnjem besedilu: Uredba 883/2004/ES) in Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L št. 284 z dne 30. 10. 2009, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) št. 1368/2014 z dne 17. decembra 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbe Komisije (EU) št. 1372/2013 z dne 19. decembra 2013 o spremembi Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 (UL L št. 366 z dne 20. 12. 2014, str. 15; v nadaljnjem besedilu: Uredba 987/2009/ES) se izdajajo obrazci A1 v primerih, ko je oseba napotena na delo v tujino in ko je zaradi sočasnega opravljanja dela v dveh ali več državah članicah Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) po pravilih o koordinaciji sistemov socialne varnosti določena pristojnost zakonodaje le ene države članice EU za vključitev v obvezna socialna zavarovanja. Podatki o določitvi zakonodaje in podatki o obdobju napotitve na delo v tujino, ki jih vsebujejo obrazci A1, dopolnjujejo podatke o zavarovanju, kadar je za zavarovanje pristojna zakonodaja RS. Ti podatki so potrebni za preverjanje skladnosti prijav in odjav zavarovanja z obdobji določitve pristojne zakonodaje RS in tudi za nadzor nad potekom te pristojnosti, ko je treba za osebo na novo določiti pristojno zakonodajo za obvezna socialna zavarovanja.

V primerih, ko je za obvezna socialna zavarovanja pristojna zakonodaja druge države članice EU, je podatek iz obrazca A1 pomemben, če so v RS nastala pravna razmerja, pa na njihovi podlagi zaradi določitve druge pristojne zakonodaje ni zavarovanja v RS. V takih primerih se na podlagi evidentirane pristojnosti druge države članice za osebo kljub pravnemu razmerju v RS ne ugotavlja lastnost zavarovanca v RS. Prav tako je podatek pomemben za osebe, ki imajo v RS prebivališče ali pa so imele del pokojninske dobe dopolnjene v RS oziroma pri njih obstaja druga okoliščina, ki jih povezuje s sistemom obveznih socialnih zavarovanj v RS. Te primere ureja drugi odstavek tega člena in prav tako daje podlago za uvedbo evidence.

ZZZS v skladu z drugim odstavkom 24. člena Zakona o čezmejnem izvajanju storitev (Uradni list RS, št. 40/23; v nadaljnjem besedilu: ZČmIS-1) vodi evidenco o obrazcih A1, ki so bili izdani za primere napotitev iz RS na delo v druge države članice EU. V petem odstavku 25. člena ZČmIS-1 je določeno, da ZZZS podatke, ki jih vodi na podlagi tega zakona, brezplačno posreduje ministrstvu, pristojnemu za delo, FURS, Zavodu, Inšpektoratu Republike Slovenije za delo (v nadaljnjem besedilu: IRSD), Inšpektoratu za infrastrukturo (v nadaljnjem besedilu: IRSI) in Policiji, ki jih lahko obdelujejo in uporabljajo samo za izvajanje njihovih zakonskih pooblastil v okviru nadzora iz 26. člena tega zakona in nadzornih in drugih ukrepov iz 27. člena tega zakona, oblikovanje registrov za namen izvrševanj nadzora iz 26. člena tega zakona in nadzornih in drugih ukrepov iz 27. člena tega zakona ter v znanstvenoraziskovalne in statistične namene. V 26. in 27. členu pa med nalogami in ukrepi v zvezi z nadzorom nad izvajanjem storitev z napotenimi delavci Zavod ni naveden kot pristojni organ. To pomeni, da za namene uporabe podatkov, kot so navedeni v ZČmIS-1, teh podatkov ne more uporabiti, izvajanje zakonskih pooblastil Zavoda pa ni navedeno med nameni, za katere le-ta lahko dobi podatke po petem

odstavku 25. člena ZČmIS-1. Glede na navedeno je tako treba urediti pravno podlago za pridobitev teh podatkov, kot je predlagano.

Z drugim odstavkom 24. člena ZČmIS-1 je urejeno vodenje podatkov o določitvi pristojne zakonodaje za delavce, ki za enega delodajalca opravljajo delo v eni, dveh ali več drugih državah članicah EU. Poleg navedenega ZZZS neposredno na podlagi 78. člena osnovne Uredbe 883/2004 in 4. člena izvedbene Uredbe 987/2004 obdeluje podatke, ki jih izmenjujejo pristojni nosilci držav članic glede določitve zakonodaje, ko oseba opravlja delo v dveh ali več državah članicah EU za dva ali več delodajalcev oziroma samozaposlitev. To velja za primere, ko je glede na prebivališče osebe pristojnost za določitev zakonodaje na strani ZZZS, in za primere, ko pristojno zakonodajo določi nosilec druge države članice EU, ne glede na to, ali je določena zakonodaja RS ali druge države članice. Po vzpostavitvi enotnega evropskega informacijskega sistema EESSI za izmenjavo podatkov med nosilci socialnih zavarovanj so dostopni tudi podatki o obrazcih A1, ki jih izdajo tuji nosilci zavarovanja in se nanašajo na osebe, ki imajo v RS prebivališče ali so pridobile del pokojninske dobe v RS oziroma pri njih obstaja druga okoliščina, ki jih povezuje s sistemom obveznih socialnih zavarovanj v RS. Upravičenost do podatkov o obrazcih A1 se torej nanaša na določen krog oseb, ki so povezane s sistemom obveznih socialnih zavarovanj v RS, hkrati pa zajema le tiste podatke, ki jih ZZZS izda in o njih vodi evidenco v elektronski obliki, ali pa jih prejme v elektronski obliki od tujih nosilcev zavarovanja.

Možnost, da lahko Zavod za namen pridobitve teh podatkov od ZZZS poveže evidence, ki jih vodi po tem zakonu, z evidencami ZZZS, je dana v četrtem odstavku 12. člena ZPIZ-2 za vse podatke, ki jih Zavod pridobiva v skladu z določbami ZMEPIZ-1 in so navedeni tudi v 12. členu ZPIZ-2. Pridobivanje podatkov, ki jih ZZZS vodi v skladu z zakonom, ki ureja čezmejno izvajanje storitev, in predpisi EU, ki urejajo določitev pristojne zakonodaje v primeru napotitev in opravljanja dela oziroma dejavnosti v dveh ali več državah članicah EU, je urejeno v 2. alineji prvega odstavka 12. člena ZPIZ-2.

Z novim 11.b členom zakona se ureja pravna podlaga za vodenje kontaktnih podatkov o elektronskem naslovu in mobilni telefonski številki ter podatkov o osebni elektronski identiteti in o sredstvih elektronske identifikacije. Zavod spodbuja zavarovance in uživalce pravic ter druge subjekte k brezpapirnemu poslovanju in uporabi digitalnih storitev, ki so že na voljo, ter hkrati razvija tudi nove tovrstne storitve. Namen je, da se čim več vročitev dokumentov v upravnem postopku in tudi pošiljanja drugih obvestil zunaj upravnega postopka zavarovancem in uživalcem pravic posreduje v elektronski obliki na njihove registrirane (v Centralnem registru prebivalstva) ali druge elektronske naslove.

Na podlagi tretjega odstavka 66. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb; v nadaljnjem besedilu: ZUP) organ na obrazcu vloge ali med postopkom lahko seznanj vložnika, ki v registru stalnega prebivalstva ni prijavil elektronskega naslova za vročanje, da se mu dokumenti lahko vročajo v elektronski obliki in da se ga nezavezujoče obvešča o stanju in teku postopka, če prostovoljno sporoči naslov varnega elektronskega predala ali naslov drugega elektronskega predala in telefonsko številko mobilnega telefona. V skladu s 86. členom ZUP se dokument vroči v elektronski obliki, če fizična oseba v registru stalnega prebivalstva prijavi naslov za vročanje v elektronski obliki, in če državni organ, organ samoupravne lokalne skupnosti, nosilec javnega pooblastila, pravna ali fizična oseba, registrirana za opravljanje dejavnosti, v sodnem, poslovnem ali drugem registru prijavi elektronski naslov, kar se šteje za registriran elektronski naslov. Dokument se vroči v elektronski obliki tudi, če fizična ali pravna oseba sporoči naslov varnega elektronskega predala ali naslov drugega elektronskega predala, ki ni varen elektronski predal, kar se šteje kot drug elektronski predal. Šteje se, da je oseba sporočila naslov elektronskega predala, če je iz njega poslala vlogo. Organ na naslov elektronskega predala, s katerega je poslana vloga, ki ne vsebuje naslova elektronskega predala, pošlje obvestilo, da se dokument lahko vroča v elektronski obliki na tem naslovu, dokler fizična ali pravna oseba ne sporoči, da želi vročitev dokumenta v fizični obliki. Dokument se lahko vroči v elektronski obliki tudi, če je fizična ali pravna oseba sporočila naslov varnega elektronskega predala ali naslov drugega elektronskega predala v drugi upravni zadevi iz pristojnosti istega organa, če jo pred vročanjem seznanj, da se dokumenti lahko vročajo v elektronski obliki na sporočenem naslovu, dokler ne sporoči drugače. V 86.a členu ZUP je podrobneje urejen način vročitve dokumenta v elektronski obliki.

Na podlagi 27.a člena Zakona o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 52/16, 36/21, 3/22 – ZDeb in 62/24 – ZUOPUE; v nadaljnjem besedilu: ZPPreb-1) lahko poslovno sposoben posameznik pristojnemu organu sporoči svoj elektronski naslov za vročanje in kontaktno številko mobilnega telefona ob prijavi

stalnega prebivališča na podlagi 7. člena ZPPreb-1 in ob prijavi začasnega prebivališča na podlagi 13. člena ZPPreb-1. Posameznik s tem soglaša, da komunikacija ali vročanje med njim in uporabniki registra stalnega prebivalstva oziroma uporabniki centralnega registra prebivalstva iz zakona, ki ureja centralni register prebivalstva, v zvezi s postopki, ki jih ti uporabniki vodijo, poteka tudi prek elektronskega naslova za vročanje ali kontaktne številke mobilnega telefona. Zavod ima v 12. členu ZPIZ-2 pravno podlago za pridobivanje in uporabo podatkov, ki jih vsebuje CRP, med njimi tudi za pridobivanje podatka o registriranem elektronskem naslovu za vročanje z vsemi pripadajočimi podatki po določbah ZPPreb-1, vendar velika večina oseb, ki jim je po določbah ZUP mogoče vročiti dokumente na drug elektronski naslov, tega naslova ni registrirala v CRP.

Sporočanje podatka o elektronskem naslovu za posameznika ni obvezno, saj te obveznosti veljavna zakonodaja ne ureja, podatki v javnem sektorju pa se lahko za izvajanje javnih pooblastil organa obdelujejo (zbirajo, vodijo in uporabljajo) le, če tako določa zakon. Zato je treba upoštevati določbe Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22; v nadaljnjem besedilu: ZVOP-2) in Splošne uredbe o varstvu podatkov ter z zakonom urediti možnost zbiranja, vodenja in uporabe teh podatkov s privolitvijo posameznika. Po tretjem odstavku 6. člena ZVOP-2 se v javnem sektorju lahko v skladu s prvim odstavkom tega člena obdelujejo osebni podatki posameznika, ki je dal privolitev za obdelavo svojih osebnih podatkov za enega ali več določenih namenov, če tako možnost določa zakon, sicer pa na podlagi privolitve, če ne gre za izvrševanje zakonskih pristojnosti, nalog ali oblastnih obveznosti javnega sektorja. Privolitev glede obdelave podatka o elektronskem naslovu je sicer že urejena v 86. člen ZUP, vendar to velja le za komunikacijo s stranko in vročanje dokumentov v upravnem postopku.

V novem 11.b členu zakona je tako na enem mestu urejena obdelava podatka o elektronskem naslovu in mobilni telefonski številki tako, da so upoštevane zahteve veljavne zakonodaje o varstvu osebnih podatkov. Določen je krog oseb, o katerih se ti podatki zbirajo (o vseh subjektih iz 5. člena ZMEPIZ-1 in njihovih zastopnikih in pooblaščenih ter o vseh osebah, ki se jim poleg subjektov iz 5. člena ZMEPIZ-1 dodeli 10-mestna ID številka subjekta v skladu z 2. odstavkom 25. člena ZMEPIZ-1), način pridobivanja podatkov (od subjekta, na katerega se nanašajo, od njegovega zastopnika in pooblaščenca ter iz uradnih evidenc), dopustna privolitev osebe za zbiranje in obdelavo teh podatkov, možnost preklica privolitve in strogo omejeni nameni uporabe. Omogočeno je tudi, da Zavod uporablja kontaktne podatke, ki jih je pravna ali fizična oseba posredovala drugemu organu. Tak primer so kontaktni podatki, ki so sporočeni v obračunu davčnega odtegljaja, v katerem so sporočeni tudi podatki o osnovah za potrebe pokojninskega in invalidskega zavarovanja in kjer sta Zavod in FURS skupna upravljavca teh podatkov. Za podatke, ki se obdelujejo po novem 11.b členu zakona, veljajo določbe o hrambi, kot veljajo tudi za vse druge podatke po zakonu. V 98. členu zakona je določeno, da Zavod za posameznega zavarovanca dokumente, ki vsebujejo podatke, potrebne za uvedbo in vodenje matične evidence, hrani kot arhivsko gradivo. V 101. členu tega zakona pa je določeno, da se zbirke podatkov matične evidence hranijo trajno.

K 5. členu

S spremenjenim 18. členom zakona se določba uskladi z ZPIZ-2, na podlagi katerega lahko zavarovanec, ki je obvezno vključen v obvezno zavarovanje s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom in izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine, uveljavi pravico do izplačila dela pokojnine v višini 40% starostne pokojnine. 40% pokojnine se lahko skupno izplačuje največ za tri leta nadaljnje vključenosti v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas. Po poteku navedenega obdobja se zavarovancu izplačuje 20% starostne pokojnine, ki je bila osnova za odmero 40% starostne pokojnine z uskladitvami, če je še naprej vključen v obvezno zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas.

K 6. členu

Sprememba naslova v 20. členu bolj natančno opredeljuje področje, v okviru katerega nastanejo in se vodijo evidence o okoliščinah in ugotovitvah, kadar invalidska komisija Zavoda poda izvedensko mnenje. Pravice iz invalidskega zavarovanja se sicer pridobijo na podlagi podanega izvedenskega mnenja, ko je ugotovljena invalidnost v skladu z določbami ZPIZ-2, toda oseba mora hkrati izpolnjevati tudi druge pogoje, ne le pogoja nastanka invalidnosti. Evidenca mora torej obsegati tudi podatke iz odločb o pravicah, vključno z odločbami, ko zaradi neizpolnjevanja drugih pogojev niso priznane pravice

iz invalidskega zavarovanja. Poleg tega se postopki vodijo za primere, ko invalidnost ni ugotovljena (izdano je negativno izvedensko mnenje) in tudi ko ne gre za ugotavljanje invalidnosti, temveč se ugotavljajo dejstva, pomembna za izvajanje drugih predpisov (stopnja telesne okvare za pridobitev določenih pravic po drugih predpisih ali mnenje o zdravstveni sposobnosti družinskega pomočnika ipd.). Evidenca o izdanih izvedenskih mnenjih mora obsegati vse podatke, ki se pri tem pridobijo ali nastanejo.

Evidenca priznanih pravic iz invalidskega zavarovanja, definirana v drugem odstavku, vsebuje vse primere priznanih pravic iz invalidskega zavarovanja, poleg tega pa tudi primere, ko je ugotovljena invalidnost v skladu z določbami ZPIZ-2, vendar zaradi neizpolnjevanja drugih pogojev pravice iz invalidskega zavarovanja niso priznane (iz izvedenskega mnenja izhaja, da je pri zavarovancu invalidnost podana, pravica pa ni priznana, ker zavarovanec ne izpolnjuje pogojev gostote pokojninske dobe po 42. členu ZPIZ-2 ali pretežnosti zavarovanja za širši obseg pravic po 397. členu ZPIZ-2).

Pridobitev podatkov o prijavi nezgode pri delu oziroma prijav poškodb pri delu ali poklicnih boleznih, ki jih izvedenski organ potrebuje pri ugotavljanju vzroka za nastanek invalidnosti in telesnih okvar, ter Zavod pri odločanju o priznavanju pravic iz invalidskega zavarovanja, invalidnine za telesno okvaro ali priznanju pravic po umrlem zavarovancu, ki so posledica poškodbe pri delu, je urejena v 12. členu ZPIZ-2, spremenjenem z novelo ZPIZ-2N. V tretjem odstavku predlaganega 20. člena ZMEPIZ-1 pa je izrecno podana še pravna podlaga za hrambo pridobljenih podatkov v evidenci o podanih izvedenskih mnenjih. Z navedenimi pravnimi podlagami Zavod pridobi pravico do pridobitve dokumenta, ki je v elektronski obliki namenjen delodajalcem v sistemu za podporo podjetjem (SPOT) oziroma nekdanjem sistemu e-VEM. Zavarovanec in osebni zdravnik sta na ta način razbremenjena dolžnosti predlaganja potrebnih dokazil v določenih postopkih pri Zavodu.

Prijava nezgode oziroma poškodbe pri delu ali poklicne bolezni temelji na določbah Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11 - ZVZD-1), po katerem so delodajalci dolžni prijaviti nezgodo pri delu na predpisanem obrazcu, prijave pa prejme IRSD in o njih vodi evidenco. Upravljevec evidenc o prijavah nezgod pri delu s smrtnim izidom oziroma nezgod, zaradi katerih je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, kolektivnih nezgod, nevarnih pojavov in ugotovljenih poklicnih boleznih je IRSD.

Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 65/00, 47/15, 31/18, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 203/20 – ZIUPOPdVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 206/21 – ZDUPŠOP, 141/22 – ZNUNBZ, 18/23 – ZDU-10 in 84/23 – ZDOsk-1; v nadaljnjem besedilu: ZZPPZ) določa, da je upravljevec zbirk podatkov s področja zdravstvenega varstva Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ) in ostali izvajalci zdravstvene dejavnosti (izvajalci) v RS. Vrste zbirk podatkov, katerih upravljevec je NIJZ in izvajalci, njihova vsebina in način pridobivanja ter obdelovanje osebnih podatkov so opredeljene v 4. in 5. členu ZZPPZ. Če bo za sprejem in vodenje podatkov iz prijav nezgod in poškodb pri delu kdaj kasneje pooblaščen ali z zakonom določen drug organ, bo Zavod te podatke pridobil neposredno od organa, ki bo najbližje izvoru podatkov.

Poleg drugih ustanov, ki so tudi upravičene do podatkov iz prijav nezgod/poškodb pri delu, je prijava nezgode in poškodbe pri delu ter poklicne bolezni pomembna tudi za vodenje in odločanje v postopkih priznanja in varstva pravic iz invalidskega zavarovanja, invalidnine za telesno okvaro in pravic po umrlem zavarovancu.

Do sedaj je prijavo nezgode/poškodbe pri delu v postopkih uveljavljanja pravic iz invalidskega zavarovanja praviloma predložil zavarovančev osebni zdravnik skupaj s predlogom za uvedbo postopka za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja ali jo je na poziv strokovnega delavca Zavoda predložil zavarovanec sam. V postopkih ocene telesnih okvar in odmere pravic po umrlem zavarovancu je to dolžnost upravičenca ali njegovega zakonitega zastopnika oziroma pooblaščenca.

K 7. členu

V novem 23.a členu zakona je uvedena nova vrsta zavezancev za prijavo v obvezna socialna zavarovanja in za sporočanje podatkov, potrebnih za oblikovanje prijave o osnovah za osebe, ki imajo pogodbo o zaposlitvi sklenjeno z delodajalcem (pravno ali fizično osebo), ki ima sedež oziroma prebivališče v tujini. Prvenstveno gre za izvedbo 21. člena Uredbe (ES) 987/2009, po kateri mora

delodajalec za delavca plačevati prispevke tudi v primerih, ko je za vključitev v obvezna socialna zavarovanja določena pristojnost zakonodaje RS.

Za zavarovance iz petega odstavka 14. člena ZPIZ-2, to je za osebe, ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi z delodajalcem, ki ima sedež v drugi državi članici EU, v obvezna socialna zavarovanja v RS pa je vključen na podlagi določitve pristojne zakonodaje RS v skladu z Uredbo 883/2004, doslej delodajalec ni mogel plačevati prispevkov na način, ki velja za delodajalce s sedežem v RS, saj po predpisih o davčnem postopku ni imel statusa plačnika davka. Zato v ZPIZ-2 ni bil določen kot zavezanec za obračun in plačilo prispevkov delodajalca za zavarovance iz petega odstavka 14. člena ZPIZ-2, hkrati pa tudi v ZMEPIZ-1 ni bil določen kot zavezanec za vlaganje prijav, odjav in sprememb zavarovanja za te zavarovance in zavezanec za sporočanje podatkov, potrebnih za oblikovanje prijav podatkov o osnovah.

Z uvedbo evidence o zavezancih za vlaganje prijav in zavezancih za vlaganje prijav o osnovah, ki so pravne in fizične osebe s sedežem oziroma prebivališčem v tujini, se z dopolnitvijo 32. člena ZMEPIZ-1 te delodajalce opredeljuje kot zavezance za vlaganje prijav, odjav in sprememb zavarovanja ter zavezance za vlaganje prijav o osnovah.

Hkrati se v prehodnih določbah v 43. členu tega zakona s posegom v 14. člen ZPIZ-2 dodaja tudi izrecna ureditev obveznega zavarovanja za osebe, za katere je ta obveznost obstajala že na podlagi drugega odstavka 3. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23 in 136/23 – ZIUZDS; v nadaljnjem besedilu: ZDR-1), zavezanci za prijavo zavarovanja in zavezanci za plačilo prispevkov zanje pa so bili določeni z uporabo analogije, kot je veljalo za zavarovance iz petega odstavka 14. člena ZPIZ-2. To so osebe, ki imajo pogodbo o zaposlitvi sklenjeno z delodajalcem s sedežem v tretjih državah in delo opravljajo v RS. Ti delodajalci so v spremenjeni 1. alineji prvega odstavka 153. člena ZPIZ-2 določeni kot zavezanci za plačilo prispevka delodajalca, s tem pa se omogoča, da po predpisih o davčnem postopku pridobijo status plačnika davka.

K 8. členu

V spremenjenem 29. členu zakona je upoštevana določba tretjega odstavka spremenjenega 40. člena zakona, s katero je po spremembi predvideno evidentiranje obdobja zavarovanja zavarovancev iz 18. člena ZPIZ-2 z obrazcem M-7 kot pozneje ugotovljena pokojninska doba (glej obrazložitev k 14. členu tega zakona). Za zavarovance, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja opravljajo delo oziroma so zavarovani na podlagi 18. člena ZPIZ-2, Zavod v skladu petim do enajstim odstavkom 130. člena ZPIZ-2 ugotovi obdobje zavarovanja na podlagi skupnega letnega zneska vseh prejemkov iz drugih pravnih razmerij, ki jih je prejel zavarovanec iz 18. ZPIZ-2 in od katerih so bili plačani prispevki. Trajanje zavarovalne dobe pa izračuna tako, da se zavarovancu prizna po en mesec zavarovalne dobe za vsakih doseženih 60 % povprečne mesečne plače iz leta, za katero se opravi izračun, vendar največ 12 mesecev za posamezno koledarsko leto. Zavod navedene podatke kot obdobje zavarovanja v matično evidenco zavarovancev vnese z obrazcem M-7, s tem pa se razširi krog primerov, za katere se podatki o pokojninski dobi v matično evidenco zavarovancev ne vnašajo na podlagi prijav v zavarovanje preko prijavno-odjavne službe ZZZS, temveč so neposredno vneseni v evidence Zavoda.

K 9. členu

S spremenjenim 31. členom zakona se v prvem in drugem odstavku ločeno navedejo zavezanci, ki imajo v 32. do 44. členu ZMEPIZ-1 različne obveznosti poročanja podatkov za določene vrste zavarovancev. V ZMEPIZ-1 sta opredeljeni dve vrsti zavezancev, in sicer zavezanci za prijavo, odjavo in prijavo sprememb zavarovanja (zavezanci za prijavo) ter zavezanci za prijavo podatkov o osnovah (zavezanci za prijavo o osnovah). Za vsakega zavarovanca je treba sporočiti obe vrsti podatkov, vendar za posamezno vrsto zavarovancev poročanje teh podatkov ni naloženo istemu zavezancu. Z ločeno navedbo zavezancev za posamezne vrste prijav je določba jasnejša in ne ustvarja dvomov o tem, kakšne obveznosti ima za zavarovanca kateri od zavezancev. Dosedanji drugi odstavek, ki se ne spreminja, postane tretji odstavek.

K 10. členu

Dopolnitev v novem petem odstavku 32. člena zakona ureja primere izplačil zavarovancem iz pravnih razmerij, na podlagi katerih zavarovanec v določenem obdobju ni zavarovan, mu pa po veljavnih predpisih pripadajo za to obdobje in se štejejo v osnovo za plačilo prispevkov. Osnove, od katerih so bili na ta način plačani prispevki, se pri izračunu pokojninske osnove prištevajo k osnovam, od katerih so bili plačani prispevki iz pravnega razmerja, na podlagi katerega je zavarovanec v istem obdobju tekoče vključen v zavarovanje. S tem se najpogosteje uredi stanje, ko je na primer zavarovancu, ki je bil v določenem obdobju v delovnem razmerju s polnim delovnim časom pri delodajalcu, ki je tekoče obračunaval in plačeval prispevke, po sodbi v delovnem sporu ali pa na podlagi izplačila nadomestila za spoštovanje konkurenčne klavzule v pogodbi o zaposlitvi pri prejšnjem delodajalcu pripadel še prejemek, ki izvira iz delovnega razmerja pri prejšnjem delodajalcu. Dodana določba omogoča tudi upoštevanje prejemkov iz delovnega razmerja, priznanih v delovnih sporih s sodbo ali sodno poravnavo, če zavarovancu na tej podlagi pripada prejemek za čas, v katerem je že tekoče zavarovan na podlagi drugega delovnega razmerja ali na drugi podlagi, ki se s sodbo ne spreminja. Taka določba se lahko vključi v ZMEPIZ-1B ne glede na to, ali bo ZPIZ-3 začel veljati s 1. januarju 2025, saj glede materialne upravičenosti do takega seštevanja osnov sloni neposredno na veljavnem prvem odstavku 30. člena ZPIZ-2.

V dodanem šestem odstavku 32. člena zakona je določena obveznost vlaganja prijav za delodajalce, ki imajo sedež v tujini in so v skladu z novim 23.a členom zakona (7. člen tega zakona) registrirani kot zavezanci za vlaganje prijav podatkov o zavarovanju in vlaganje prijav o osnovah, po spremenjenem 153. členu ZPIZ-2 pa so tudi zavezanci za plačevanje prispevkov za zavarovanci iz petega in novega sedmega odstavka 14. člena ZPIZ-2 (43. člen tega zakona).

V dodanem sedmem odstavku 32. člena zakona je urejena možnost, da v imenu in za račun delodajalca, ki je v skladu z novim 23.a členom zakona (7. člen tega zakona) registriran kot zavezanec za vlaganje prijav podatkov o zavarovanju in vlaganje prijav o osnovah ter ima to obveznost določeno tudi v novem šestem odstavku 32. člena zakona, to obveznost izpolni podružnica tega delodajalca, registrirana v RS v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ali njegova stalna poslovna enota nerezidenta, registrirana v RS v skladu z zakonom, ki ureja davek od dobička pravnih oseb. Tuji poslovni subjekti imajo v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-1O in 75/23; v nadaljnjem besedilu: ZGD-1) in Zakonom o Poslovnem registru Slovenije (Uradni list RS, št. 49/06, 33/07 – ZSReg-B, 19/15, 54/17, 18/23 – ZDU-1O in 75/23 – ZGD-1L; v nadaljnjem besedilu: ZPRS-1) registrirano podružnico v RS, ki nima samostojne pravne osebnosti, nastopa pa v pravnem prometu kot pravna oseba v imenu in za račun matične družbe s sedežem v tujini. Stalno poslovno enoto nerezidenta po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP in 12/24; v nadaljnjem besedilu: ZDDPO-2) ima lahko pravna oseba s sedežem v drugi državi članici EU, registrirana je le v davčnem registru za davčne namene, vse pravne posle pa lahko sklepa na območju RS v imenu in za račun matične družbe s sedežem v tujini.

K 11. členu

V 34. členu zakona je treba upoštevati pravila, določena z novim 23.a členom zakona (glej obrazložitev k 7. členu tega zakona), s katerim je uvedena evidenca nove vrste zavezancev, to so delodajalci, ki imajo sedež ali prebivališče v tujini. Obveznosti teh delodajalcev kot zavezancev za vlaganje prijav, odjav in sprememb zavarovanja ter predlaganje obračuna davčnega odtegljaja s podatki za oblikovanje prijav o osnovah so urejene v spremenjenem 32. členu zakona (glej obrazložitev k 10. členu tega zakona). Sprememba zajema tako zavarovance iz petega odstavka 14. člena ZPIZ-2, na katere se nanaša obstoječi 34. člen zakona, kot tudi zavarovancev v novem sedmem odstavku 14. člena ZPIZ-2, ki bo uveljavljen na podlagi 43. člena tega zakona. Vendar pa po 21. členu Uredbe 987/2009, ki je neposredno uporabljiva, zavarovanec lahko v imenu in za račun delodajalca plača prispevke za svoje zavarovanje, torej lahko procesno prevzame obveznosti, za katere materialno in procesno primarno odgovarja delodajalec. Predlagana določba sledi tej možnosti procesnega prostovoljnega oziroma dogovornega prevzema obveznosti delodajalca tudi na področju obveznosti vložitve prijave, odjave in spremembe zavarovanja. Tako se zavarovancu omogoča, da bo lahko poskrbel za ureditev svojega

zavarovanja, seveda podrejeno, če se bo tako dogovoril z delodajalcem. Hkrati se upošteva, da so obveznosti z Uredbo (ES) 987/2009 primarno dodeljene delodajalcu.

Splošno k določbam od 12. do 20. člena te novele

V nekaterih spremembah določb od 12. do 20. člena tega zakona je med drugim podana zakonska podlaga, s katero se v okviru prenove REK-1b obrazca, ki ga oddajajo vsi izplačevalci nadomestil plač in drugih nadomestil, izplačanih iz naslova obveznega socialnega zavarovanja in socialnega varstva, za vsa izplačila teh nadomestil in prejemkov od 1. januarja 2025 dalje določa, da podatkov za oblikovanje pokojninske osnove izplačevalci ne bodo več poročali na obrazcu M-4, ampak na obračunu davčnega odtegljaja oziroma REK-O obrazcu, enako kot že velja za delodajalce od 1. januarja 2017 dalje.

K 12. členu

V tem členu so urejene obveznosti ZZZS za vlaganje prijav podatkov o zavarovanju in osnovah tako, da sledijo novostim, ki so bile uvedene z Zakonom o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 84/23; v nadaljnjem besedilu: ZDOsk-1), in spremembam, ki se uvajajo z zgoraj navedenimi spremembami na področju obračunavanja davčnih odtegljajev za izplačevalce socialnih transferjev in drugih prejemkov.

V prvem odstavku spremenjenega 37. člena zakona je urejeno le vlaganje prijav, odjav in sprememb zavarovanja za osebe, ki so upravičene do prejemanja nadomestila plače med začasno zadržanostjo od dela po prenehanju delovnega razmerja.

V drugem odstavku pa je urejeno vlaganje prijav podatkov o osnovah na enak način, kot to že od leta 2017 velja za delodajalce, ki predložijo obračun davčnih odtegljajev, in sicer za obe skupini upravičencev do nadomestil, za kateri je ZZZS imel to dolžnost že doslej, ter dodatno še za oskrbovalce družinskega člana, ki jim bo po koncu prehodnega obdobja iz petega odstavka 131. člena ZDOsk-1 izplačeval delno plačilo za izgubljeni dohodek. V skladu s 23. členom ZDOsk-1 za oskrbovalca družinskega člana delno plačilo za izgubljeni dohodek obračunava in izplačuje ZZZS. V skladu z določbo petega odstavka 131. člena ZDOsk-1 je do vzpostavitve enotnega informacijskega sistema izplačevalec delnega plačila za izgubljeni dohodek ministrstvo, pristojno za dolgotrajno oskrbo. Navedeno ministrstvo po določbi 120. člena ZDOsk-1 vzpostavi enotni informacijski sistem iz 89. člena ZDOsk-1 v petih letih od uveljavitve ZDOsk-1, to je do 3. avgusta 2028.

K 13. členu

Spremenjeni 38. člen zakona ureja obveznosti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: ZRSZ) tako, da je način vlaganja prijav podatkov o zavarovanju in osnovah prilagojen spremembam, ki se uvajajo z že navedenimi spremembami na področju obračunavanja davčnih odtegljajev za izplačevalce socialnih transferjev in drugih prejemkov.

V prvem odstavku je določena le obveznost vložitve prijav podatkov o zavarovanju za zavarovance, ki kot brezposelne osebe prejemajo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, in osebe, ki so do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine upravičene do plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pri ZRSZ.

V drugem odstavku pa je na enak način, kot že od leta 2017 velja za delodajalce, urejena predložitev obračuna davčnih odtegljajev za zavarovance, ki jih ZRSZ tudi prijavlja v zavarovanje.

K 14. členu

V spremenjenem 40. členu zakona je upoštevano, da se spreminja način sporočanja podatkov o obračunu davčnega odtegljaja tudi za zavezance, ki izplačujejo socialne transferje in druge dajatve za zavarovance, ki so upravičeni do teh dajatev, zavarovani pa so na podlagi delovnega razmerja.

Med njimi so tudi zavarovanci, upravičeni do pravic iz naslova starševskega varstva, za katere Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ) kot izplačevalec prejemkov doslej ni sporočalo podatkov o obračunih davčnega odtegljaja na način, ki bi omogočal, da Zavod oblikuje prijavo podatkov o osnovah le na podlagi takšnih obračunov. Zato je

moralo MDDSZ Zavodu na podlagi dosedanjega tretjega odstavka 40. člena posredovati še podatke za prijavo podatkov o osnovah, ki se nanašajo na nadomestila plače, ki jih v skladu s predpisi, ki urejajo starševsko varstvo, izplača za osebe v delovnem razmerju za čas odsotnosti zaradi materinskega, očetovskega oziroma starševskega dopusta, in spremembe teh podatkov ter podatke in spremembe podatkov o osnovah za plačilo prispevkov za socialno varnost za čas odsotnosti zaradi očetovskega dopusta, ko RS zagotavlja plačilo prispevkov.

S spremembo je člen preoblikovan tako, da je namesto sedanjega tretjega odstavka 40. člena zakona urejen način oblikovanja prijav o osnovah (obrazcev M-4) z upoštevanjem spremembe v načinu obračunavanja davčnih odtegljajev za prejemnike prejemkov iz starševskega varstva. Za obdobje od 1. januarja 2025 bo FURS posredoval podatke iz obračunov davčnega odtegljaja, ki jih bo preko sistema eDavki oddalo MDDSZ. S tem MDDSZ Zavodu ne bo več posredovalo podatkov o starševskih prejemkih enkrat na leto, kot je bilo določeno v dosedanjem tretjem odstavku 40. člena zakona, ki je sedaj črtan.

S posredovanjem podatkov o osnovah v prenovljenem obrazcu REK-O bodo v oblikovanje obrazcev M-4 s podatki o osnovah za izračun pokojninske osnove vključeni vsi podatki, ki jih bodo v na enak način kot delodajalci posredovali tudi izplačevalci nadomestil plač in drugih nadomestil oziroma prejemkov, izplačanih iz naslova obveznega socialnega zavarovanja v obračunu davčnih odtegljajev.

V četrtem odstavku 40. člena zakona je spremenjen način evidentiranja obdobja zavarovanja, dopoljenega po 18. členu ZPIZ-2. Dejansko se tako obdobje zavarovanja evidentira s prijavo podatkov o pozneje ugotovljeni zavarovalni dobi z obrazcem M-7. Zavod v skladu s 130. členom ZPIZ-2 izračuna čas trajanja zavarovanja in ga umesti v obdobje zavarovanja tako, da upošteva dopolnjeno zavarovalno dobo glede na osnove, od katerih so bili plačani prispevki, največje dovoljeno trajanje v koledarskem letu in druga prednostna zavarovanja, ki obstajajo v istem koledarskem letu. Za to obdobje torej ne vlaga prijav in odjav zavarovanja pri ZZZS, temveč trajanje zavarovanja evidentira le v matični evidenci zavarovancev.

K 15. členu

Z dopolnitvijo 41. člena zakona se bolj jasno urejajo obveznosti stečajnih in likvidacijskih upraviteljev glede sporočanja podatkov tako o zavarovanju kot tudi o osnovah. Stečajni in likvidacijski upravitelj sta kot zastopnika delodajalca v insolvenčnem ali rednem likvidacijskem postopku v skladu z dosedanjim 41. členom zakona, ki po spremembi postane prvi odstavek tega člena, odgovorna za sporočanje vseh podatkov za osebe, ki med trajanjem postopka ostajajo zaposleni pri delodajalcu zaradi dokončanja poslov ali za pomoč stečajnemu oziroma likvidacijskemu upravitelju. V dodanih odstavkih pa se zasleduje cilj, da se za vse zaposlene pri delodajalcu, nad katerim je uveden insolvenčni ali redni likvidacijski postopek, zagotovijo podatki, potrebni za priznanje in odmero pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, tudi za obdobja, ko je bil za te obveznosti zadolžen delodajalec, pa tega ni storil. S tem se varujejo pravice zaposlenih, ki na izpolnjevanje obveznosti delodajalca pred uvedbo postopka insolventnosti niso mogli vplivati.

K 16. členu

Od 1. januarja 2025 bo tudi Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: JŠRIPS RS) podatke za oblikovanje prijave podatkov o osnovah sporočal na enak način, kot že od leta 2017 velja za delodajalce, in sicer na obračunu davčnega odtegljaja in ne bo več zavezanec za oddajanje M-4 obrazca za zavarovance, ki jim med trajanjem delovnega razmerja, v skladu z Zakonom o Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 78/06 – uradno prečiščeno besedilo, 106/12, 39/16, 11/18 – ZIZ-L, 139/20 in 17/22; v nadaljnjem besedilu: ZJSRS), izplačuje neizplačane plače, nadomestila plače in odpravnine s strani delodajalca. Zato se 42. člen zakona v celoti spremeni in se uskladi s spremenjenim načinom poročanja podatkov o osnovah.

K 17. členu

Tudi Centri za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: CSD) za obdobje od 1. januarja 2025 dalje zaradi spremenjenega načina poročanja podatkov o osnovah ne bodo več zavezanci za oddajanje M-4 obrazca za zavarovance iz prvega odstavka dosedanjega 43. člena zakona, razen za prejemnike starševskega

dodatka, ampak bodo podatke za oblikovanje prijave podatkov o osnovah sporočali na obračunu davčnega odtegljaja. Zato je potrebno spremeniti prvi in drugi odstavek tako, da prvi odstavek ureja samo vlaganje prijav podatkov o zavarovanju in zajema vse zavarovance, za katere CSD vloži prijavo, odjavo in prijavo sprememb zavarovanja, ne glede na to, na kakšen način se izplačujejo njihovi prejemki in kako se zanje sporočajo podatki o osnovah. V drugem odstavku pa je le za upravičence do starševskega dodatka urejeno sporočanje podatkov s strani CSD o osnovah na obrazcih M-4, saj MDDSZ ob izplačilu starševskega dodatka za te zavarovance ne predlaga obračuna davčnih odtegljajev davčnemu organu. Za vse druge kategorije zavarovancev, za katere CSD sedaj vloži prijavo o osnovi na obrazcu M-4, pa bo za obdobje od 1. januarja 2025 dalje podatke o osnovi poročal na obrazcu REK-O.

K 18. členu

S tem členom je v zakon dodan nov 43.a člen, v katerem je zaradi spremenjenega načina poročanja podatkov o osnovah urejeno sporočanje podatkov o osnovah za osebe, za katere prejemke po predpisih o starševskem varstvu in o izvajanju rejniške dejavnosti kot poklic. Te prejemke izplačuje MDDSZ, in sicer za dve kategoriji zavarovancev:

- za delavce v delovnem razmerju, ki jih je v obvezna socialna zavarovanja prijavil delodajalec in je MDDSZ sporočilo podatke o osnovah po črtanem tretjem odstavku 40. člena ZMEPIZ-1, ter
- za osebe, ki so upravičene do prejemkov iz starševskega zavarovanja, ter za osebe, ki opravljajo rejniško dejavnost kot poklic, ki jih je v obvezna socialna zavarovanja prijavil CSD in zanje tudi sporočil podatke o osnovah na obrazcih M-4.

Za vse navedene zavarovance bo MDDSZ od 1. januarja 2025 dalje predlagalo spremenjen obračun davčnih odtegljajev, v katerem bo sporočilo tudi podatke, potrebne za oblikovanje prijav podatkov o osnovah. To novo obveznost MDDSZ, ki do sedaj ni bilo zavezanec za posredovanje prijav podatkov o osnovah, je treba urediti v samostojnem členu.

K 19. členu

Spremenjeni 44. člen zakona je prav tako prilagojen novemu načinu sporočanja podatkov o osnovah, ki jih bo Ministrstvo za obrambo (v nadaljnjem besedilu: MORS) za vojake na prostovoljnem služenju vojaškega roka za obdobje od 1. januarja 2025 dalje posredovalo v obračunu davčnega odtegljaja. Zato je v prvem odstavku urejeno le vlaganje prijav podatkov o zavarovanju, v drugem odstavku pa je glede na to, da MORS ne bo več zavezanec za oddajanje obrazca M-4 za zavarovance iz prvega odstavka, urejeno sporočanje podatkov za oblikovanje prijave podatkov o osnovah z enako dikcijo, kot je uporabljena tudi pri vseh drugih zavezancih, ki te podatke sporočajo v obračunu davčnih odtegljajev.

K 20. členu

Zaradi spremenjenih 37., 38., 41., 42., 43. in 44. člena zakona, po katerih bodo z uveljavitvijo te novele določeni zavezanci sporočali podatke o osnovah v obračunu davčnega odtegljaja (obrazci REK-O), bo zanje prenehala obveznost vlaganja prijav podatkov o osnovah na obrazcih M-4, posledično pa zanje preneha veljati tudi rok za predložitev obrazca M-4 in sprememb tega obrazca, kot je določeno v 3. in 4. točki prvega odstavka 45. člena zakona. Rok za predložitev obrazcev M-4 ostaja le še za zavezance, ki sporočajo podatke o osnovah na obrazcih M-4 in M-6 po 36. členu zakona (prijave o nadomestilih iz invalidskega zavarovanja, ki jih vlaga ZPIZ), po 39. členu zakona (prijave, ki jih vlaga FURS za samozaposlene, družbenike in kmete) ter po drugem odstavku 43. člena zakona (prijave, ki jih vlaga CSD za prejemnike starševskega dodatka).

K 21. členu

V sedanjem tretjem odstavku 52. člena zakona je naveden napačen sklic na 31. člen zakona. Pravilen je sklic na 32. člen zakona, kar se ureja s tem členom. Sprememba je zgolj redakcijske narave.

K 22. členu

Z dodanim drugim odstavkom 56. člena zakona se omogoča popraviljanje podatkov po uradni dolžnosti, tudi če zavezanec obstaja, in sicer v primerih, ko mu je bilo v postopkih nadzora ali revizije odrejeno, da

podatke popravi, pa podatkov v roku po vseh izvedenih ukrepih ni popravil, ob tem pa je pravilne podatke mogoče ugotoviti na podlagi izvršilnih predpisov za vodenje matične evidence o zavarovancih oziroma na podlagi materialnih predpisov, na podlagi katerih so določena pravila za vsebino prijavljenih podatkov. Potreba po popravljanju podatkov po uradni dolžnosti nastane tudi, če zavezanec še ni bil pozvan, pa gre za napako pri nepravilnem letu osnove za čas prejemanja nadomestila plače, ki ga je treba poročati v skladu z določbo 32. člena ZPIZ-2, ali pri številu ur odsotnosti, za katero se izplačuje nadomestilo. Z navedeno spremembo se zagotavlja pravilnost prijavljenih podatkov v matični evidenci zavarovancev, hkrati se zagotovi pravna varnost zavarovancev, da so jim pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja odmerjene na podlagi pravih podatkov matične evidence zavarovancev, ki so skladni s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in dejanskim stanjem, obenem pa se tudi odpravlja administrativna obremenitev delodajalcev.

K 23. členu

Novi 56.a člen zakona uvaja možnost, da ZZZS vlaga prijavo sprememb podatkov o zavarovanju za tujce, državljane tretjih držav, v primeru, ko teče postopek podaljšanja veljavnosti enotnega dovoljenja oziroma drugega dovoljenja za prebivanje in delo, ki še ni zaključen, pa tega ni storil zavezanec za vlaganje prijav. S tem se rešujejo primeri, ko zavezanci (večinoma delodajalci) ne sledijo več izjemno dolgim postopkom podaljševanja veljavnosti enotnih dovoljenj in spregledajo rok za podaljševanje prehodnega obdobja, v katerem ima delavec – tujec pravico do prebivanja in dela do odločitve upravne enote o podaljšanju veljavnosti enotnega dovoljenja.

Če je vloga za podaljšanje veljavnosti enotnega dovoljenja vložena pravočasno pred iztekom veljavnosti tega dovoljenja, mora delodajalec z obrazcem prijave spremembe med trajanjem zavarovanja (obrazec M-3) pri ZZZS sporočiti podaljševanje prehodnega obdobja, v katerem teče postopek za podaljšanje veljavnosti enotnega dovoljenja. Opustitev prijave take spremembe lahko privede do preuranjene ugotovitve, da je veljavnost enotnega dovoljenja že potekla in da tujec nima več pravice do zavarovanja na tej podlagi ter da mora biti odjavljen iz obveznih socialnih zavarovanj, s tem pa izgubi tudi pravico do prebivanja in dela v RS v času trajanja postopka. ZZZS lahko pridobi podatke o navedenih postopkih od upravnih enot in po uradni dolžnosti izvede prijavo spremembe med zavarovanjem. S tem se prepreči nepotrebno prenehanje zavarovanja in težave delavcev in delodajalcev zaradi prenehanja delovnih razmerij, ki sicer ne bi prenehala.

K 24. členu

Člen s spremembo tretjega odstavka 57. člena zakona spreminja pravilo urejanja podatkov v primeru prekrivanja obdobj zavarovanja enakovrednih podlag zavarovanja glede na določbo drugega odstavka 13. člena ZPIZ-2, in sicer s spremembo določila, da je kasneje nastala zavarovalna podlaga prednostna glede na prej nastale zavarovalne podlage. Praviloma gre za primere, ko je zavarovanec v času odpovednega roka pri prvem delodajalcu, med koriščenjem preostalega letnega dopusta, že sklenil novo delovno razmerje pri drugem delodajalcu, tam začel z delom in za to delo tudi prejel plačilo. Prvo nastalo delovno razmerje torej še ni zakonito prenehalo, ko je zakonito, s pogodbo o zaposlitvi, že nastalo drugo delovno razmerje, v katerem se izvršujejo medsebojne pravice in obveznosti. Tako nastane prekrivanje dveh delovnih razmerij s polnim delovnim časom, take razmejitev ali odprave nepravilnosti pa veljavni ZDR-1 ne ureja. Posledica sta tudi dve obvezni zavarovanji za polni zavarovalni čas, kar pa je v nasprotju z drugim odstavkom 135. člena ZPIZ-2, po katerem se ista obdobja lahko štejejo v zavarovalno dobo le enkrat. To pomeni, da je treba razmejiti obvezno zavarovanje na način, da je v istem obdobju oseba le na eni podlagi zavarovana s polnim delovnim časom. Razlog spremembe je v praksi večja verjetnost, da je zavarovanec dejansko fizično prisoten in izvršuje pravice in obveznosti iz delovnega razmerja pri drugem delodajalcu. Poleg tega pa oseba praviloma uveljavlja pravice iz zdravstvenega zavarovanja (bolniška odsotnost) pri novem delodajalcu, kjer ima tekoče zavarovanje.

K 25. členu

V 69. členu zakona je urejena dopolnitev in poprava podatkov na podlagi odločbe o reviziji po uradni dolžnosti, kadar zavezanec za vlaganje prijav, zavezanec za vlaganje prijav o osnovah oziroma zavezanec za plačilo prispevkov ne popravi podatkov v roku 30 dni od pravnomočnosti odločbe iz 67. člena zakona, če je mogoče po opravljeni reviziji ugotoviti pravilne podatke, in sicer za vse zavarovance pri tem subjektu, za katere so bile ugotovljene nepravilnosti. Vendar se kot izjemo od navedenega

pravila dodaja nov, tretji odstavek, s katerim se popravki po uradni dolžnosti ne izvajajo, če mora pravilne podatke sporočiti zavezanec v obračunu davčnega odtegljaja. Če namreč zavezanec kadarkoli kasneje spremeni podatke v obračunu davčnega odtegljaja, se na podlagi te spremembe za zavarovance oblikuje nov obrazec M-4, ki nadomesti prejšnjega, s tem pa bi bili lahko izničeni morebitni popravki podatkov v obrazcih M-4 po uradni dolžnosti.

K 26. členu

S spremembo 70. člena zakona je na novo določen rok za opravljanje revizije po prvi alineji prvega odstavka 63. člena zakona pri zavezancu. Po veljavni določbi je ta rok omejen na pet let od dneva prejema podatkov, pri izvedbi pa je bilo ugotovljeno, da je rok prekratek in ni mogoče zajeti primerne števila zavezancev, hkrati je težko določljiv, ker se k posredovanim podatkom sporoča tudi veliko sprememb. Zato je rok podaljšan na 10 let, začetek teka roka za opravljanje revizije podatkov, ki se nanašajo na določeno koledarsko leto, pa je postavljen na 1. maj naslednjega koledarskega leta. Zgled za novo določitev roka je tudi 183. člen ZPIZ-2, kjer je določen rok 10 let od vročitve dokončne odločbe za ponovno odmero pravice v primeru nepravilnosti pri predhodnem (prvotnem) odločanju.

K 27. členu

Revizija podatkov za posameznega zavarovanca (druga alineja prvega odstavka in drugi odstavek 63. člena zakona) je izjema od splošnega pravila, da se revizija prijavljenih podatkov opravlja pri zavezancu za vse zavarovance, ki so v določenem obdobju zavarovani pri njem. V določenih primerih pa je nujna, da se v postopku priznavanja in odmere pravic za zavarovanca ugotovijo pravilni podatki. Pri tem so bili zaznani primeri, ko so se podatki preverjali za umrlega zavarovanca, po katerem so pravice do vdovske in družinske pokojnine uveljavljali preživeli družinski člani. Pravila o vročitvi zapisnika o individualni reviziji, ki veljajo za zavarovanca, kadar sam uveljavlja pravice, se s spremembo 71. člena zakona nanašajo tudi na preživele družinske člane, ki uveljavljajo pravice do vdovske in družinske pokojnine, saj morebitna nepravilnost podatkov matične evidence lahko vpliva na odmero navedenih pravic.

Hkrati pa je treba urediti tudi možnost, da napačne podatke v skladu z ugotovitvami individualne revizije popravi zavezanec, to pa pomeni, da mu mora biti vročen zapisnik o taki reviziji in da mora biti urejena tudi smiselna uporaba nekaterih določb, ki sicer veljajo za revizijo za vse zavarovance pri zavezancu, in sicer:

- 64. člen – kraj opravljanja revizije,
- 65. člen – dolžnosti zavezanca, da omogoči vpogled v podatke,
- 66. člen – vročitev zapisnika zavezancu, dolžnost popravljanja podatkov v 30 dneh, dolžnost popravljanja podatkov, če zavezanec za plačilo prispevkov ni hkrati zavezanec za vlaganje prijav o osnovah.

Še vedno pa je Zavodu omogočeno, da po uradni dolžnosti vnese v matično evidenco pravilne podatke, če jih je mogoče ugotoviti po opravljeni reviziji in če jih ni popravil zavezanec v roku 30 dni od vročitve zapisnika o individualni reviziji.

K 28. členu

V novem drugem odstavku 74. člena zakona je določeno prenehanje zavarovalnega razmerja po samem zakonu v primerih smrti zavarovanca. Gre za materialno določbo, ki pa daje podlago za ureditev odjave umrlega zavarovanca iz zavarovanja tako zavezancu, ki še obstaja, kot tudi Zavodu, kadar zavezanec ne obstaja več, kar je urejeno v novem četrtem odstavku 86. člena zakona (35. člen tega zakona).

Fizična oseba s smrtjo izgubi sposobnost nastopati v pravnem prometu in s tem sposobnost biti stranka v upravnem postopku. Iz tega razloga za zavarovanca, ki je s smrtjo izgubil sposobnost biti nosilec pravic in dolžnosti, o katerih se odloča v upravnem postopku, ni mogoče uvesti postopka ugotovitve lastnosti zavarovanca iz razloga ugotavljanja prenehanja izpolnjevanja pogojev za zavarovanje. Izjema je opravljanje revizije za posameznega zavarovanca, ki se opravi po drugem odstavku 63. člena zakona, pri čemer se zapisnik o taki reviziji v skladu s tretjim odstavkom 71. člena zakona vroči osebi, ki po umrlem zavarovancu uveljavlja pravico do vdovske ali družinske pokojnine. Druga izjema je ugotavljanje lastnosti zavarovanca kot predhodnega vprašanja v postopku uveljavljanja pravice do vdovske ali

družinske pokojnine po zavarovancu, ko je možnost uvedbe postopka urejena v novem petem odstavku 81. člena zakona.

K 29. členu

V drugem odstavku 76. člena zakona je urejena določitev lastnosti zavarovanca za primere, ko sta za osebo sočasno vzpostavljeni dve enakovrstni pravni razmerji, na podlagi katerih bi moralo nastati zavarovalno razmerje, in sicer tako, da oseba pridobi in ohrani lastnost zavarovanca na podlagi pravnega razmerja, ki je prej nastalo (glej 24. člen tega zakona). Določbo je treba dopolniti z določitvijo izjeme tako, da navedeno pravilo ne nasprotuje pravilom o razmejitvi obdobji zavarovanja, ki se izvajajo po 57. členu zakona zaradi odprave prekrivanja obdobji zavarovanja.

V 57. členu zakona so primarno urejene razmejitve med sočasno obstoječimi delovnimi razmerji s polnim delovnim časom, ki se prekrivajo, ali če gre za prekrivanje delovnega razmerja in samostojne dejavnosti. Spremenjeni tretji odstavek 57. člena zakona prinaša obrnjeno pravilo prednosti, in sicer oseba pridobi lastnost zavarovanca na podlagi delovnega razmerja, ki je kasneje nastalo. Kadar pa gre za sočasni obstoj dveh samozaposlitev iste osebe (pridobitna in poklicna dejavnost ali status družbenika-poslovodne osebe v več družbah), velja pravilo prvo nastalega pravnega razmerja, s katerim je oseba že pridobila status zavarovanca za polni zavarovalni čas po določenem predpisu in naknadno nastala enakovrstna pravna razmerja ne ustvarijo dodatnega zavarovanja. To pravilo se v drugem odstavku 76. člena zakona ohranja z določitvijo izjeme od primerov iz 57. člena zakona.

Z dopolnitvijo tretjega odstavka 76. člena zakona se osebam, ki se želijo vključiti v prostovoljno zavarovanje, omogoča vložitev prijave tudi za več kot 30 dni pred dnevom prijave v zavarovanje, če to uveljavijo v postopku ugotavljanja lastnosti zavarovanca in so za to izpolnjevali zakonske pogoje, vendar največ za pet let pred vložitvijo zahteve (upoštevata se relativni zastaralni rok, v katerem po Zakonu o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOP DVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US, 131/23 – ZORZFS in 55/24 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZDavP-2) zastara pravica do odmere prispevkov v petih letih od dneva, ko bi moral biti prispevek plačan.

V novem šestem odstavku 76. člena zakona je omogočena vzpostavitev zavarovanja za osebe v delovnem razmerju, ki sklenejo pogodbo o zaposlitvi za manj kot eno polno uro na teden. ZDR-1 glede trajanja tedenskega delovnega časa po pogodbi o zaposlitvi nima spodnje omejitve in v praksi se pojavljajo veljavne pogodbe o zaposlitvi, sklenjene s krajšim delovnim časom od polnega, ki ne dosega niti ene polne ure na teden. V skladu z veljavnim 11. členom zakona, v katerem je za vse podatke, kjer se sporoča število ur dela ali zavarovalnega časa, določen vpis samo polnih ur, ni mogoče vložiti prijave v zavarovanje za takega delavca in delodajalec ne more izvršiti obveznosti vključitve delavca v obvezna socialna zavarovanja skladno z drugim odstavkom 11. člena ZDR-1. Ta možnost se ureja z uvedbo zakonske domneve: kadar tedenski delovni oziroma zavarovalni čas zavarovanca ne dosega vsaj ene polne ure, oseba iz prvega odstavka tega člena pridobi lastnost zavarovanca z zavarovalnim časom eno uro na teden.

K 30. členu

S členom se črta drugi odstavek 77. člena zakona, v katerem je bilo določeno, da oseba, pri kateri je nastalo pravno razmerje, pa prijava v zavarovanje ni bila vložena v predpisanem roku, v nasprotju s prvim odstavkom 77. člena zakona ne pridobi lastnosti zavarovanca, če zavezanec za plačilo prispevkov za sporno pravno razmerje ob uvedbi postopka za ugotavljanje lastnosti zavarovanca ne obstaja več. Taka določba je sporna z več vidikov, saj je v primerih, ko je delovno razmerje ugotovljeno s sodbo in ima odločitev sodišča konstitutivni učinek ne glede na obstoj zavezanca, ovirana izvršitev sodbe. Prav tako je lahko onemogočena ureditev zavarovanja v primerih, ko je delovno razmerje nesporno obstajalo in so bile pravice in obveznosti medsebojno izvršene, prijava v zavarovanje za delavca pa zaradi opustitve ali pomote ni bila vložena. V praksi se je pojavilo več primerov, ko je ta določba preprečila ureditev zavarovanja. Zavarovalno razmerje na podlagi pogodbe o zaposlitvi se ugotavlja ne glede na to, ali zavezanec za plačilo prispevkov za sporno pravno razmerje ob uvedbi postopka še obstaja. Predmet postopka ugotavljanja lastnosti zavarovanca je izključno obstoj pravnega razmerja oziroma izpolnjevanje pogojev za vključitev v obvezno zavarovanje, medtem ko sta ugotavljanje plačila

predpisanih prispevkov za določeno zavarovalno obdobje in upoštevanje zavarovalne dobe v pokojninsko dobo predmet postopkov za pridobitev in uveljavitev pravic iz obveznega zavarovanja ob upoštevanju določb 133., 134. in 134.a člena ZPIZ-2.

K 31. členu

Sprememba 3. točke 80. člena zakona med razloge za ugotavljanje obstoja zavarovalnega razmerja oziroma lastnosti zavarovanca vključuje tudi razloga odklonitve odjave iz zavarovanja in odklonitve prijave spremembe med zavarovanjem, ker se pri prijavnno-odjavni službi ZZZS vlagajo tako prijave v zavarovanje kot tudi odjave iz zavarovanja in prijave sprememb med zavarovanjem, ZZZS pa lahko zavrne tudi odjave iz zavarovanja in prijave sprememb med zavarovanjem. Ugotavljanje lastnosti zavarovanca, kot izhaja iz celotnega 80. člena zakona, se namreč lahko nanaša na začetek, obstoj, spremembe in prenehanje zavarovanja.

S predlagano novo 6. točko 80. člena zakona je določena možnost, da se uvede ugotavljanje lastnosti zavarovanca, če je zavarovanec prijavljen v obvezno zavarovanje iz naslova dopolnilnega dela, pa za obstoj ali nadaljevanje take pogodbe o zaposlitvi niso izpolnjeni pogoji po zakonu, ki ureja delovna razmerja. S predlagano določbo se rešujejo primeri, ki jih ZDR-1 ne ureja glede dopuščanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, ki je sklenjena za dopolnilno delo po 147. členu ZDR-1, kadar pogoji, ki bi morali obstajati ves čas veljavnosti take pogodbe o zaposlitvi, niso več izpolnjeni. Predlagana določba ne posega na področje urejanja delovnih razmerij in take pogodbe ne razveljavlja, saj gre za pogodbeno svobodo in tudi odgovornost pogodbenih strank, da pogodbo o zaposlitvi, ki je sklenjena za dopolnilno delo, nenehno prilagajata spremenjenim okoliščinam. Namen predlagane določbe je le, da se uredi prenehanje zavarovanja na podlagi dopolnilnega dela, saj zavarovanje v taki obliki (ko se na podlagi delovnega razmerja s krajšim delovnim časom ne šteje zavarovalna doba do polnega delovnega časa) ne more obstajati, če sočasno ne obstaja več delovno razmerje s polnim delovnim časom.

Veljavna zakonodaja v tem trenutku ne ureja možnosti, da bi kdorkoli, ki ni pogodbeni stranka, pogodbo o zaposlitvi za dopolnilno delo prekvalificiral v pogodbo o zaposlitvi s krajšim delovnim časom po 65. členu ZDR-1, čeprav bi bilo to v korist zavarovanca, saj bi se mu ob taki predpostavki lahko štela zavarovalna doba v večjem deležu polnega delovnega časa. Prenehanje zavarovanja zaradi neizpolnjevanja pogojev po določbah ZDR-1 bo stranki pogodbe spodbudilo, da bosta pogodbo sami prilagodili spremenjenim okoliščinam, takrat pa se bo lahko zavarovanje ustrezno in za delavca ugodneje uredilo za nazaj.

K 32. členu

V spremenjenem prvem odstavku 81. člena zakona so med stranke, ki so aktivno legitimirane, da zahtevajo uvedbo postopka ugotovitve lastnosti zavarovanca, dodani tudi upravitelji v stečajnem postopku, ki v skladu z drugim odstavkom 245. člena ZGD-1 z začetkom stečajnega postopka pridobijo pooblastila za zastopanje stečajnega dolžnika in vodenje njegovih poslov. S tem prevzamejo pravice in obveznosti delodajalca, ki izhajajo iz delovnega razmerja, ter posledično pridobijo upravičenje biti stranka v postopku ugotovitve lastnosti zavarovanca. Smiselno enako velja tudi za likvidacijske upravitelje.

S spremembo v četrtem odstavku 81. člena zakona so iz splošnega pravila, da se lastnost zavarovanca v primeru uvedbe postopka ugotavljanja lastnosti zavarovanca po uradni dolžnosti ugotavlja največ za pet let nazaj, izvzeti primeri, ko je treba po uradni dolžnosti ugotoviti lastnost zavarovanca na podlagi odločitve v delovnem sporu. Gre za uskladitev s spremenjenim 83. členom, kjer so roki in obdobja, za katera se lahko ugotavlja lastnost zavarovanca na podlagi odločitve v delovnem sporu, določeni tako, da zagotavljajo izvršitev teh odločitev v največji možni meri in v korist zavarovanca.

Z novim petim odstavkom 81. člena zakona se osebam, ki uveljavljajo pravico do družinske ali vdovske pokojnine, omogoči, da lahko nastopajo kot stranke v postopku ugotavljanja lastnosti zavarovanca, saj ureditev podatkov matične evidence v postopku ugotavljanja lastnosti zavarovanca vpliva na odmero navedenih pravic.

K 33. členu

S tem členom se v 83. členu zakona predlagajo spremembe, ki sledijo uveljavljeni in ustaljeni sodni praksi. Na preglednejši in enostavnejši način sta določeni dve poglavitni pravili:

- kadar je z odločitvijo v delovnem sporu ugotovljeno delovno razmerje za obdobja po 1. januarju 2000, v katerih pa je bil zavarovanec tekoče zavarovan na podlagi pravnih razmerij, ki po 13. oziroma 25. členu ZPIZ-2 nimajo prednosti pred delovnim razmerjem, je treba ugotoviti lastnost zavarovanca na podlagi delovnega razmerja in odpraviti lastnost zavarovanca na podlagi tekočega neprednostnega pravnega razmerja;
- kadar je z odločitvijo v delovnem sporu ugotovljeno delovno razmerje za obdobja pred 1. januarjem 2000, v katerih je bil zavarovanec tekoče zavarovan na kateri koli pravni podlagi, je treba ugotoviti lastnost zavarovanca le za obdobja, v katerih zavarovanec ni bil vključen v obvezno zavarovanje.

Vložitev ustreznih prijav in odjav zavarovanja tako na podlagi novo ugotovljenega delovnega razmerja kot tudi na podlagi neprednostnega pravnega razmerja, ki je odpravljeno, je izvedbeno povsem mogoča, zlasti če gre za obdobja do največ za 5 let nazaj, ko lahko zavezanec na podlagi odpravljenega zavarovanja pri FURS vloži tudi zahtevo za vračilo prispevkov. Kadar pa zaradi zastaranja ali drugih okoliščin vračilo prispevkov ni mogoče, je treba upoštevati načelo 30. člena ZPIZ-2 in za izračun pokojninske osnove šteti vse osnove, od katerih so bili plačani prispevki.

K 34. členu

S spremenjeno določbo drugega odstavka 84. člena zakona se natančneje opredeli, da Zavod po uradni dolžnosti ugotovi ničnost vložene prijave v zavarovanje, ker je bila ta vložena na podlagi dejanja, ki je kaznivo po kazenskem zakoniku oziroma po Zakonu o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE, 5/21 – odl. US in 38/24), zgolj v primeru, da je bilo kaznivo dejanje iz prvega odstavka tega člena pravnomočno ugotovljeno s strani organov, ki so odgovorni za odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj ali prekrškov.

K 35. členu

V 86. členu zakona je z novim četrtim odstavkom Zavodu omogočeno, da za zavarovanca, ki je umrl, vloži odjavo iz zavarovanja po uradni dolžnosti, kadar zavezanec za prijavo podatkov o zavarovanju ne obstaja več in je zavarovalno razmerje prenehalo po samem zakonu na podlagi drugega odstavka 74. člena zakona. Načeloma je za umrlega zavarovanca odjavo iz zavarovanja še vedno dolžan vložiti zavezanec, če je to druga oseba. Kadar pa je bil zavezanec za vložitev odjave iz zavarovanja umrl, je treba zagotoviti pravno podlago, po kateri se odjavo lahko vloži po uradni dolžnosti brez uvedbe postopka ugotavljanja lastnosti zavarovanca, saj umrl zavarovanec ne more biti stranka v tem postopku.

K 36. členu

Novo 6A. poglavje z naslovom: »6.A PRIDOBITEV LASTNOSTI ZAVAROVANCA V VSEH OBVEZNIH SOCIALNIH ZAVAROVANJIH, KI PRIPADAJO PRAVNEMU RAZMERJU«, in členi 87.a , 87.b in 87.c so zakonodajni odziv na stanje, ki je nastalo po izidu sodbe Vrhovnega sodišča RS št. X Ips 63/2021 z dne 2. februarja 2022.

Z navedeno sodbo je bilo ugotovljeno, da Zavod ni pristojen za odločanje o lastnosti zavarovanca po zakonih z drugih področij obveznih socialnih zavarovanj, torej po ZZVZZ, ZUTD in ZSDP-1, posledično pa je bilo zavzeto stališče, po katerem se ne glede na to, da so na podlagi istega dejanskega stanja (statusa) izpolnjeni hkrati pogoji tudi za zavarovanje po drugih področnih zakonih in je zavarovalno razmerje na vseh področjih obveznih socialnih zavarovanj nastalo na podlagi zakona z vzpostavitvijo pravnega razmerja, ne sme šteti vložene prijave kot prijave v zavarovanja, o katerih ni bilo odločeno z odločbo. Iz tega stališča izhaja še več poudarkov:

- načelno ni dovoljeno spreminjanje zavarovalne podlage za nazaj, kar pa privede do situacije, ko ne glede na to, da je na podlagi istega pravnega razmerja lahko prijavljen zavarovanec v pokojninsko in invalidsko zavarovanje za nazaj, ne more biti hkrati z isto prijavo in zavarovalno podlago prijavljen tudi v zdravstveno zavarovanje za nazaj, ker je imel v spornem obdobju že

urejeno zdravstveno zavarovanje na drugi zavarovalni podlagi, ki pa ni zajela pokojninskega in invalidskega zavarovanja;

- če je odločeno o lastnosti zavarovanca le za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, je tudi prijava, vložena na podlagi te odločbe, načeloma vložena le za to zavarovanje;
- ZZZS s sprejemom prijave v pokojninsko in invalidsko zavarovanje le opravi storitev prijavno-odjavne službe in ne odloči o lastnosti zavarovanca tudi za zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti in za starševsko varstvo;
- FURS ni pristojen za odločanje o lastnosti zavarovanca kot o predhodnem vprašanju v postopku nadzora nad pravilnostjo plačevanja prispevkov;
- FURS lahko opravi nadzor nad plačevanjem le za tiste prispevke, za katere je oseba zavarovana na podlagi odločbe o lastnosti zavarovanca, ne glede na to, da enostransko zavarovanje iz prijave ni razvidno, in lahko odmeri prispevke le za to zavarovanje, ki je vzpostavljeno na podlagi izdane odločbe o lastnosti zavarovanca, ne pa tudi za druga obvezna socialna zavarovanja.

Z izvršitvijo sodbe na podlagi opisanih stališč nastopi stanje, v katerem je prijava v zavarovanje vložena enako, kot če bi se oseba vključila v vsa zavarovanja, saj drugega načina veljavni predpisi in obstoječi sistem ne omogočajo. Iz prijave, ki se na enak način kot vse druge prijave razpošlje vsem ustanovam (nosilcem obveznih socialnih zavarovanj in FURS), ki uporabljajo te podatke, ne bo vidno, katero (posamezno) zavarovanje se je vzpostavilo. Breme plačila prispevkov za priznано zavarovanje pri FURS bodo knjižene ročno, prav tako plačila prispevkov. Pri razpošiljanju podatkov o dolžnikih nosilcem obveznih socialnih zavarovanj se ta zavarovanec ne bo štel za dolžnika (ker se mu prispevki niso obračunali in v davčnem knjigovodstvu ni bremenitve, torej tudi dolg zaradi neplačila ni mogel nastati) in bo lahko koristil vse pravice iz zavarovanj, v katera se ni želel vključiti in za katera ne plačuje prispevkov.

Po preučitvi izhodišč in posledic navedene sodbe je bilo ugotovljeno, da je treba normativno vzpostaviti podlage, da se omogoči izvedba obveznih socialnih zavarovanj v naslednjih smereh:

- če eden od nosilcev obveznih socialnih zavarovanj odloči o lastnosti zavarovanca v svoji pristojnosti, se s tem na podlagi zakona vzpostavijo tudi vsa obvezna socialna zavarovanja, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji;
- Zavod, ki odloča o lastnosti zavarovanca v svoji pristojnosti, mora pri tem upoštevati tudi vse predpise iz drugih obveznih socialnih zavarovanj, ki urejajo pogoje za zavarovanje;
- kadar se materialne določbe področnih zakonov razlikujejo, je treba koordinacijo teh določb urediti v ZMEPIZ-1 tako, da je mogoče določiti hierarhijo statusov ne le znotraj enega zakona, temveč tudi med zakoni;
- če v enem od zavarovanj ni bilo vzpostavljeno predhodno pravnomočno urejeno zavarovalno razmerje na drugi podlagi (npr. oseba ni bila zavarovana kot družbenik in poslovodna oseba), v drugem zavarovanju pa je bilo urejeno zavarovanje na podlagi, ki ne obsega vseh obveznih socialnih zavarovanj (npr. obvezno zdravstveno zavarovanje družinskega člana ali osebe z drugimi prihodki), v drugem zavarovanju ne sme veljati pravilo prepovedi spremembe zavarovalne podlage za nazaj.

Iz opisanih razlogov je v predlaganem novem 87.a členu zakona postavljen temelj sistema, da odločitev enega nosilca zavarovanja učinkuje tudi na nastanek, obstoj in prenehanje lastnosti zavarovanca v drugih obveznih socialnih zavarovanjih, če so z istim pravnim razmerjem (statusom) izpolnjeni pogoji za obvezno zavarovanje po zakonih, ki urejajo ta druga obvezna socialna zavarovanja. Pri tem je bilo upoštevano, da po področnih zakonih lahko le Zavod, ZZZS in ZRSZ odločajo o lastnosti zavarovanca, za področje starševskega varstva pa ta pristojnost ni dana niti CSD niti MDDSZ.

Oseba, ki pridobi lastnost zavarovanca v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju v skladu s 74. do 86. členom zakona, hkrati pridobi lastnost zavarovanca tudi v obveznih socialnih zavarovanjih v skladu z zakonom, ki ureja obvezno zdravstveno zavarovanje, zakonom, ki ureja zavarovanje za dolgotrajno oskrbo, zakonom, ki ureja zavarovanje za starševsko varstvo, in zakonom, ki ureja trg dela, če pravno razmerje, ki je podlaga za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, izpolnjuje tudi pogoje za vključitev v obvezna socialna zavarovanja po teh zakonih. Če ZZZS po predpisih, ki urejajo obvezno zdravstveno zavarovanje, odloči o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca obveznega zdravstvenega zavarovanja za osebo, ki s svojim pravnim razmerjem izpolnjuje pogoje tudi po zakonu, ki ureja obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zakonu, ki ureja zavarovanje za starševsko

varstvo, in zakonu, ki ureja trg dela, oseba s pridobitvijo lastnosti zavarovanca v obveznem zdravstvenem zavarovanju pridobi tudi lastnost zavarovanca v obveznih socialnih zavarovanjih, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji. Smiselno enako velja tudi, če ZRSZ po predpisih, ki urejajo trg dela, odloči o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca obveznega zavarovanja za primer brezposelnosti za osebo, ki s svojim pravnim razmerjem izpolnjuje pogoje tudi po zakonu, ki ureja obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zakonu, ki ureja zavarovanje za starševsko varstvo, in zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje ter zavarovanje za dolgotrajno oskrbo.

Načeloma nosilec obveznega socialnega zavarovanja, ki je v svoji pristojnosti odločil o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca, na podlagi te odločitve pa je nastala obveznost zavezanca, da vloži prijave, odjave ali spremembe zavarovanja, sam vloži prijavo, odjavo ali spremembo zavarovanja po uradni dolžnosti, kadar zavezanec v rokih, določenih s tem zakonom, ni vložil prijave, odjave ali spremembe zavarovanja.

Odpravljena je dilema, ali nastane lastnost zavarovanca v vseh obveznih socialnih zavarovanjih z eno prijavo le takrat, ko je prijava v eno od obveznih socialnih zavarovanj vložena na podlagi odločbe o ugotovitvi lastnosti zavarovanca, ali pa tudi takrat, ko je prijava v navedena obvezna socialna zavarovanja vložena s strani zavezanca, ki je z vložitvijo prijave izvršil odločbo – vedno tako velja vložena prijava za vsa obvezna socialna zavarovanja, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji po področnih zakonih, saj zavarovanec ne more prosto izbirati, v katera zavarovanja se bo vključil in v katera ne.

Določbe, ki urejajo sočasno pridobitev lastnosti zavarovanca v vseh obveznih socialnih zavarovanjih, se smiselno uporabljajo tudi za prenehanje lastnosti zavarovanca v teh obveznih socialnih zavarovanjih zaradi prenehanja izpolnjevanja pogojev za vključitev v obvezna socialna zavarovanja po navedenih zakonih.

V 87.b členu je urejeno načelo, da mora nosilec obveznega socialnega zavarovanja, ki v svoji pristojnosti odloča o pridobitvi ali prenehanju lastnosti zavarovanca, glede ugotovitve izpolnjevanja pogojev za obvezno zavarovanje, za katero je pristojen, upoštevati tudi vse predpise iz drugih obveznih socialnih zavarovanj, ki urejajo pogoje za vključitev v obvezna socialna zavarovanja, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji. Ena od ugotovitev sodbe VSRS št. X Ips 63/2021 je tudi, da imajo posamezni področni zakoni lahko materialno drugače določene pogoje za vstop v obvezna socialna zavarovanja kot drugi zakoni za ta področja in drugače (ali pa sploh ne) določen postopek ugotavljanja lastnosti zavarovanca. Z izvedbenimi predpisi je določeno, kako se ta neskladja upoštevajo – kdaj gre le za različno poimenovanje istega pravnega razmerja in se lahko uredi zavarovanje z isto prijavo, ter kdaj gre za različna pravna razmerja in se ureja zavarovanja ločeno po posameznih področjih z vzporednimi prijavi. Takšne morebitne razlike med predpisi mora nosilec pri svojem odločanju v postopku ugotavljanja lastnosti zavarovanca upoštevati.

V 87.c členu je določena izjema od prepovedi spreminjanja zavarovalnih podlag za nazaj, če bi to pomenilo, da ni mogoče v določenem obdobju na podlagi istega pravnega razmerja urediti zavarovanja za nazaj, ko oseba z istim pravnim razmerjem izpolnjuje pogoje za vsa obvezna socialna zavarovanja, pri čemer ni bila vključena v eno od obveznih socialnih zavarovanj, je pa imela druga obvezna socialna zavarovanja urejena na drugačnih zavarovalnih podlagah. V tem primeru bi bila vključitev v obvezno socialno zavarovanje za nazaj po enem od področnih zakonov nesporna, saj oseba v spornem obdobju po tem zakonu ni bila zavarovana. Hkrati pa bi pridobitev lastnosti zavarovanca po drugem področnem zakonu za isto obdobje povzročila spremembo zavarovalne podlage za nazaj in če bi ohranili absolutno prepoved takih sprememb za nazaj parcialno na vsakem področju socialnega zavarovanja posebej, bi onemogočili izvajanje obveznih socialnih zavarovanj za isti status z eno skupno prijavo, kar pa sedaj velja po eni strani za veliko administrativno prednost, po drugi strani pa je zagotovilo, da se spoštuje obveznost vključitve v obvezna socialna zavarovanja, ki je nujni pogoj, da se vzpostavi in vzdržuje ustavno zahtevano delovanje sistemov socialnih zavarovanj. S predlagano določbo oseba pridobi lastnost zavarovanca v vseh obveznih socialnih zavarovanjih, za katera so z istim dejanskim stanjem izpolnjeni pogoji, z dnem, ko so izpolnjeni pogoji za zavarovanje po predpisu, po katerem v določenem obdobju ni bila zavarovana. Tak primer je na primer oseba, ki je bila v določenem obdobju registrirana za opravljanje samostojne pridobitne dejavnosti (samostojni podjetnik), vendar pokojninsko in invalidsko ni bila zavarovana niti na tej niti na drugi podlagi, bila pa je vključena v obvezno zdravstveno zavarovanje kot družinski član. Ko Zavod ugotovi lastnost zavarovanca in obveznost zavarovanja za nazaj za

obdobje, ko oseba ni bila pokojninsko in invalidsko zavarovana, vložitev prijave v zavarovanje za nazaj povzroči tudi, da se spremeni zavarovalna podlaga v obveznem zdravstvenem zavarovanju za nazaj in oseba ni več zavarovana kot družinski član, temveč kot samozaposlena oseba, ki opravlja pridobitno dejavnost. Tako spremembo je treba nujno dopustiti, če naj se zasleduje učinek enake obveznosti zavarovanja za isto pravno razmerje na vseh področjih obveznih socialnih zavarovanj.

K 37. členu

Z novim 91.a členom zakona je omogočeno, da lahko delodajalci, ki so za delavce v delovnem razmerju v obračunu davčnega odtegljaja sporočili podatke, potrebne za oblikovanje prijav podatkov o osnovah, zaradi zagotavljanja pravilnosti oblikovanja prijav podatkov o osnovah vpogledajo v podatke o osnovah, ki so bili oblikovani na podlagi obračunov davčnega odtegljaja, ki so jih predložili. V skladu s četrtem odstavkom 135. člena ZDR-1 je delodajalec dolžan najkasneje do 31. januarja delavcu izdati pisni obračun plač in nadomestil plač za preteklo koledarsko leto, iz katerega sta razvidna tudi obračun in plačilo davkov in prispevkov. V obračunu davčnih odtegljajev so podani elementi, pomembni za davčne namene, in elementi, pomembni za oblikovanje osnove, ki je podlaga za izračun pokojninske osnove. Ko Zavod oblikuje osnovo, ki se evidentira v obrazcih M-4, mora pri tem upoštevati zahteve, ki se nanašajo na vštevanje posameznih vrst osnov, od katerih so bili plačani prispevki, za izračun pokojninske osnove, zaradi česar se lahko podatki v obračunu davčnih odtegljajev za davčne namene razlikujejo od podatkov v istem obračunu za oblikovanje pokojninske osnove. Delodajalcem je omogočen vpogled kot pomoč pri izdaji pisnega obračuna plač in nadomestil plač za preteklo koledarsko leto za delavce.

K 38. členu

Spremembe 105. člena zakona so potrebne zaradi uskladitve z novim 23.a in 43.a členom ZMEPIZ-1.

K 39. členu

ZZZS vodi prijavno-odjavno službo, pri kateri zavezanci vlagajo prijave, odjave zavarovanj in prijave sprememb med zavarovanjem za vsa obvezna socialna zavarovanja, in sicer za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje (iz katerega se črpajo podatki tudi za evidenco zavarovanja za dolgotrajno oskrbo), zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti. ZZZS mora pri sprejemu prijav podatkov o zavarovanjih upoštevati ne le zakonodajo s področja obveznega zdravstvenega zavarovanja, temveč tudi vse področne zakone o obveznih socialnih zavarovanjih, ki jih izvajajo drugi nosilci. To pomeni, da ZZZS sprejme prijave, odjave in spremembe podatkov za obvezno zdravstveno zavarovanje in zavarovanje za dolgotrajno oskrbo, hkrati pa opravi storitev sprejema prijave, odjave in spremembe podatkov enako za potrebe ZRSZ, Zavoda in MDDSZ ter centrov za socialno delo. Sprejem enotnih prijav podatkov za vsa obvezna socialna zavarovanja na enem mestu predstavlja veliko administrativno razbremenitev zavezancev, zlasti delodajalcev, ki jim ni treba poročati podatkov za potrebe vsakega nosilca javnih pooblastil posebej. Podatki iz prijav podatkov o zavarovanjih, ki jih sprejme prijavno-odjavna služba ZZZS, so izjemnega pomena za delovanje davčnega sistema in državne statistike, zato jih neposredno prejmeta in uporabljata tudi FURS in Statistični urad Republike Slovenije. Te podatke za izvajanje svojih zakonskih pooblastil uporabljajo tudi številni nosilci javnih pooblastil.

Ob vzpostavitvi enotnega sistema za sprejem prijav in odjav zavarovanj ter prijav sprememb med zavarovanjem za vsa obvezna socialna zavarovanja na enem mestu (že v letu 1987) je bilo predvideno, da vsak nosilec obveznega socialnega zavarovanja ter nosilec državne statistike in davčni organ krijejo del stroškov za delovanje skupne prijavno-odjavne službe, sorazmerno z deležem podatkov, ki se zberejo na skupnih obrazcih za potrebe posameznega nosilca. Za vsa področja, razen za področje obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je bila kasneje s področnimi zakoni ukinjena obveznost kritja dela stroškov prijavno-odjavne službe, tako da zdaj stroške celotnega sprejema navedenih prijav, odjav in prijav sprememb zavarovanja krijeta ZZZS in Zavod. Glede na to, da gre za zagotavljanje podatkov za več nacionalno zelo pomembnih podsistemov in da vodenje prijavno-odjavne službe ne služi zgolj izvajanju zdravstvenega ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja, strošek te službe ne more bremeniti zgolj dveh nosilcev obveznih socialnih zavarovanj, zato se predlaga, da stroške delovanja prijavno-odjavne službe ZZZS v celoti krije RS iz proračuna.

K 40. členu

Spremenjeni način predlaganja obračunov davčnega odtegljaja, ki se uveljavlja s prenovno obrazca REK-1b, bo od 1. januarja 2025 veljal za nosilce javnih pooblastil, ki na podlagi pravic ali obveznosti, urejenih s področnimi zakoni, izplačujejo določene prejemke, uživalci teh pravic pa so vključeni v obvezna socialna zavarovanja. V spremenjenem 37., 38., 40., 41., 42., 43., 44. členu in novem 43.a členu zakona je tako urejeno sporočanje podatkov o osnovah za obdobja od 1. januarja 2025 dalje, za obdobja pred tem dnevom pa mora biti omogočeno sporočanje podatkov o osnovah na način, ki je veljal pred uveljavitvijo tega zakona. To je s prehodno določbo 38. člena te novele urejeno za vsakega zavezanca iz navedenih členov. Prav tako je urejena obveznost MDDSZ, da za obdobja pred 1. januarja 2025 sporoča podatke na način, ko je bil urejen s črtanim tretjim odstavkom 40. člena zakona, veljavnega pred uveljavitvijo tega zakona.

V zvezi s prevedbo družinskega pomočnika v oskrbovalca družinskega člana po določbah 131. člena ZDOsk-1 je bila ugotovljena nezadostnost pravne podlage za sporočanje podatkov o osnovah za oskrbovalce družinskega člana (v nadaljnjem besedilu: ODC) za leto 2024. CSD bo zavezanec za vlaganje prijave podatkov o zavarovanju in v tem delu ni težav, ker bodo prijave podatkov o zavarovanju vlagali isti zavezanci kot za družinskega pomočnika, ostane ista registrska številka zavezanca in zavarovanja ni treba prekinjati. Obstaja pa praznina pri določitvi zavezanca za posredovanje prijav podatkov o osnovah (obrazci M-4), ki jih praviloma posreduje izplačevalec prejemkov. V ZMEPIZ-1 je s prehodnimi določbami ZDOsk-1 kot zavezanec za posredovanje M-4 določen ZZZS, ki pa bo postal izplačevalec predvidoma šele v letu 2028. Ministrstvo za solidarno prihodnost (v nadaljnjem besedilu: MSP) bo zavezanec za prispevek in bo izplačeval prejemke ODC od 1. januarja 2024 do leta 2028, ni pa bilo MSP kot zavezanec za posredovanje obrazcev M-4 določeno v ZMEPIZ-1 v tem prehodnem obdobju. Podatki v ISCSd se vodijo za oskrbovalce družinskega člana na enak način kot za družinske pomočnike. Tudi za leto 2024 v začetku leta 2025 se bodo podatki M4 obrazcev pripravili in poročali preko ISCSd, ki jih bodo posredovali CSD. V šestem odstavku tega člena je tako vzpostavljena pravna podlaga, da CSD vloži prijave podatkov o osnovah na za oskrbovalce družinskega člana za leto 2024, od 1. januarja 2025 pa bo MSP v skladu s petim odstavkom tega člena sporočalo podatke v obračunu davčnega odtegljaja, ki se uveljavlja s prenovno obrazca REK-1b.

K 41. členu

ZRSZ v svoji pristojnosti v skladu s 54. do 58. členom Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19, 11/20 – odl. US, 189/20 – ZFRO, 54/21, 172/21 – ZODPol-G, 54/22, 59/22 – odl. US, 109/23 in 62/24 – ZUOPUE; v nadaljnjem besedilu: ZUTD) odloči o obveznosti vključitve v zavarovanje za primer brezposelnosti, in sicer z odločbo o lastnosti zavarovanca. Kljub pravni podlagi za odločanje o obveznosti zavarovanca v ZUTD ni urejen mehanizem, po katerem bi bilo mogoče tako odločbo izvršiti po uradni dolžnosti v primerih, ko zavezanec ne želi in ne izvrši take odločbe. V vseh obveznih socialnih zavarovanjih velja, da prijavo, odjavo in prijavo spremembe zavarovanja vloži nosilec zavarovanja, ki je v svoji pristojnosti odločil o obveznosti tega zavarovanja. Za področje zavarovanja za primer brezposelnosti je to ZRSZ, ki se mu s predlagano določbo podeljuje pristojnost za izvršitev njegovih odločb po uradni dolžnosti, ko zavezanec tega ne stori v predpisanem roku.

K 42. členu

Vzpostavitev nove evidence, organizacija pretoka podatkov in vključitev tako pridobljenih podatkov v obstoječe poslovne procese pri Zavodu zahteva ustrezno prehodno obdobje, v katerem lahko izvede vse potrebne aktivnosti. Primeren rok za izvedbo vseh potrebnih aktivnosti je dve leti od uveljavitve zakona, s katerim se taka nova evidenca uvaja.

K 43. členu

Podatke o prijavi nezgode in poškodbe pri delu izvedenski organ Zavoda sedaj pridobi od zavarovanca v papirni obliki skupaj z drugo dokumentacijo, potrebno za podajo izvedenskega mnenja o invalidnosti in za odločanje o pravicah na tej podlagi, in jih ne vodi kot evidenco. S spremenjenim načinom prevzemanja podatkov iz elektronskih dokumentov, ki bo mogoče po uvedbi elektronskega vlaganja teh prijav prek sistema SPOT oz. e-Vem, bodo podatki v elektronski strukturirani obliki sicer pridobljeni na

zahtevo Zavoda v posamičnem postopku uveljavljanja pravic, vendar bodo shranjeni v ustrezni evidenci. Prehodno obdobje je potrebno zaradi uvedbe elektronskega vlaganja teh prijav pri drugih pristojnih organih in prav tako zaradi vzpostavljanja pretoka podatkov in ustrezne evidence pri Zavodu.

K 44. členu

V prvem odstavku 31. člena ZDavP-2 je določeno, da so osebe, ki so dolžne voditi poslovne knjige in evidence v skladu s tem zakonom ali na njegovi podlagi izdanim predpisom, drugim zakonom ali računovodskim standardom, dolžne voditi te poslovne knjige in evidence tudi za namene izvajanja zakonov o obdavčenju in tega zakona. Med osebe, ki jih zadeva ta dolžnost, spadajo tudi vsi upravljavci uradnih evidenc, ki le-te vodijo na podlagi izvajanja z zakonom določenih dolžnosti v okviru javnih pooblastil.

V skladu z 39. členom ZDavP-2 morajo osebe iz 31. člena tega zakona ter druge osebe, ki so z zakonom pooblaščen, da vzpostavijo, vodijo in vzdržujejo zbirke podatkov, registre ali druge evidence, davčnemu organu dati na razpolago vse podatke, potrebne za pobiranje davkov, ter omogočiti davčnemu organu vpogled v svojo dokumentacijo. Na razpolago morajo dati tudi vso dokumentacijo, ki jo vodijo, in zbirke podatkov, ki jih vodijo v obliki registrov, evidenc ali zbirov podatkov, ne glede na to, ali so z zakonom predpisane kot obvezne, in informacije, ki so pomembne pri odmeri davka, vključno s svojo davčno številko in davčnimi številkami drugih oseb, s katerimi morajo razpolagati v skladu s tem zakonom ali zakonom o obdavčenju. Davčni organ pridobiva podatke avtomatično, če je tak način dajanja podatkov in vrsta zahtevanih podatkov določena s tem zakonom, zakonom, ki ureja finančno upravo, in zakonom o obdavčenju.

V 46. členu ZFU je podrobno določeno, iz katerih virov FURS pridobiva potrebne podatke za davčne namene, v 49. členu ZFU pa je opredeljena vsebina davčnega registra. Podatke, ki so pomembni za nadzor nad pravilnostjo obračunov davčnih odtegljajev in za potrebe odmere dohodnine za osebe, ki opravljajo delo v tujini, lahko davčni organ pridobi iz primarnega vira, to je od ZZZS, ki kot pristojni organ te podatke vodi, obrazce A1 pa bodisi izdaja ali pa prejema od tujih nosilcev. Na takšen način se matična evidenca o obdobjih zavarovanja ne obremenjuje s spreminjanjem zavarovalnih podlag za kratkotrajna obdobja, hkrati pa se lahko izvaja bolj učinkovit nadzor nad obračunavanjem davčnih odtegljajev za napotene delavce, ker bo imel FURS za davčne namene zagotovljene podatke o krajših obdobjih iz obrazcev A1. V drugem odstavku predlaganega člena je urejeno prehodno obdobje, ki je potrebno pri vzpostavljanju nove evidence in vključitvi novih podatkov v obstoječe poslovne procese FURS.

K 45. členu:

Določitev delodajalca, ki je tuja pravna ali fizična oseba, kot zavezanca za delavce, ki delajo na ozemlju RS, zahteva ureditev evidenc in postopka za vpis tega delodajalca v register zavezancev, kar je urejeno v predlaganem novem 23.a členu tega zakona, nadalje ureditev njegovih obveznosti za vlaganje prijav, odjav in sprememb zavarovanja ter prijavi podatkov o osnovah v obračunih davčnega odtegljaja, kar je urejeno v spremenjenem 32. členu zakona, zlasti pa ureditev zavezanosti za plačevanje prispevkov, kar je treba urediti s posegom v 14. in 153. člen ZPIZ-2.

Tako je v 14. členu ZPIZ-2 dodan nov sedmi odstavek, ki posebej ureja obvezno zavarovanje oseb, ki so zaposlene pri delodajalcu s sedežem v državi, ki ni članica EU ali EGP, in delo za tega delodajalca opravljajo v RS, če mednarodna pogodba ne določa drugače. Gre za vse napotene delavce, ki imajo delodajalce s sedežem v tretjih državah brez bilateralnega sporazuma, digitalne nomade ter osebe, ki imajo urejeno prebivanje v RS in delajo od doma za takega delodajalca, ki jih ni napotil v RS. Za delavce, ki so napoteni po bilateralnih sporazumih in so zavarovani v drugi državi pogodbenici, bi ta določba veljala v primeru izrednega dogovora ali po poteku časa dovoljene napotitve. Obvezno zavarovanje delavcev, ki na območju RS delajo za delodajalca s sedežem v državi članici EU ali EGP, je že urejeno v petem odstavku 14. člena ZPIZ-2.

Ti delodajalci morajo imeti enake obveznosti kot delodajalci, ki imajo sedež v RS, saj ni dopustno, da so delavci, ki v RS opravljajo delo za tujega delodajalca, kot samostojni zavezanci za prispevek v bistveno slabšem položaju kot delavci, za katere prispevke plačuje delodajalec s sedežem v RS. Prvi namreč v svoje breme prevzamejo tudi plačevanje prispevkov delodajalca, kar zanje pomeni diskriminatorno večje obveznosti in manjši razpoložljivi dohodek. Zato je predlagana sprememba prve

alineje prvega odstavka 153. člena na način, da so kot zavezanci izenačeni delodajalci in izplačevalci nadomestil za vse zavarovance iz 14. in 132. člena ZPIZ-2.

Tuji poslovni subjekti imajo lahko v skladu z ZGD-1 in ZPRS-1 registrirano podružnico v RS, ki nima samostojne pravne osebnosti, nastopa pa v pravnem prometu kot pravna oseba v imenu in za račun matične družbe s sedežem v tujini. Stalno poslovno enoto nerezidenta po ZDDPO-2 ima lahko pravna oseba s sedežem v drugi državi članici EU, registrirana je le v davčnem registru za davčne namene, vse pravne posle pa lahko sklepa na območju RS v imenu in za račun matične družbe s sedežem v tujini. Glede na navedeno je v novem četrtem odstavku urejena možnost, da podružnica tujega delodajalca, registrirana v RS v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ali njegova stalna poslovna enota nerezidenta, registrirana v RS v skladu z zakonom, ki ureja davek od dobička pravnih oseb, izpolni obveznost plačila prispevkov delodajalca v imenu in za račun tujega poslovnega subjekta, ki ostaja zavezanec za plačilo teh prispevkov za zavarovance iz petega in sedmega odstavka 14. člena ZPIZ-2.

Zavarovanec lahko v imenu in za račun delodajalca plača prispevke za svoje zavarovanje po 21. členu Uredbe 987/2009, če se delavec in delodajalec tako dogovorita. Predlagana določba je le izvedba določbe 4. člena Uredbe 883/2004, po kateri imajo osebe, za katere se uporablja ta uredba, enake pravice in obveznosti po zakonodaji vsake države članice, kot državljanji te države članice, če v tej uredbi ni določeno drugače. Glede na navedeno je v novem četrtem odstavku 153. člena ZPIZ-2 omogočeno tudi, da zakona lahko v imenu in za račun delodajalca plača prispevke tudi sam zavarovanec, če se z delodajalcem tako dogovori. Poudarek na dikciji »v imenu in za račun delodajalca« pomeni predvsem, da je prevzem obveznosti delodajalca izključno procesne narave in da s tem delavec ne prevzame tudi materialne obveznosti, kar posledično vpliva tudi na to, da se osnova za plačilo prispevkov zavarovanca in delodajalca za socialno varnost določa na enak način kot za delavce, za katere prispevke plačuje delodajalec s sedežem v RS, ki je plačnik davka po predpisih o davčnem postopku.

K 46. členu:

Določitev oseb, ki so zaposlene pri delodajalcu s sedežem v državi, ki ni članica EU ali EGP, in delo za tega delodajalca opravljajo v RS, če mednarodna pogodba ne določa drugače, v novem sedmem odstavku 14. člena ZPIZ-2 učinkuje le za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Ker gre za osebe v delovnem razmerju, ki na takšen način nimajo izrecno določenega statusa v ostalih zakonih s področja obveznega socialnega zavarovanja, je s prehodno določbo treba urediti njihov status tudi v zakonu, ki ureja obvezno zdravstveno zavarovanje, zakonu, ki ureja dolgotrajno oskrbo, zakonu, ki ureja trg dela, ter zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke,

K 47. členu:

Glede na spremenjena vsebinska pravila za razmejevanje med prekrivajočimi se zavarovanji je treba v prehodni določbi urediti tudi veljavnost za postopke, ki so uvedeni pred začetkom veljavnosti tega zakona. Novo pravilo v spremenjenem 57. členu zakona je za pravno varnost zavarovancev in za urejenost vseh evidenc na področju obveznih socialnih zavarovanj bistveno bolj pravilno in ugodnejše, zato je utemeljena njegova uporaba tudi v postopkih, ki so se že začeli, pa do uveljavitve tega zakona še niso zaključeni.

K 48. členu:

V 144. členu ZDOsk-1 je določeno, da do ustrezne ureditve v zakonu, ki ureja matično evidenco zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja:

- ne glede na 37. člen ZMEPIZ-1 ZZZS vlaga prijavo podatkov o osnovah in prijavo sprememb teh podatkov tudi za oskrbovalce družinskega člana;
- ne glede na 43. člen ZMEPIZ-1 prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem ter prijavo podatkov o osnovah in prijavo sprememb teh podatkov vlaga CSD za zavarovance, ki so v obvezno zavarovanje vključeni na podlagi predpisov, ki urejajo starševsko varstvo, in osebe, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic, in
- ne glede na 43. člen ZMEPIZ-1 CSD za oskrbovalce družinskega člana vlaga prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem po predpisih o dolgotrajni oskrbi.

Vse obveznosti, ki jih sedaj ureja prehodna določba 144. člena ZDOsk-1, so s predlogom tega zakona ustrezno urejene, in sicer:

- obveznost vlaganja prijav podatkov o osnovah s strani ZZZS je urejena v 12. členu tega zakona s spremembo 37. člena ZMEPIZ-1,
- obveznost vlaganja prijav v zavarovanje, odjav iz zavarovanja in prijav sprememb med zavarovanjem s strani CSD za zavarovance, ki so v obvezno zavarovanje vključeni na podlagi predpisov, ki urejajo starševsko varstvo, osebe, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic, in oskrbovalce družinskega člana je urejena v 17. členu tega zakona s spremembo 43. člena ZMEPIZ-1 in
- obveznost vlaganja prijav podatkov o osnovah je urejena v 12. členu tega zakona s spremembo 37. člena ZMEPIZ-1, v novem 43.a členu zakona (18. člen tega zakona) in v prehodni določbi 40. člena tega zakona.

Določbe o vlaganju prijav podatkov o osnovah, ki jih sedaj ureja 144. člen ZDOsk-1, so neskladne tudi z vlaganjem prijav podatkov o osnovah v obračunu davčnih odtegljajev, kot je urejeno s spremembami 37. do 44. člena ZMEPIZ-1, predlaganimi s tem zakonom, in bo veljalo od 1. januarja 2025. Glede na navedeno je treba 144. člen ZDOsk-1 razveljaviti z dnem, ko bo začel veljati ta zakon.

K 49. členu:

Uveljavitev tega zakona s 1. januarjem 2025 je določena zlasti zaradi načrtovanega začetka veljavnosti sprememb pri obračunavanju prispevkov za obvezna socialna zavarovanja v obračunu davčnega odtegljaja, ki bodo od tega dne dalje veljale za izplačevalce nadomestil in nekaterih drugih dohodkov, na te spremembe pa je vezanih več določb tega zakona, ki se morajo zaradi nemotenega izvajanja zavarovanja in vodenja matične evidence uveljaviti istočasno.

V drugem odstavku tega člena je določena odložena uporaba za 7. člen tega zakona, za 10. člen tega zakona v delu, ki se nanaša na nova šesti in sedmi odstavki 32. člena zakona, ter za 11. in 45. člen. Navedene določbe tega zakona se tako začnejo uporabljati 1. januarja 2027. Izvajanje zavarovanja za vse zavarovance, ki imajo novega zavezanca – delodajalca s sedežem v tujini, je zahtevno, vzpostavljanje vseh izvedbenih aktov ter evidenc in informacijske podpore za sprejem takšnih prijav zato zahteva vsaj dveletni odlog začetka uporabe.

II. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja – ZMEPIZ-1

3. člen

(uporaba podatkov matične evidence)

(1) Podatki, ki jih vsebuje matična evidenca, se obdelujejo za vodenje in odločanje v postopkih za uveljavljanje pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za vodenje, odločanje o pravicah in izplačevanje pravic, ki jih zavod prizna ali izplačuje po posebnih zakonih, za vodenje in odločanje v postopkih po tem zakonu in za delovanje ali sodelovanje v odškodninskih postopkih, kjer je zavod stranka ali udeleženec postopka.

(2) Statistični urad Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SURS), Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS), Davčna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: DURS), Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: ZRSZ), Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ) in Centri za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: CSD) so upravičeni do pridobitve vsebine podatkov, ki jih vsebuje matična evidenca. Podatke lahko uporabljajo za izvajanje njihovih zakonskih pooblastil, oblikovanje registrov in izvajanje statističnih raziskovanj.

7. člen

(vodenje matične evidence)

(1) Matična evidenca se vodi tako, da se vanjo vnašajo podatki o subjektih iz 5. člena tega zakona na podlagi:

- prijav podatkov, ki so jih po tem zakonu dolžni sporočiti zavezanci za vlaganje prijav in zavezanci za vlaganje prijav o osnovah;
- posredovanih podatkov upravljavcev evidenc;
- izvedenih postopkov po tem zakonu za zagotavljanje pravilnosti podatkov, postopkov ugotavljanja lastnosti zavarovanca in revizije;
- izvedenih postopkov na podlagi uveljavljanja pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja;
- izvedenih postopkov za izplačila prejemkov.

(2) Za izvajanje posameznih nalog pri vodenju matične evidence lahko zavod pooblasti drug zavod ali službo. Za izvajanje nalog obdelave podatkov lahko zavod pooblasti drug poslovni subjekt. Pooblaščen zavod, služba oziroma poslovni subjekt so dolžni te naloge izvajati v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in s tem zakonom.

(3) Prijave v zavarovanje, odjave iz zavarovanja in prijave spremembe podatkov med zavarovanjem za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje sprejema prijavno-odjavna služba ZZZS. ZZZS posreduje podatke iz prijav v zavarovanje, odjav iz zavarovanja in prijav spremembe podatkov med zavarovanjem zavodu v elektronski obliki, podpisane s kvalificiranim digitalnim potrdilom informacijskega sistema ZZZS ter papirne obrazce iz osmega in desetega odstavka tega člena. Povračilo stroškov za vodenje prijavno-odjavne službe se uredi s pogodbo, ki jo skleneta zavod in ZZZS.

(4) Matična evidenca se vodi tako, da se podatki, določeni s tem zakonom, zapisujejo na elektronske nosilce zapisov v skladu s predpisi o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva.

(5) Vsi zavezanci za vlaganje prijav o osnovah posredujejo podatke o obdobju zavarovanja, o osnovi ter o obračunanih in plačanih prispevkih v elektronski obliki.

(6) Vsi zavezanci za vlaganje prijav vlagajo prijave, odjave in spremembe prijav zavarovanja za vsa obvezna socialna zavarovanja v elektronski obliki.

(7) Šteje se, da je za fizično osebo, ki ni poslovni subjekt, vložena prijava iz prejšnjega odstavka v elektronski obliki, če je posredovana z uporabo spletne storitve in je podpisana s kvalificiranim digitalnim potrdilom.

(8) Ne glede na določbo šestega odstavka tega člena lahko fizične osebe, ki niso poslovni subjekti, vlagajo prijave, odjave in spremembe prijav zavarovanja za vsa obvezna socialna zavarovanja tudi v pisni obliki na predpisanih obrazcih.

(9) Ne glede na določbe zakona, ki ureja sodni register, zavezanci za vlaganje prijav, ki so poslovni subjekti, vlagajo prijave, odjave in spremembe prijav zavarovanja za vsa obvezna socialna zavarovanja v elektronski obliki prek državnega portala za podjetja in podjetnike (v nadaljnjem besedilu: e-VEM).

(10) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se za zavarovance, za katere so bili kot zavezanci za vlaganje prijav določeni poslovni subjekti, ki so že izbrisani iz poslovnega registra, prijave, odjave in spremembe prijav zavarovanja za vsa obvezna socialna zavarovanja vlagajo na način iz osmega odstavka tega člena pri subjektu iz tretjega odstavka tega člena.

(11) Določba devetega odstavka tega člena se uporablja tudi za zavezance za vlaganje prijav po predpisih o zdravstvenem zavarovanju, starševskem varstvu in urejanju trga dela, ki so poslovni subjekti in niso zavezanci za vlaganje prijav po tem zakonu.

11. člen

(podatki o zavarovancih)

O zavarovancih se vnesejo v matično evidenco naslednji podatki:

1. priimek in ime;
2. enotna matična številka občana (v nadaljnjem besedilu: EMŠO);
3. davčna številka;
4. naslov (ulica, hišna številka, kraj, poštna številka, šifra naslova iz registra prostorskih enot, šifra občine, za tujino šifra države);

5. vrsta prebivališča (stalno, začasno, za vročanje);
6. državljanstvo;
7. številka delovnega dovoljenja, datum poteka delovnega dovoljenja in organ, ki je delovno dovoljenje izdal;
8. poklic, ki ga opravlja;
9. vrsta izobrazbe;
10. področje izobrazbe;
11. ali je zavarovanec s telesno okvaro najmanj 70 %, vojaški invalid I. do VI. skupine, civilni invalid vojne I. do VI. skupine, slepa oziroma gluha oseba, oseba obolela za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in živčno mišičnimi obolenji, paraplegijo, cerebralno in otroško paralizo, multiplo sklerozo, oboleli za rakom do 15. leta starosti in ekstrapiramidnimi obolenji;
12. kategorija invalidnosti;
13. podlaga za zavarovanje;
14. datum prijave v zavarovanje;
15. datum in vzrok spremembe med zavarovanjem;
16. delo, ki ga je zavarovanec opravljal in za katero se mu zavarovalna doba šteje s povečanjem;
17. pokojninska doba;
18. osnove, od katerih so bili plačani prispevki, znesek obračunanega in plačanega prispevka in obdobje, na katero se nanašajo;
19. obdobje zavarovanja, za katero so bili prispevki obračunani, in znesek obračunanega prispevka;
20. tedensko število ur polnega delovnega časa zavezanca za vlaganje prijav (samo polne ure);
21. tedensko število ur delovnega časa po pogodbi o zaposlitvi oziroma zavarovalnega časa zavarovanca (samo polne ure);
22. število delovnih ur in število ur dela preko polnega delovnega časa, za katere so plačani prispevki od predpisane osnove;
23. število ur odsotnosti z dela, za katere je zavarovanec prejel nadomestilo, ki se všteva v pokojninsko osnovo z osnovo iz preteklega leta;
24. registrska številka zavezanca za vlaganje prijav oziroma zavezanca za vlaganje prijav o osnovah oziroma zavezanca za plačilo prispevkov;
25. matična številka poslovnega registra dela poslovnega subjekta, v katerem zavarovanec delo opravlja, oziroma poslovnega subjekta, če zavarovanec delo opravlja na sedežu poslovnega subjekta;
26. šifra dejavnosti, v katero sodi delo oziroma dejavnost zavezanca;
27. vrsta prostovoljne vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje;

28. datum in vzrok prenehanja zavarovanja;
29. v primeru delovnega razmerja – vrsta delovnega razmerja (ali je bila sklenjena pogodba o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas).

18. člen

(podatki o upravičencih do izplačila 20 % predčasne ali starostne pokojnine)

Za upravičence do izplačila 20 % predčasne ali starostne pokojnine se vnesejo v matično evidenco poleg podatkov iz 11. člena tega zakona, ki so potrebni za priznanje, odmero in izplačevanje pravic, še naslednji podatki:

1. vrsta pokojnine, oznaka predpisa, ki je bil podlaga za določitev 20 % pokojnine;
2. datum začetka izplačevanja ter datum prenehanja izplačevanja 20 % pokojnine;
3. pokojninska osnova in leto pred letom, v katerem se uveljavi izplačilo 20 % pokojnine, na katero so preračunane plače;
4. znesek 20 % pokojnine ob priznanju.

20. člen

(podatki o osebah, za katere so podana izvedenska mnenja)

O osebah, za katere v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma v skladu z drugimi zakoni izvedenski organ zavoda poda izvedensko mnenje, zavod poleg podatkov iz 10. do 18. člena tega zakona, ki so potrebni za podajo izvedenskega mnenja, vodi podatke o podanih izvedenskih mnenjih, zlasti:

1. datum nastanka invalidnosti, telesne okvare oziroma potrebe po pomoči in postrežbi;
2. vzrok nastanka invalidnosti oziroma telesne okvare;
3. kategorija invalidnosti;
4. diagnoza;
5. stopnja telesne okvare;
6. vrsta dodatka za pomoč in postrežbo.

29. člen

(podatki o pokojninski dobi, ki niso vneseni v matično evidenco)

Podatki o pokojninski dobi, ki niso vneseni v matično evidenco na podlagi prijav v zavarovanje in odjav iz zavarovanja, se vnašajo v matično evidenco na podlagi pravnomočnih

odločb, s katerimi je pristojni organ ugotovil pokojninsko dobo, oziroma drugih javnih listin, iz katerih so razvidna obdobja in vrste dopolnjene pokojninske dobe.

31. člen

(zavezanci za vlaganje prijav in zavezanci za vlaganje prijav o osnovah)

(1) Zavezanci za vlaganje prijav in zavezanci za vlaganje prijav o osnovah po tem zakonu so:

1. delodajalci;
2. samozaposleni, družbeniki, kmetje, verski uslužbenci;
3. osebe, ki so na območju Republike Slovenije v delovnem razmerju pri mednarodnih organizacijah in ustanovah, če posebni predpis ali mednarodna pogodba ne določa drugače, in osebe, ki so zaposlene pri delodajalcu s sedežem v tujini, za katere se v skladu s predpisi Evropske unije uporablja zakonodaja Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: osebe, zaposlene pri tujem delodajalcu);
4. osebe, ki so prostovoljno vključene v obvezno zavarovanje;
5. zavod;
6. ZZZS;
7. ZRSZ;
8. DURS;
9. stečajni in likvidacijski upravitelji;
10. Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije;
11. CSD;
12. Ministrstvo za obrambo;
13. druge pravne in fizične osebe, če je tako določeno z zakonom.

(2) Zavezanec za vlaganje prijav oziroma zavezanec za vlaganje prijav o osnovah lahko pri zavodu oziroma pri drugem pristojnem organu vloži pisno pooblastilo ali pooblastilo v elektronski obliki za drugo pravno ali fizično osebo, da v njegovem imenu izpolni dolžnost vložitve prijav podatkov po tem zakonu. Za podatke, ki jih je posredoval posredovalec podatkov, je odgovoren zavezanec za vlaganje prijav oziroma zavezanec za vlaganje prijav o osnovah.

32. člen

(prijave, ki jih vlagajo delodajalci)

(1) Delodajalci vlagajo prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem za vsakega delavca v delovnem razmerju.

(2) Delodajalci, ki so plačniki davka v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, so za delavce v delovnem razmerju ter za osebe, ki v okviru drugega pravnega razmerja opravljajo delo in izpolnjujejo pogoje za obvezno zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, v obračunu davčnega odtegljaja, ki ga v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, predpiše minister pristojen za finance, dolžni sporočiti tudi podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, ter spremembe teh podatkov, in sicer na način in v rokih, predpisanih z zakonom, ki ureja davčni postopek, za predložitev obračuna davčnega odtegljaja.

(3) Ne glede na drugi odstavek tega člena so podatke, ki so potrebni za oblikovanje prijave podatkov o osnovah, dolžni sporočiti tudi delodajalci in izplačevalci nadomestil plače, ki niso plačniki davka v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, in niso fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, v obračunu prispevkov za socialno varnost, in sicer za delavce v delovnem razmerju, ki izpolnjujejo pogoje za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, in delavcu med trajanjem delovnega razmerja neposredno izplačujejo plačo oziroma nadomestilo plače ter so dolžni predložiti obračun prispevkov za socialno varnost za te delavce.

(4) Ne glede na drugi odstavek tega člena so za osebe iz drugega odstavka 6.b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, dolžni sporočiti podatke iz drugega odstavka tega člena organizacije oziroma delodajalci, ki posredujejo začasna in občasna dela tem osebam.

34. člen

(prijave, ki jih vlagajo osebe zaposlene pri tujem delodajalcu)

Osebe, zaposlene pri tujem delodajalcu, zase vlagajo prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem.

37. člen

(prijave, ki jih vlaga ZZSZ)

(1) ZZSZ vlaga za zavarovance, ki jim izplačuje nadomestilo plače za čas bolezni po prenehanju delovnega razmerja:

- prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem,
- prijavo podatkov o nadomestilih iz naslova zdravstvenega zavarovanja v obdobju po prenehanju delovnega razmerja, o obračunanih in plačanih prispevkih in obdobju zavarovanja v preteklem koledarskem letu ter prijavo sprememb teh podatkov.

(2) ZZSZ vlaga prijave podatkov o nadomestilih, ki jih zavarovancem izplačuje neposredno, po predpisih o delovnih razmerjih in predpisih o zdravstvenem zavarovanju.

38. člen

(prijave, ki jih vlaga ZRSZ)

ZRSZ vlaga za zavarovance, ki kot brezposelne osebe prejemajo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, in osebe, ki so do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine upravičene do plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pri ZRSZ:

- prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem;
- prijavo podatkov o osnovah, o obračunanih in plačanih prispevkih in obdobju zavarovanja v preteklem koledarskem letu ter prijavo sprememb teh podatkov.

40. člen

(podatki, ki jih posredujeta DURS in MDDSZ ter uporaba teh podatkov)

(1) DURS posreduje zavodu podatke za prijavo podatkov o osnovi ter spremembe teh podatkov za delavce v delovnem razmerju. DURS podatke posreduje na podlagi podatkov iz obračuna davčnega odtegljaja in obračuna prispevkov za socialno varnost. Podatke o plačilih prispevkov za delavce v delovnem razmerju DURS posreduje izkazane po posameznem zavarovancu.

(2) DURS zavodu posreduje podatke za prijavo podatkov o obdobju zavarovanja in prijavo podatkov o osnovi, ter spremembe teh podatkov tudi za osebe, ki v okviru drugega pravnega razmerja opravljajo delo in izpolnjujejo pogoje za obvezno zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. DURS podatke posreduje na podlagi podatkov iz obračuna davčnega odtegljaja, odločb o odmeri akontacije dohodnine in odločb o odmeri prispevkov za socialno varnost. Podatke o plačilih prispevkov za osebe, ki v okviru drugega pravnega razmerja opravljajo delo in izpolnjujejo pogoje za obvezno zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, DURS posreduje izkazane po posameznem zavarovancu.

(3) MDDSZ za delavce v delovnem razmerju posreduje zavodu podatke za prijavo podatkov o osnovah, ki se nanašajo na nadomestila plače, ki jih v skladu s predpisi, ki urejajo starševsko varstvo, izplača za osebe v delovnem razmerju za čas odsotnosti zaradi materinskega, očetovskega oziroma starševskega dopusta, in spremembe teh podatkov ter podatke in spremembe podatkov o osnovah za plačilo prispevkov za socialno varnost za čas odsotnosti zaradi očetovskega dopusta, ko Republika Slovenija zagotavlja plačilo prispevkov.

(4) Na podlagi podatkov iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena in podatkov iz prvega odstavka 32. člena tega zakona zavod oblikuje prijavo podatkov o osnovah ter spremembe teh prijav za delavce v delovnem razmerju in za osebe, ki so obvezno zavarovane na podlagi opravljanja dela v okviru drugega pravnega razmerja.

(5) Za osebe iz drugega odstavka tega člena zavod oblikuje tudi prijavo v zavarovanje in odjavo iz zavarovanja v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, vendar je ne vloži pri subjektu iz tretjega odstavka 7. člena tega zakona.

(6) Podrobnejšo opredelitev podatkov, način posredovanja podatkov in podrobnejši način uporabe podatkov za oblikovanje prijave podatkov o osnovah na podlagi podatkov iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena, določi minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom, pristojnim za finance.

41. člen

(prijave, ki jih vlaga stečajni oziroma likvidacijski upravitelj)

Stečajni oziroma likvidacijski upravitelj za delodajalca vlaga:

- odjavo iz zavarovanja za vse delavce, ki jim je zaradi uvedbe stečaja oziroma likvidacije prenehalo delovno razmerje;
- prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem za vsakega delavca, ki je sklenil delovno razmerje po uvedbi stečaja ali likvidacije.

42. člen

(prijave, ki jih vlaga Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad RS)

Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad RS vlaga za zavarovance, ki so po predpisih o Javnem jamstvenem, preživninskem in invalidskem skladu Republike Slovenije pridobili pravico do nadomestila prijavo podatkov o osnovah ter prijavo sprememb teh podatkov.

43. člen

(prijave, ki jih vlaga CSD)

(1) CSD vlaga za zavarovance, ki so v obvezno zavarovanje vključeni na podlagi predpisov, ki urejajo starševsko varstvo, za družinske pomočnike in osebe, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic:

- prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem;
- prijavo podatkov o osnovah in prijavo sprememb teh podatkov.

(2) Podatke iz druge alineje prejšnjega odstavka vlaga CSD tudi za zavarovance, ki so prejemniki nadomestil po predpisih o starševskem varstvu in niso zavarovani na podlagi prejemanja teh nadomestil.

44. člen

(prijave, ki jih vlaga Ministrstvo za obrambo)

Ministrstvo za obrambo vlaga za zavarovance, ki so v obvezno zavarovanje vključeni kot vojaki na prostovoljnem služenju vojaškega roka oziroma državljani med prostovoljnim usposabljanjem za zaščito in reševanje:

- prijavo v zavarovanje, odjavo iz zavarovanja in prijavo sprememb med zavarovanjem;
- prijavo podatkov o osnovah ter prijavo sprememb teh podatkov.

45. člen

(roki za vložitev prijav podatkov)

(1) Prijave podatkov za matično evidenco se vložijo v naslednjih rokih:

1. prijavo v zavarovanje in prijavo spremembe med zavarovanjem – v roku 8 dni od izpolnitve pogojev za vstop v obvezno zavarovanje, oziroma od dokončnosti odločbe o lastnosti zavarovanca ali pravnomočnosti sodbe pristojnega sodišča, oziroma od dneva nastanka spremembe med zavarovanjem;
2. odjavo iz zavarovanja – v roku 8 dni od dneva prenehanja pravnega razmerja, ki je podlaga za obvezno zavarovanje oziroma od dokončnosti odločbe o lastnosti zavarovanca oziroma pravnomočnosti sodbe pristojnega sodišča;
3. prijavo podatkov o osnovah s strani zavezancev za prijavo podatkov o osnovah iz 36., 37., 38., 39., 42., 43., in 44. člena tega zakona – najpozneje do 30. aprila tekočega leta za preteklo koledarsko leto;
4. prijavo spremembe podatkov o osnovah s strani zavezancev za prijavo podatkov o osnovah iz 36., 37., 38., 39., 42., 43., in 44. člena tega zakona – v roku 8 dni od dneva, ko je bila ugotovljena sprememba prijavljenih podatkov;
5. prijavo podatkov o pozneje ugotovljeni pokojninski dobi oziroma povečanju zavarovalne dobe – v roku 8 dni od dneva dokončnosti odločbe o pokojninski dobi oziroma od dneva, ko je pristojni organ skladno s posebnimi predpisi ugotovil, da se zavarovancu šteje zavarovalna doba s povečanjem.

(2) Ne glede na določbo 1. točke prejšnjega odstavka mora biti prijava za delavca v delovnem razmerju vložena z dnem nastopa dela po pogodbi o zaposlitvi, vendar najkasneje pred začetkom opravljanja dela. V primeru, ko delavec tega dne iz opravičljivih razlogov ne začne z delom, mora biti prijava vložena najkasneje tistega dne, ki je kot dan nastopa dela dogovorjen v pogodbi o zaposlitvi.

(3) Ne glede na določbo 2. točke prvega odstavka tega člena lahko delodajalec za zavarovanca, kateremu preneha pogodba o zaposlitvi na podlagi sporazuma oziroma odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delavca in izpolnjuje pogoje za priznanje pravice do starostne ali predčasne pokojnine ter je vložil zahtevo za priznanje te pravice, vložijo odjavo iz zavarovanja največ 30 dni pred prenehanjem delovnega razmerja.

52. člen

(odreditev posredovanja, dopolnitve in poprave podatkov matične evidence)

(1) Pooblaščen uradna oseba iz drugega odstavka 49. člena tega zakona odredi posredovanje, dopolnitev in popravo podatkov, če pri opravljanju nadzora ugotovi, da zavezanec za vlaganje prijav, zavezanec za vlaganje prijav o osnovah oziroma zavezanec za plačilo prispevkov niso sporočili v predpisanem roku vseh podatkov po tem zakonu oziroma, da so sporočeni podatki neskladni s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in določbami tega zakona ter drugimi predpisi s področja matične evidence.

(2) Zavezanec za vlaganje prijav oziroma zavezanec za vlaganje prijav o osnovah mora posredovati, dopolniti oziroma popraviti podatke v roku, ki ni krajši od osem dni in ne daljši od 30 dni od prejema pisnega akta o odreditvi posredovanja, dopolnitve ali poprave podatkov.

(3) Delodajalec mora posredovati, dopolniti oziroma popraviti podatke iz drugega odstavka 31. člena tega zakona v roku iz prejšnjega odstavka v obračunu davčnega odtegljaja.

56. člen

(dopolnitev oziroma poprava podatkov po uradni dolžnosti)

(1) Kadar zavod v postopkih ugotavljanja popolnosti in pravilnosti podatkov po tem zakonu ugotovi, da so ti podatki nepopolni ali nepravilni, pa zavezanec za vlaganje prijav, zavezanec za vlaganje prijav o osnovah oziroma zavezanec za plačilo prispevkov ne obstaja več in ne gre za primere iz prejšnjega člena tega zakona, zavod po uradni dolžnosti na podlagi uradnih evidenc, javnih listin ali drugih verodostojnih dokazil popravi ali dopolni podatke matične evidence.

(2) Zavod po uradni dolžnosti popravi podatke, vpisane v matično evidenco, če je pravilen podatek mogoče ugotoviti iz zbirke podatkov, ki jih po zakonu vodi upravljavec zbirke podatkov oziroma na podlagi izvršilnih predpisov za vodenje matične evidence, če popravek podatkov ne vpliva na obstoj ali potek zavarovanja.

57. člen

(odprava prekrivanja obdobj zavarovanja)

(1) Zavod lahko po uradni dolžnosti v primerih, ko takšno urejanje podatkov ne vpliva na obstoj ali potek zavarovanja, v primeru prekrivanja obdobj zavarovanja, ko sočasno obstaja več zavarovalnih podlag, kot so določene s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in ne gre za primere iz 80. člena tega zakona, določi razmejitev med temi obdobji zavarovanja.

(2) Zavod uredi obdobja zavarovanja iz prvega odstavka tega člena upoštevajoč prednostni vrstni red zavarovanja po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(3) V primerih enakovrednih zavarovalnih podlag se obdobja zavarovanja iz prvega odstavka tega člena uredijo upoštevajoč polni delovni oziroma zavarovalni čas, tako da skupni delovni oziroma zavarovalni čas ne presega polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, pri čemer ima prej nastala zavarovalna podlaga prednost pred kasneje nastalimi zavarovalnimi podlagami.

(4) Zavod v primerih iz prvega odstavka tega člena hkrati po uradni dolžnosti uredi tudi podatke o osnovah.

69. člen

(dopolnitev in poprava podatkov na podlagi odločbe o reviziji po uradni dolžnosti)

(1) Zavezanec za vlaganje prijav, zavezanec za vlaganje prijav o osnovah oziroma zavezanec za plačilo prispevkov je dolžan popraviti podatke v skladu z odločbo iz 67. člena tega zakona v roku 30 dni od pravnomočnosti te odločbe.

(2) Če zavezanec za vlaganje prijav, zavezanec za vlaganje prijav o osnovah oziroma zavezanec za plačilo prispevkov ne popravi podatkov v roku 30 dni od pravnomočnosti odločbe iz 67. člena tega zakona, zavod po uradni dolžnosti vnese v matično evidenco pravilne podatke, če je mogoče po opravljeni reviziji ugotoviti pravilne podatke in sicer za vse zavarovance pri tem subjektu, za katere so bile ugotovljene nepravilnosti.

(3) Zavod o dopolnitvi in popravilu podatkov iz prejšnjega odstavka obvesti DURS, zavezanca za vlaganja prijav in zavezanca za vlaganje prijav o osnovah.

70. člen

(rok za revizijo)

Revizija prijavljenih podatkov o osnovah in prijavah sprememb teh podatkov po prvi alineji prvega odstavka 63. člena tega zakona se lahko opravi najkasneje v roku petih let od dneva prejema podatkov.

71. člen

(zapisnik o ugotovitvah revizije za posameznega zavarovanca)

O ugotovitvah revizije iz druge alineje prvega odstavka 63. člena tega zakona revizor sestavi in izda zapisnik, ki se vroči zavarovancu v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

74. člen

(nastanek zavarovalnega razmerja)

Zavarovalno razmerje po tem zakonu je razmerje med fizično osebo, ki se vključi v obvezno zavarovanje na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in zavodom.

76. člen

(pridobitev lastnosti zavarovanca)

(1) Oseba pridobi lastnost zavarovanca z dnem vzpostavitve pravnega razmerja, ki je podlaga za vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, če je bila zanjo vložena prijava v zavarovanje.

(2) Če sta za osebo sočasno vzpostavljeni dve enakovrstni pravni razmerji, na podlagi katerih bi moralo nastati zavarovalno razmerje, oseba pridobi in ohrani lastnost zavarovanca na podlagi pravnega razmerja, ki je prej nastalo.

(3) Oseba, ki se prostovoljno vključi v obvezno zavarovanje, pridobi lastnost zavarovanca z dnem vložitve prijave v zavarovanje oziroma največ za 30 dni pred dnevom vložitve te prijave, če v tem obdobju ni bila obvezno zavarovana po predpisih, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Če pa oseba dokaže, da prijave v zavarovanje ni mogla pravočasno vložiti zaradi postopkov pri nosilcih javnih pooblastil oziroma sodiščih, od poteka katerih je odvisen datum vložitve prijave v zavarovanje, lahko pridobi lastnost zavarovanca tudi za čas, ki je daljši od 30 dni pred vložitvijo prijave, če v tem času ni bila obvezno zavarovana po predpisih, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(4) Ne glede na rok, določen v 2. točki prvega odstavka 45. člena tega zakona, zavarovanec, ki je prostovoljno vključen v obvezno zavarovanje, lahko vloži odjavo iz zavarovanja v roku 60 dni, pod pogojem, da s prvim naslednjim dnevom po prenehanju tega zavarovanja izpolnjuje pogoje za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(5) Ne glede na določbo tretjega odstavka tega člena lahko oseba, ki se prostovoljno vključi v obvezno zavarovanje za razliko do polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, pridobi lastnost zavarovanca od dneva začetka dela z delovnim razmerjem s krajšim delovnim časom, vendar največ za dve leti nazaj od dneva vložitve prijave.

77. člen

(pridobitev lastnosti zavarovanca, če prijava ni bila vložena v zakonitem roku)

(1) Oseba iz prvega odstavka prejšnjega člena pridobi lastnost zavarovanca z dnem določenim v prvem odstavku prejšnjega člena tudi, če prijava v zavarovanje ni bila vložena v rokih po tem zakonu, če s tem zakonom ni drugače določeno.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka osebe iz prvega odstavka prejšnjega člena ne pridobijo lastnosti zavarovanca, če zavezanec za plačilo prispevkov za sporno pravno razmerje ob uvedbi postopka za ugotavljanje lastnosti zavarovanca ne obstaja več.

80. člen

(ugotavljanje zavarovalnega razmerja oziroma lastnosti zavarovanca)

Obstoj zavarovalnega razmerja oziroma lastnosti zavarovanca se ugotavlja, če:

1. ni vložena prijava v zavarovanje, pa je bilo vzpostavljeno pravno razmerje, na podlagi katerega po zakonu nastane zavarovalno razmerje;
2. ni vložena odjava iz zavarovanja, pa se ugotovi, da je prenehalo pravno razmerje, ki je bilo podlaga za zavarovalno razmerje;
3. je pristojni organ odklonil sprejem prijave v zavarovanje;
4. je oziroma je bil zavarovanec prijavljen v obvezno zavarovanje v nasprotju z določbami, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje;

5. v primeru, da je s pravnomočno sodbo, sodno poravnavo ali v postopku mediacije ugotovljen obstoj delovnega razmerja;
6. če drug pristojni organ ugotovi obstoj okoliščin, iz katerih izhaja, da je bila prijava v zavarovanje podana v nasprotju z dejansko ugotovljenim zavarovalnim razmerjem.

81. člen

(ugotavljanje lastnosti zavarovanca)

(1) Postopek za ugotavljanje zavarovalnega razmerja oziroma lastnosti zavarovanca se uvede na zahtevo posameznika, po uradni dolžnosti ali na zahtevo delodajalca.

(2) Zavod odloči o lastnosti zavarovanca z odločbo.

(3) Lastnost zavarovanca na zahtevo posameznika ali delodajalca se ugotavlja največ od 1. januarja 2000 naprej.

(4) Če je postopek za ugotavljanje lastnosti zavarovanca uveden po uradni dolžnosti, se lastnost zavarovanca vzpostavi z dnem nastanka pravnega razmerja, vendar največ za pet let pred dnem izdaje te odločbe.

83. člen

(ugotavljanje oziroma sprememba zavarovalne podlage na podlagi odločitve v delovnih sporih)

(1) Ne glede na določbo tretjega odstavka 81. člena tega zakona, se v primerih, če je bil s pravnomočno sodbo, sodno poravnavo ali v postopku mediacije ugotovljen obstoj delovnega razmerja, lastnost zavarovanca na tej podlagi pridobi za obdobja, v katerih zavarovanec ni bil vključen v obvezno zavarovanje.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se lastnost zavarovanca v primerih, če je bil s pravnomočno in glede plačila prispevkov izvršeno sodbo, sodno poravnavo ali v postopku mediacije ugotovljen obstoj delovnega razmerja, ugotovi tudi za obdobja v katerih je bil zavarovanec prostovoljno vključen v obvezno zavarovanje ali je bil obvezno zavarovan kot oseba upravičena do nadomestila zaradi začasne nezmožnosti za delo po prenehanju delovnega razmerja v skladu s predpisi, ki urejajo zdravstveno zavarovanje.

84. člen

(ničnost prijave podatkov)

(1) Prijava podatkov, ki je vložena na podlagi lažnih podatkov, ponarejenih listin ali s strani nepooblaščenih oseb ali je posledica kakšnega drugega dejanja, ki je kaznivo po kazenskem zakoniku, je nična.

(2) Ničnost ugotovi zavod po uradni dolžnosti z odločbo.

86. člen

(vložitev prijave oziroma odjave po uradni dolžnosti)

(1) Zavod vloži prijavo v zavarovanje oziroma odjavo iz zavarovanja po uradni dolžnosti, če je bila vzpostavitev ali prenehanje zavarovalnega razmerja ugotovljeno z dokončno odločbo, pa zavezanec za vlaganje prijav ni vložil prijav v zavarovanje v roku osmih dni od dokončnosti te odločbe.

(2) Zavod postopa na način iz prejšnjega odstavka, tudi v primeru, če zavezanec za vlaganje prijav ne obstaja več.

(3) Na način in pod pogoji določenimi v prvem in drugem odstavku tega člena zavod stornira prijavo v zavarovanje za katero je ugotovil, da je nična.

105. člen

(prekrški v zvezi s posredovanjem podatkov)

(1) Z globo od 5.000 eurov do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek delodajalec, ki zaposluje 500 ali več delavcev:

- če v predpisanem roku ne vloži prijave v zavarovanje, odjave iz zavarovanja ali prijave spremembe med zavarovanjem za zavarovanca (prvi odstavek 32. člena);
- če v predpisanem roku ne vloži prijave podatkov o osnovah v preteklem koledarskem letu in prijave sprememb teh podatkov za vsakega zavarovanca (107. člen);
- če davčnemu organu na predpisan način in v predpisanih rokih ne posreduje obračuna davčnih odtegljajev z vsemi predpisanimi podatki ali ne posreduje obračuna davčnih odtegljajev s spremembami teh podatkov (drugi odstavek 32. člena);
- če davčnemu organu v predpisanem roku ne posreduje popravkov obračuna davčnega odtegljaja z vsemi predpisanimi podatki (četrti odstavek 66. člena);
- če v prijavah ali obračunih davčnega odtegljaja iz prejšnjih alinej tega odstavka sporoči napačne podatke (32., 66. in 107. člen);
- če ne posreduje, dopolni oziroma popravi podatkov v roku iz drugega odstavka 52. člena tega zakona;
- če ne popravi podatkov v roku iz tretjega oziroma četrtega odstavka 66. člena oziroma prvega odstavka 69. člena tega zakona.

(2) Z globo od 2.500 eurov do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek delodajalec, ki zaposluje 200 ali več delavcev in manj kot 500 delavcev če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 1.500 eurov do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek delodajalec, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik oziroma posameznik, ki samostojno opravlja drugo dejavnost, razen oseb, ki opravljajo kmetijsko dejavnost, in zaposluje več kot 10 in manj kot 200 delavcev, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo 1.200 eurov se kaznuje za prekršek delodajalec, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik oziroma posameznik, ki samostojno opravlja drugo dejavnost, razen oseb, ki opravljajo kmetijsko dejavnost, in zaposluje 10 ali manj delavcev, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Z globo 1.000 eurov se kaznuje za prekršek delodajalec, ki opravlja kmetijsko dejavnost in ni pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ter delodajalec, ki je fizična oseba in ne opravlja dejavnosti, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(6) Z globo 700 eurov se kaznuje posameznik, ki kot samozaposleni, družbenik, kmet ali oseba, zaposlena pri tujem delodajalcu:

- v predpisanem roku ne vloži prijave v zavarovanje, odjave iz zavarovanja ali prijave spremembe med zavarovanjem (33. oziroma 34. člen) ali
- v prijavi v zavarovanje, odjavi iz zavarovanja ali prijavi spremembe med zavarovanjem sporoči napačne podatke (33. oziroma 34. člen).

(7) Z globo 1.000 eurov se kaznuje stečajni oziroma likvidacijski upravitelj, ki v predpisanem roku ne vloži prijav podatkov in prijav sprememb podatkov v skladu z določbami 41. in 107. člena tega zakona.

(8) Z globo 2.500 eurov se kaznuje za prekršek zavezanec za prijavo ali zavezanec za prijavo o osnovah iz 36., 37., 38., 42. in 43. člena tega zakona, če stori prekršek iz prve, druge, tretje, šeste ali sedme alineje prvega odstavka tega člena ali prekršek iz šestega odstavka tega člena.

(9) Z globo 1.000 eurov se kaznuje za prekršek zavezanec za prijavo, zavezanec za prijavo o osnovah in zavezanec za plačilo prispevkov, ki pooblaščenim osebam zavoda pri preverjanju pravilnosti prijavljenih podatkov ne omogoči vpogleda v dokumentacijo v skladu z prvim odstavkom 65. člena tega zakona.

(10) Z globo od 750 eurov do 2.000 eurov se kaznuje delodajalec, ki zavarovancu ne izroči kopije odjave iz zavarovanja v skladu s tretjim odstavkom 30. člena tega zakona.

(11) Z globo 450 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba pri pravni osebi ali samostojnem podjetniku ali pri državnem organu, ki je delodajalec in stori prekršek iz prvega, drugega, tretjega, četrtega ali desetega odstavka tega člena (30. in 32. člen).

(12) Z globo 450 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba pri pravni osebi, ki je zavezanec za prijavo ali zavezanec za prijavo o osnovah po 36., 37., 38., 39., 42., 43., 43.a in 44. členu tega zakona, če ta zavezanec stori prekršek iz prve, druge, tretje, šeste ali sedme alineje prvega odstavka tega člena ali prekršek šestega odstavka tega člena.

(13) Z globo 450 eurov se kaznuje za prekršek oseba, ki ne varuje tajnosti osebnih podatkov v skladu s 102. členom tega zakona.

(14) Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)

14. člen

(delavci v delovnem razmerju)

(1) Obvezno se zavarujejo delavci v delovnem razmerju na območju Republike Slovenije.

(2) Obvezno se zavarujejo izvoljene ali imenovane nosilke ali nosilci (v nadaljnjem besedilu: nosilec) javne ali druge funkcije v organih zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti v Republiki Sloveniji ali v organih lokalne samouprave, če prejemajo za to funkcijo plačo.

(3) Obvezno se zavarujejo tudi delavci, ki so v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v Republiki Sloveniji, ki so bili poslani na delo v tujino in niso obvezno zavarovani po predpisih države, v katero so bili poslani, če z mednarodno pogodbo ni drugače določeno.

(4) Obvezno se zavarujejo tudi delavci, ki so na območju Republike Slovenije v delovnem razmerju pri mednarodnih organizacijah in ustanovah, tujih diplomatskih in konzularnih predstavništvi, če posebni predpis ali mednarodna pogodba ne določa drugače.

(5) Obvezno se zavarujejo osebe, ki so zaposlene pri delodajalcu s sedežem v tujini, za katere se v skladu s predpisi Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) uporablja zakonodaja Republike Slovenije.

(6) Obvezno se zavarujejo delavci v delovnem razmerju, ki pri delodajalcu izpolnjujejo pogoje za vključitev v zavarovanje tudi na podlagi 16. člena tega zakona, vendar so prednostno zavarovani na podlagi delovnega razmerja.

153. člen

(zavezanci za plačilo prispevkov delodajalcev)

(1) Zavezanci za plačilo prispevkov delodajalcev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje so:

- delodajalci in izplačevalci nadomestil – za zavarovance iz prvega do četrtega in šestega odstavka 14. in 132. člena tega zakona;
- izplačevalci prejemkov – za zavarovance iz 18. člena tega zakona;
- zavarovanci iz petega odstavka 14. člena, 15., 16. in 17. člena, šestega odstavka 19. člena in 25. člena tega zakona, razen v primerih prejemanja nadomestil. V teh primerih je zavezanec za plačilo prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje izplačevalec nadomestil;
- zavod za zaposlovanje – za zavarovance iz prvega odstavka 19. člena tega zakona;
- zavod za zdravstveno zavarovanje – za osebe iz tretjega odstavka 19. člena tega zakona;
- Republika Slovenija – za zavarovance iz drugega, četrtega, petega in sedmega odstavka 19. člena tega zakona.

(2) Zavezanci za plačilo prispevkov delodajalcev za dokup dobe iz 136. člena tega zakona so zavarovanci.

(3) Za izplačevalca nadomestil po tem členu se šteje pravna oseba, ki jo bremenijo izplačana nadomestila plač oziroma dohodkov, kot so zlasti Republika Slovenija, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Jamstveni in preživninski sklad Republike Slovenije.